

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

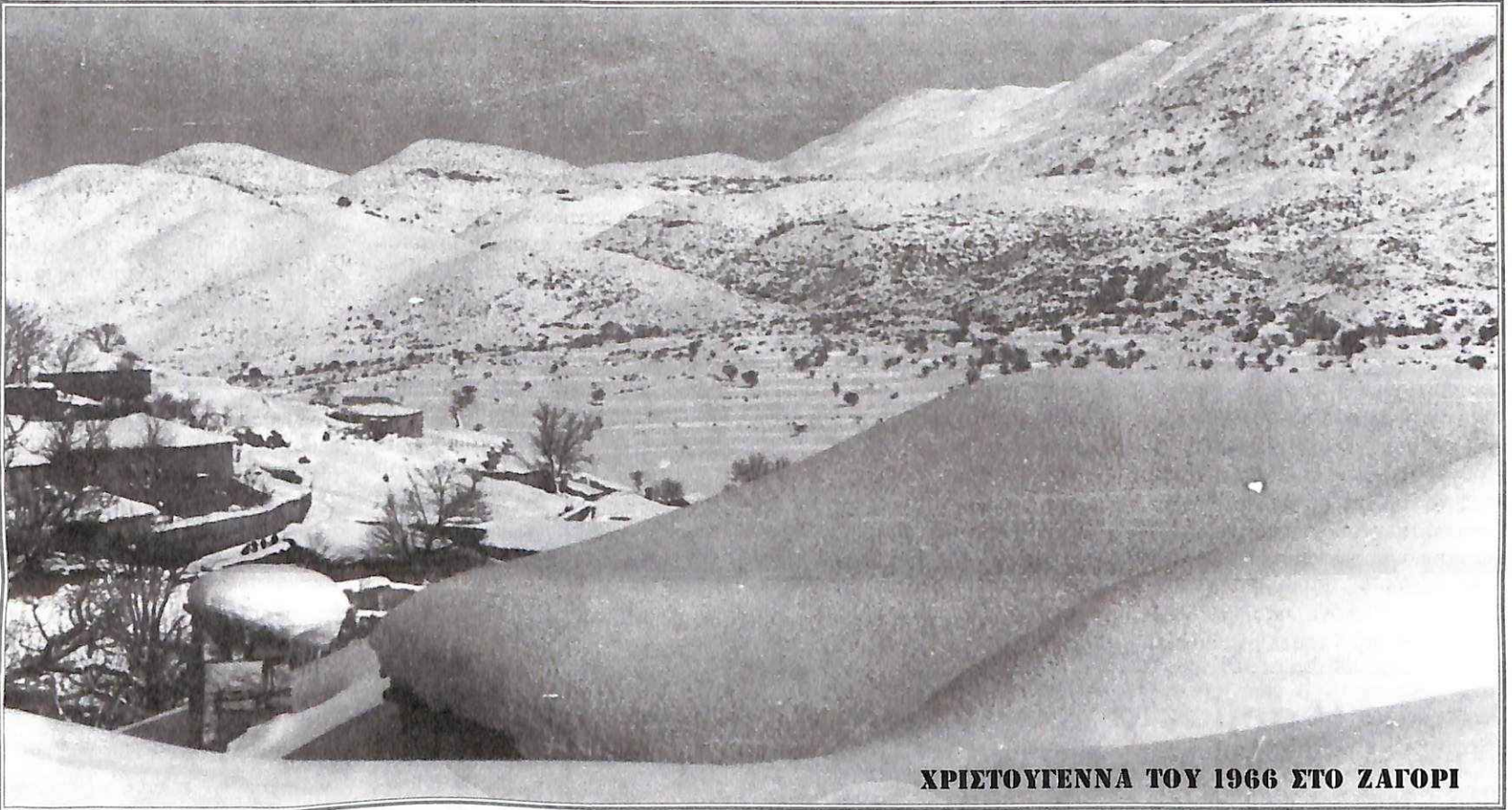
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ
ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 390
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
2010

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ 1966 ΣΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

*Καλές Τιορτές
και εστοχισμένο το 2011 γεμάτο υγεία και χαρά*
Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ι.Λ.Ε.Ζ.

ΚΟΠΗ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ

* ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Την Κυριακή 9 Ιανουαρίου 2011, ώρα 11.30 π.μ., «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ μας»
θα κόψει τη βασιλόπιτα στο κέντρο «ΛΙΘΑΡΙΤΣΙΑ».

* ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

Το Σάββατο 15 Ιανουαρίου 2011 στις 7.30 μ.μ. ο Σύνδεσμος θα κόψει την πίτα του
στην αίθουσα του Πνευματικού του Κέντρου, Χρηστοβασίλη 8.

Τα Διοικητικά Συμβούλια καλούν όλους τους Ζαγορίσιους
και τους φίλους τους να τιμήσουν τις εκδηλώσεις τους.

Φυτέψτε αντί να στολίσετε ένα δέντρο τα Χριστούγεννα

Πλησιάζουν τα Χριστούγεννα και ολόκληρη η χριστιανική ούνη, οι άνθρωποι όλης της γης περιμένουν με ελπίδα τη γέννηση του Θεανθρώπου.

Γέμισαν και πάλι οι πλατείες και οι δρόμοι με πολύχρωμα φώτα και οι βιτρίνες στολίστηκαν φανταχτερά να προσελκύσουν αγοραστές.

Πολλοί συμπολίτες μας ακολουθώντας το συρμό της σύγχρονης εποχής σπεύδουν ν' αγοράσουν ένα νεαρό ελατάκι για να στολίσουν χριστουγεννιάτικο δέντρο.

Είναι αυταπάτη να αναζητούμε την ευτυχία τις χρονιάρες αυτές μέρες μέσα από την αγορά ενός δέντρου, που θα στολίσει για λίγες μόνο μέρες το σαλόνι του σπιτιού μας.

Ο σύγχρονος άνθρωπος αλλοτριωμένος από την υπερκατανάλωση υλικών αγαθών δεν μπορεί να σκεφτεί, πως με κάποιες πράξεις που υποβαθμίζει το αληθινό νόημα της γιορτής των Χριστουγέννων.

Γιατί ποιά νόημα αλήθεια έχει να αγοράσουμε ένα δέντρο στερώνας το από τη φύση – τη στιγμή μάλιστα που τόσο το έχει ανάγκη για να ικανοποιήσουμε μια ματαιόδοξη επιθυμία μας. Κι' απόδειξη γι αυτό είναι η εικόνα, που εμφανίζεται μετά τη λήξη της περιόδου των

γιορτών στους κάδους των σκουπιδιών με τα πεταγμένα χριστουγεννιάτικα δέντρα, θλιβερά κατάλοιπα της καταναλωτικής κοινωνίας μας.

Ιδιαίτερα για μας τους Έλληνες το ζήτημα παίρνει ξεχωριστή σημασία αφού είναι βέβαιο πως αντιγράφουμε ένα έθιμο ξένο προς την παράδοση του τόπου μας και που κοντεύει να μας αλλάξει την πολιτιστική μας ταυτότητα.

Όμως εδώ δεν θα ασχοληθούμε με την προέλευση του εθίμου για το χριστουγεννιάτικο δέντρο αλλά θέλουμε να τονίσουμε κυρίως την αδιαφορία μας προς τη φύση, που αυτές τις μέρες θρηνεί για τα εκατομμύρια τρυφερά δεντράκια, τα οποία καταστρέφονται παράλογα.

Γιατί να κόβουμε τόσα δέντρα αντί αν φυτεύουμε ισάριθμα κάθε φορά που έρχονται Χριστούγεννα στις αποφυλωμένες και καρβουνισμένες βουνοπλαγιές μας;

Πότε θα είχε μεγαλύτερη αξία η πράξη μας στην πρώτη ή στη δεύτερη περίπτωση;

Το κάθε δέντρο πρέπει να είναι για μας ιερό και δεν είναι ποτέ δυνατό να πιστεύουμε πως ένα νεαρό ελατάκι δεμένο με φιδόγκους και λαμπιόνια θα δημιουργήσει ευχάριστο χριστουγεννιάτικο κλίμα. Πόσο διαφορετικά θα νοιώσου-

με σαν βρεθούμε κοντά σ' ένα ελατοσκέπαστο τοπίο της πατρίδας μας. Την πραγματική ευτυχία αισθανόμαστε, όταν οι σχέσεις μας με τη φύση είναι αρμονικές και αποπνέουν σεβασμό και αγάπη προς αυτή.

Θυσιάζοντας ένα δέντρο, που για να φτάσει στην μορφή αυτή να γίνει ένα εφήμερο στολίδι στο σαλόνι μας χρειάζεται 15 χρόνια ζωής, προβαίνουμε σε μια πράξη αντιοικολογική, που δεν μας τιμά καθόλου σαν άτομα.

Το μέγεθος της καταστροφής είναι τεράστιο.

Θα ισχυρισθούν ίσως κάποιιοι, πως τα έλατα που προορίζονται για χριστουγεννιάτικα δέντρα προέρχονται από την καλλιέργεια τέτοιων δενδρύλλων σε ειδικές φυτείες ορεινών περιοχών της χώρας μας αποδίδοντας συνάμα στους κατοίκους των περιοχών αυτών ανάλογο εισόδημα.

Όμως θα πρέπει στην προκειμένη περίπτωση να υπερσχύσει η άποψη πως είναι προτιμότερο τα δενδρύλλια αυτά να διατίθενται για αναδάσωση παρά να γίνονται αντικείμενα ικανοποίησης της ανθρώπινης ματαιοδοξίας. Ένα εκατομμύριο δέντρα φυσικά κάθε χρόνο πετάζονται στα σκουπίδια.

Ίσως δεν θα ήταν καθόλου παράλογο ν' απαγορευτεί η πώληση τέτοιων δενδρύλλων. Γιατί έτσι θα περιοριζόνταν σε μεγάλο βαθμό η χρησιμοποίησή τους και παράλληλα με το μέτρο αυτό δεν θα μπορούσαν ορισμένοι να πασάρουν δέντρα, που δεν προέρχονται από τις ειδικές φυτείες. Ακόμα θα αναγκάζονταν ύστερα από μια τέτοια απαγόρευση, όσοι επιμένουν να διατηρούν, ένα ξενόφερτο έθιμο να αγοράζουν πλαστικά δέντρα.

Μια επίσης πρωτοποριακή ιδέα θα ήταν να πωλούνταν τα έλατα για χριστουγεννιάτικα δέντρα με τις ρίζες τους για να μπορούν να φυτευθούν στον κήπο μας ή στο αγρόκτημά μας.

Ετσι χιλιάδες δέντρα θα στόλιζαν μόνημα τις τσιμεντοπόλεις μας και θα μας χάριζαν τη μόνιμη χαρά και ευτυχία.

Η αποδάσωση της χώρας μας τα τελευταία χρόνια είναι ένα έγκλημα και δεν θα πρέπει να συνεχιστεί περαιτέρω αυτή η κατάσταση.

Η διατήρηση του δασικού περιβάλλοντος είναι καθήκον όλων μας, του κάθε πολίτη χωριστά αλλά και των μαζικών φορέων, γιατί άνθρωπος και περιβάλλον αποτελούν μια αδιασπαστή ενότητα και όταν αυτή η ενότητα διασπαστεί σε περίπτωση καταστροφής του περιβάλλοντος τότε και η ανθρώπινη ζωή θα πάψει να υπάρχει στον πλανήτη μας.

Πρέπει επί τέλους να δείξουμε τον απαιτούμενο σεβασμό σ' αυτή τη γη που πατάμε και να αντιδράσουμε δυναμικά σε όποιες επεμβάσεις γίνονται, που καταστρέφουν το φυσικό περιβάλλον.

Ας πάψουμε να καταστρέφουμε τα δάση για να στολίσουμε ένα δέντρο, που μετά θα καταλήξει στα σκουπίδια.

Ας αρκεστούμε στα δώρα το οξυγόνο, την ομορφιά, τα ποικίλα προϊόντα του και τόσα άλλα που φέρνει ένα δέντρο στον άνθρωπο, όντας στη φυσική του κατάσταση στο όμορφο ελατοδάσος από τα φανταχτερά και εφήμερα δώρα που φορτώνουμε στο χριστουγεννιάτικο δέντρο.

Ετσι θα νοιώσουμε καλύτερα τις μέρες αυτές τις γιορταστικές, δίνοντας ένα διαφορετικό νόημα στη ζωή μας με πράξεις ευγενικές και θεάρεστες.

Σάββας Θεοδώρου

Σημείωση: Ο κ. Σταύρος Συναϊώτης εκτάκτως απουσιάζει από τη σελίδα αυτή.

Ευθυμίου Ρούλα

τώσει από την παγωνιά τη φύση. Γεννήθηκες με ανθρώπινη μορφή, για να δείξεις στον άνθρωπο ποιοι δυνατότητες κλείνει μέσα του.

Γεννήθηκες φτωχός, για να ζωντανέψεις τη χαμένη έννοια της ισότητας.

Εσύ διακήρυξες πως ο άρχοντας και ο δούλος είναι ίσοι, γιατί είχαν δανειστεί την ίδια θεϊκή ακτίνα από Σένα και οι δύο. Εσύ βρο-

ντοφώνησες το θείο «Αγαπάτε αλλήλους», κάνοντας να σπάσει ο πάγος που σκέπαζε τη λίκμη των αισθημάτων και ν' ανεβεί στην επιφάνεια το ζεστό αίσθημα της αγάπης και του αλληλοσεβασμού.

Η γυναίκα έπαψε να βρίσκεται χαμηλά και ξαναβρήκε τα χαμένα δικαιώματα. Έδωσες με μια λέξη αξία και περιεχόμενο στην ανθρώπινη ζωή που ως τότε πνιγόταν στα τέλματα του υλισμού.

Κι όμως Εσύ ο Ζωοδότης και Δημιουργός, άφησες το άχραντό Σου σώμα στα χέρια των Φαρισαίων και έχυσες σταγόνα-σταγόνα το αίμα Σου, το αγνό και αμόλυντο για να ξεπλύνεις τις αμαρτίες των ανθρώπων.

Έπειτα απ' αυτό δεν θα έπρεπε να υπάρχουν ως σήμερα Φαρισαίοι, στενόκαρδοι, τηρητές των τύπων, αλληλεγγύη και ανθρωπιά.

Κι όμως αυτή τη μέρα που οι καμπάνες διαλαλούν τον ερχομό Σου, στην ταπεινή μας γη, στείλε στο νου και στην καρδιά μας, τη φώτισή Σου, Κύρε ημών Ιησού Χριστέ!

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ: Για να μη καταντήσει το ΖΑΓΟΡΙ «χάνι»

Ήρθε ο καιρός που σε λίγο δε θάχουμε το δικό μας πρόσωπο, σαν τόπος, σαν λαός, σαν παράδοση πολιτιστική τόσων αιώνων.

Μοναδική έγνοιά μας σήμερα να μη θεωρηθούμε καθυστερημένοι κι υπανάπτυκτοι από τους ... Ευρωπαίους.

Και μας έμαθαν με τον τρόπο τους να πιστέψουμε, πως το δέντρο της παράδοσης δεν μας χρειάζεται πια, καλό είναι να κοπεί και στη θέση του να βάλουμε ένα ξενόφερτο «ξάνα» που θα λέγεται «πρόσδος».

Και τους πιστέψαμε... Αλλοίμονο, οι αφελείς...

Κι όμως ολόγυρα, μας ζώνουν συγκλονιστικά τα σημάδια ενός μοναδικού Πολιτισμού. Γιατί το Ζαγόρι είναι ένας πανέμορφος τόπος, αλλά κι ένας τοπικός πολιτισμός ιδιαίτερος, μια ζωντανή ιστορία, ένας απόμακρος θρύλος.

Φημίζεται για το απaráμλλο φυσικό κάλος αλλά και το μοναδικό δομημένο τοπίο, κληρονομία των προγόνων μας και μοναδική μας προίκα.

Καμαρώνουν και θαυμάζουν οι ξένοι τα πετρόχτιστα σπίτια, εκκλησίες, μοναστήρια, στέρνες και γκαλντερίμα, καλύβες κι αλώνια, καμαρωτά γεφύρια, μνημεία φλύαρα του Ζαγορίσιου πολιτισμού. Είναι οι Παρθενώνες μας!

Κι όταν τα δεις όλα αυτά εύκολα καταλαβαίνεις γιατί το Ζαγόρι μεγαλούργησε παρ' όλο τον πόνο του ξενιτεμού των παιδιών του.

Γιατί τότε οι Ζαγορίσιοι, ήταν γερά δεμένοι με τον τόπο τους και τη ζωή του και «βύζαιναν» απ' αυτόν ήθος, μεράκι, λεβεντιά, που τους έκαναν ν' αντέχουν, να έχουν υπομονή, να κάνουν την ξενιτιά τραγούδι και πολιτισμό και να επιθυμούν σαν τον μακρινό εκείνο Οδυσσέα να δουν και τον καπνό ακόμη του πατρικού τους σπιτιού, ν' ανεβαίνει στον ουρανό...

Ετσι πορεύτηκαν γενιές ολόκληρες, κι έτσι μεγαλούργησαν και έλαψαν και φώτισαν με το πνεύμα και τον πολιτισμό τους.

Καθημερινά ακούμε για την ΠΑΡΑΔΟΣΗ, τη σημασία και τη δική μας υποχρέωση.

Έχει λεχθεί πως «η φροντίδα της ιστορικής μνήμης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την απρόσκοπτη συνέχειά της και το μέλλον της».

Παράδοση θα πει αυτό που παραλάβαμε από τους προγόνους μας, κι έχουμε υποχρέωση ίδιο κι απaráλαχτο να το παραδώσουμε στα παιδιά και τα εγγόνια μας, στις επόμενες γενιές είτε πρόκειται για αρχιτεκτονικό κτίσμα, σπίτι, εκκλη-

σιά, μεσοχώρι, είτε για τραγούδι, παραμύθι, ήθη, έθιμα, τρόπο ζωής, μαγειρική.

Κι είναι αυτή η διαφορετικότητα κάθε τόπου κάθε λαού που τον σηματοδοτεί και τον ξεχωρίζει από τον άλλο.

Ας πούμε είναι η ταυτότητά του, που θα του επιτρέπει να ξεχωρίζει με την ιδιαιτερότητά του και να αποφύγει τη θανατηφόρα ισοπεδωτική ομοιομορφία στην χούνη της παγκοσμιοποίησης.

Το μέλλον μπορούν να το ετοιμάσουν άνθρωποι που έχουν σημείο αναφοράς κι εμείς έχουμε και παραέχουμε και δεν μας χρειάζονται «δανεικά» πρότυπα και ξενόφερτες ιδέες.

Αγαπώ τον τόπο μου σημαίνει τον κρατώ αλώβητο από ξένες παντός είδους επιδράσεις.

Σήμερα το Ζαγόρι ερημώθηκε. Ο κόσμος του έφυγε πλανεμένος από της πόλης τα κάλη. Λίγοι γέροντες έμειναν φυλαχτάδες, κοντά στα σπίτια και τα μάρμαρα.

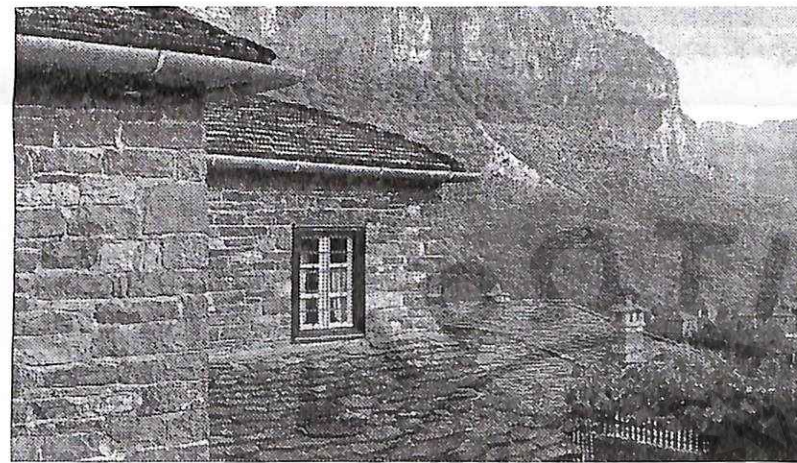
Κι αφού ο κόσμος εκείνος

διαλύεται, ζώντας στη μνήμη μόνο των γερόντων και των ρομαντικών –όχι για να ειδανικεύσουμε το παρελθόν, κάθε άλλο, αλλά για να συντηρήσουμε και να αναδείξουμε εκείνα τα διακριτικά σημεία, την «ειδοποιό διαφορά», που ορίζουν και μας ξεχωρίζουν σαν τόπο και σαν πολιτισμό.

Χωρίς τη βαθιά γνώση αυτών κανέναν οραματισμό και κανέναν σχεδιασμό δεν μπορεί να είναι αποτελεσματικός.

Της ΕΛΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ - ΔΟΥΒΛΗ

Αλλά και οι αξίες του πολιτισμού είναι κληρονομιά που περνά από γενιά σε γενιά, όπως θρησκευτικές και φιλοσοφικές ιδέες, ποίηση και λογοτεχνία, μαντικά, γλυπτικά και βιοτεχνικά μοτίβα, λαϊκή τέχνη και φορεσιές, δημοτικοί χοροί, μουσική και τραγούδια, θρύλοι, γνωμικά, παιχνίδια και παραμύθια, η λώσσα μας πρωταρχικά και οι ντοπιολαλιές μας,

Σήμερα το Ζαγόρι μαγνητίζει ακόμη τους ξένους. Ο τουρισμός έφερε την ανάπτυξη και την αξιοποίηση. Μοιραία ήρθε όμως και η αγκοιώση.

έφυγε, χωρίς ελπίδα επιστροφής, σ' εκείνου του πολιτισμού τ' απομεινάρια, τα λείψανα, μας μένει να προσκυνήσουμε, στις δικές του πηγές το γάργαρο νερό να ξεδιψάσουμε.

Και πριν απ' όλα να μελετήσουμε τις ρίζες, την παράδοση αυτού του τόπου. Εμείς οι παλιότεροι πιστεύουμε πως για να αναπτυχθεί μια κοινωνία πρέπει να έχει πίσω της ρίζες, θεμέλια, γιατί σ' αυτές θα στηριχτεί, απ' αυτές θα κρατηθεί, θα τις προσαρμόσει στα νέα δεδομένα των καιρών. Όπως ρκάζω και πίσω από κάθε καρποφόρο δέντρο κρύβεται στο χώμα αθέατες χοντρές βαθιές ρίζες που το στεριώνουν και το θρέφουν, έτσι και κάθε κοινωνία, μικρή ή μεγάλη, έχει τις δικές της ρίζες που χάρις σ' αυτές δε θα σταματήσει να υπάρχει, έστω κι αν φαίνεται ότι φτωχαίνει αριθμητικά και

στήριγμα και υλικό πλούσιο της λαογραφίας κι όχι μόνο.

Οι μορφές της παράδοσης καλύπτουν όλες τις πτυχές της ανθρώπινης ζωής και συμπεριφοράς.

Η παράδοση είναι η τροφή και η Κασταλία πηγή κάθε λαού.

Κι ύστερα ήρθε ο Τουρισμός, ο παντοδύναμος και παμφάγος σαν απειλή και σαν λαίλαπα και μας βρήκε τους «μαύρους» απροετοίμαστους, ανεκπαίδευτους, ανυποψίαστους...

Ποιος δεν θέλει την ανάπτυξη του Ζαγοριού, για χίλιους δυο λόγους και πρώτα-πρώτα για να κρατήσουμε τους νέους στον τόπο μας για να ξαναγυρίσουν οι εκκλησιές και τα βουβρά σχολεία μας γιατί δεν θέλουμε να καταλήξουμε από «παραδοσιακοί οικισμοί» σε «παραδοσιακά ερείπια».

Άλλο όμως τουρισμός κι ανάπτυξη κι άλλο αφανισμός κι αλλοίωση. Μπουχτισμένοι οι άνθρωποι απ' τ' αγαθά μιας ψυχρής κι απαρώσωπης τεχνολογίας, αποφάσισαν να δραπέτεύσουν απ' τα καθημερινά δεσμά μιας μονότονης ζωής κι έστω για λίγο να μμηθούν τον Ροβινσώνα Κρούσο.

Έτσι αναπτύχτηκε το μεγάλο τουριστικό ρεύμα για χώρες άλλες, για άγνωστους παραδείσους...

Για διαφορετικές εμπειρίες και συγκινήσεις.

Για να γνωρίσουν άλλους πολιτισμούς κι άλλους ανθρώπους, για χίλιους δυο προσωπικούς λόγους ο καθένας...

Σήμερα το Ζαγόρι μαγνητίζει ακόμη τους ξένους. Ο τουρισμός έφερε την ανάπτυξη και την αξιοποίηση. Μοιραία ήρθε κι η αλλοίωση, μιας και δεν φροντίσαμε την ανάπτυξη και την αξιοποίηση να τις βάλουμε σε σωστό δρόμο, **δεν την συνδέσαμε με την παράδοση του τόπου μας.**

Και υποταχθήκαμε και υποκύψαμε στο εύκολο κέρδος και φοβάμαι πως κάθε μέρα βγάζουμε τα μάτια μας με «χρυσωμένα δάχτυλα».

Την λιπή αρχοντιά την αντικατέστησε η χλιδατή υπερβολή, νεοπλουτισμός κραυγαλέος σ' έναν τόπο ήπιο, παρθένο. Άναρχη, ανυπότακτη στο τοπίο δόμηση, ανομοιομορφία στην αρχιτεκτονική, βεβήλωση του χώρου, ξενώνες, ξενώνες, ξενώνες... Ξεφυτρώνουν καθημερινά διάφορων αρχιτεκτονικών μορφών, άσχετων, όπου ο σεβασμός και το μέτρο χάνονται.

Αλλοίωση παντού με τον μανδύα του εκσυγχρονισμού και της πρόοδου. Δουλικές κι απρόσωπες υπηρεσίες, χωρίς τον χαρακτήρα της παραδοσιακής φιλοξενίας.

Κι ο τουρίστας, ο ξένος, ο φίλος; Σήμερα έπαψε πια, δεν αρκεί ο **ενασθαλισμένος τουρισμός.** Ο ξένος δεν αρκεί, δεν έρχεται μόνο να φάει και να κοιμηθεί.

Όλο και λιγοστεύουν οι μέρες που διαθέτουν οι τουρίστες για τον τόπο μας. Και μη βιαστούμε να το αποδώσουμε στην κρίση. Στη δική μας αδιαφορία κι ανοργάνωσία πρέπει να σταθούμε.

Γιατί δεν φροντίσαμε να ενδιαφερθούμε σωστά για τους φίλους που προτιμούν τον τόπο μας. Γιατί διαφορετικά θαπρεπε να μας απασχολήσουν σοβαρά δύο ερωτήματα: Τι θέλουν, τι περιμένουν από μας και τι κάνουμε εμείς, τι τους προσφέρουμε και πως τους αντιμετωπίζουμε;

Τους καλοδεχόμαστε και τους σπλαώνουμε με τον τρόπο μας. Φροντίζουμε να περάσουν μαζί μας

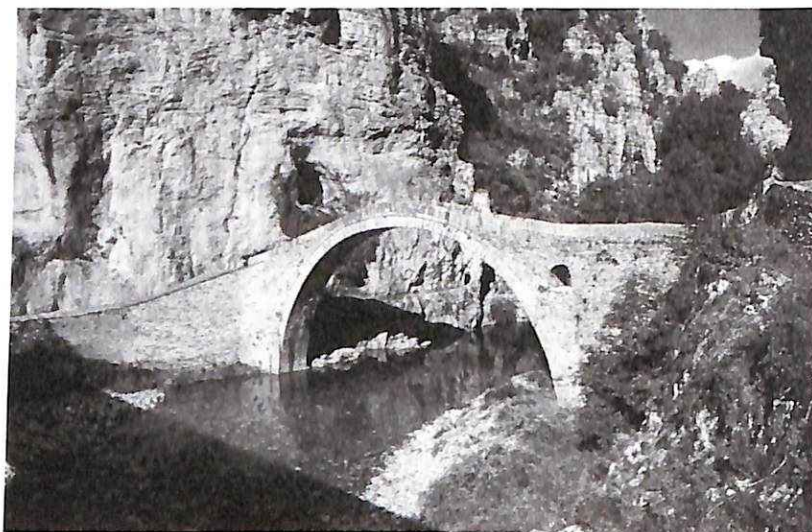
Για μια ακόμη χρονιά ο νομός Ιωαννίνων απέσπασε τρία συνολικά βραβεία στη διεθνή έκθεση «Philoxenia» για τους δημοφιλέστερους τουριστικούς προορισμούς της Ελλάδος, έτσι όπως αυτοί αναδείχθηκαν μέσα από την ψηφοφορία που διενεργήθηκε από την ιστοσελίδα της «Helexpro».

Στην κατηγορία των **αγαπημένων ορεινών προορισμών**, το δεύτερο βραβείο απονεμήθηκε στα **Ζαγοροχώρια**, στην κατηγορία των **δημοφιλέστερων πόλεων** το πέμπτο βραβείο απονεμήθηκε στα **Γιάννινα**. Τα άλλα τέσσερα δόθηκαν στο **Ναύπλιο**, την **Αθήνα**, το **Βόλο** και την **Θεσσαλονίκη**. Τέλος στην κατηγορία των **φιλικότερων προς το περιβάλλον περιοχών**, το δεύτερο βραβείο απονεμήθηκε επίσης στα **Ζαγοροχώρια**.

Η απονομή των βραβείων έγινε το βράδυ της Πέμπτης από τον Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού **Παύλο Γερού-λάνο**.

Θησαυρός ο τουρισμός μας

Για μια ακόμη χρονιά ο τόπος μας βραβεύτηκε στην διεθνή έκθεση «Philoxenia»

Από τις ομορφιές του Ζαγοριού - Το Γεφύρι του Κόκκορου

Θυμίζουμε ότι οι κατηγορίες βράβευσης είναι οι εξής:
— Αγαπημένος παραθαλάσ-

σιος προορισμός.
— Αγαπημένος ορεινός ή εξοχικός προορισμός.

— Αγαπημένος αστικός προορισμός.

— Καλύτερο χιονοδρομικό κέντρο.

— Αγαπημένος τουριστικός προορισμός στο εξωτερικό.

— Αγαπημένος για το φιλικότερο προς το περιβάλλον προορισμός.

Αυτό σημαίνει ότι από τις πέντε κατηγορίες που αφορούν τουρισμό εντός της Ελλάδας, ο νομός βραβεύτηκε στις τρεις.

Η νέα βράβευση αποδεικνύει ότι η **μεγαλύτερη θιομηχανία που διαθέτει σήμερα ο τόπος μας είναι ο τουρισμός**, ο οποίος **στηρίζεται κατά βάση στο περιβάλλον**.

Αυτό το δεδομένο λοιπόν πρέπει να αξιολογηθεί επαρκώς από τους αρμοδίους προκειμένου να πάρουν εκείνα τα μέτρα, τα οποία, από την μια μεριά θα προστατεύουν τη βάση του τουριστικού μας προϊόντος, και από την άλλη να αναδεικνύουν αυτά τα πλεονεκτήματα.

Σ.Θ.

Η οικία της οικογένειας Φωτέσιου στα Κάτω Σουδενά

Η εικονιζόμενη οικία της οικογένειας Φωτέσιου στα Κάτω Σουδενά, την οποία οι μοναδικοί κληρονόμοι της, Κώστας και Όλγα Φωτέσιου, μεγαλόψυχα δώρισαν στον Δήμο Κεντρικού Ζαγοριού για πολιτιστικούς σκοπούς στο χωριό τους.

Η εν λόγω οικία ανακαινισθείσα με δαπάνες του Δήμου προορίζεται τελικά για τη στέγαση των σπουδαστών του υπό ίδρυση τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Εργων Τέχνης του ΤΕΙ Αθηνών.

Όπως μας πληροφόρησε ο Δήμαρχος Ζαγοριού κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου, αναμένεται η έναρξη λειτουργίας του παραρτήματος ένεση αναζωογόνησης του χωριού και εκπλήρωσης της θέλησης των δωρητών.

Β.Τ.

Η Μάστιγα της Λαθροθηρίας και οι Ολέθριες Επιπτώσεις του Κυνηγιού

ΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

Όπως κάθε χρόνο έ-
ται και φέτος, η
κυνηγετική περίοδος που
ξεκίνησε επίσημα από τον
Αύγουστο, (λέμε «επίση-
μα» διότι ποτέ στην πραγ-
ματικότητα δεν σταματάει),
σπέρνει τον όλεθρο και τον
πανικό στην πανέμορφη πανίδα
μας.

Τίποτα δεν ξεφεύγει από τα
βόλτα των κυνηγών: πετρίτες,
αετογερακίνες, χρυσογέρακες,
βαλτόκιρκοι, σφηκιάρηδες, κιρ-
κινέζια, ξεφτέρια, μπούφοι, γύ-
πες, πορφυροτσικνιάδες, κλπ
όλων των ειδών τα πτηνά βρί-
σκονται στο κυνηγετικό στόχα-
στρο επί σειρά ετών, όσες
καταγγελίες και αναφορές προς
τις αρμόδιες υπηρεσίες κι αν
γίνονται. Κι όλα αυτά στο όνομα
της διασκέδασης και του κέρ-
δους! Τα ελάφια της Πάρνηθας
πέφτουν θύματα οργανωμένου
εγκλήματος με τόξα και παγι-
δες για 1.000 ευρώ το καθένα,
ενώ τα αγριόγιδα της Πίνδου
των οποίων ο συνολικός αριθ-
μός δεν ξεπερνά πλέον τα 500,
πωλούνται μέχρι και 50 ευρώ το
κιλό.

Όλα τα είδη της πανίδας
πληττονται από τα κυνηγετικά
πυρά, και η πολιτεία αδυνατεί
να της παρέξει την απαιτούμενη
προστασία.

Όπως ίσως θα διαπιστώσατε,
διστάζουμε να κάνουμε διάκρι-
ση μεταξύ κυνηγών και λαθρο-
κυνηγών, αφού όπως είναι γνω-
στό τοις πάσι οι λαθροκυνηγοί,
κατά το μεγαλύτερο ποσοστό
τους, είναι οι ίδιοι οι κυνηγοί και
μέλη κυνηγετικών συλλόγων/
ομοσπονδιών, καθώς και θηρο-
φύλακες, όπως αναφέρουν εκα-
τοντάδες καταγγελίες αλλά και
η ίδια η έκθεση του ΕΘΙΑΓΕ που
διεξήχθη κατ' εντολή του Υ-
πουργείου σας. Αυτό ένα και
μόνο πράγμα μπορεί να σημαι-
νει: **η λύση για την πάταξη της
λαθροθηρίας είναι η άμεση και
οριστική κατάργηση του κυνη-
γιού**.

Δεν θα αναφερθούμε για τις
επιπτώσεις του κυνηγιού γιατί
είναι εκατοντάδες οι επιστολές

που έχουν καλύψει το θέμα
πολλάκις και πλειστάκις. Επι-
γραμματικά μόνο αναφέρουμε
τις εξής: διαρκής όχληση των
ειδών και εξάντλησή τους,
τραυματισμός και οδυνήρος θά-
νατος, εξάλειψη των φυσικών
θηρευτών, δυσανάρμοση και
βίαιη παρέμβαση στην ισορρο-
πία των ειδών, διατάραξη της
βιοποικιλότητας και της οικολο-
γικής αλυσίδας, γενετική ρύ-
πανση από τον ελεγχόμενο
πολλαπλασιασμό «θηραμά-
των», εξαφάνιση πολλών ειδών
της πανίδας κλπ.

Παρόλα τα παραπάνω, οι
κυνηγοί αρέσκονται να βαφτί-
ζουν τους εαυτούς τους οικολό-
γους και διαχειριστές της φύ-
σης. Μόνο γι' αυτή την υποτίμη-
ση που κάνουν στη νοημοσύνη
μας, θα έπρεπε να τους είχε
αφαιρεθεί η άδεια οπλοφορίας.

Αντ' αυτού όμως το Υπουργείο
σ' όλες τις μέχρι τώρα διαβου-
λεύσεις για τις Ρυθμιστικές
μεροληπτεί υπέρ τους, ενώ
αδιαφορεί προκλητικά για τις
οικολογικές και ζωοφιλικές
οργανώσεις που ενδιαφέρονται
πραγματικά για την προστασία
της πανίδας προτείνοντας μια
σειρά μέτρων που θα αναχαιτι-
ζαν κάπως την ολέθρια επιδρά-
ση του κυνηγιού. Δεν υπάρχει
καμία ισοδύναμη αντιπροσώ-
πευση και αυτό είναι πέρα για
πέρα αντιδημοκρατικό και γίνε-
ται περισσότερο αντιδημοκρατι-
κό, όταν δεν εκπροσωπείται η
πλειοψηφία του κοινού, την
οποία αποτελεί όχι μόνο η
ανερχόμενη δύναμη της ζωοφι-
λίας στην Ελλάδα, αλλά και οι

απλοί πολίτες που θέλουν να
απολαμβάνουν τη φύση ζωρίς
να τρομάζουν από τους απανω-
τούς και ασύστολους πυροβολι-
σμούς των κυνηγών.

Η ΠΣΕΖΣ καταδικάζει το
κυνήγι ως εγκλημα κατά της
φύσης και της ζωής και ζητά την
άμεση και οριστική κατάργησή
του. **Το κυνήγι που άλλοτε ήταν
απαραίτητο για την επιδίωξη
του ανθρώπου, τώρα είναι μια
δραστηριότητα ολέθρια για το
περιβάλλον και ολωσδιόλου
περιττή και ανήθικη**. Μέχρι
όμως να συμβεί αυτό, χρειάζε-
ται η πολιτεία να περιφρουρεί
και να εποπτεύει άγρυπνα και
συστηματικά την ύπαιθρο από
τη λαθροθηρία.

Γι' αυτό το λόγο, εμείς προ-
τείνουμε τα εξής μέτρα:

— Τη διεξαγωγή της θηροφύ-
λαξης από θεσμικούς κι όχι μη
θεσμικούς φορείς. Σε διαφορε-
τική περίπτωση, όπως ειπώθηκε,
βλέπουμε τους ίδιους τους θη-
ροφύλακες να λαθροθηρεύουν.

— Την αναδιάρθρωση της
θηροφυλακής και δασοφυλακής
και την επάνδρωσή τους με
περισσότερους υπαλλήλους,
έτσι ώστε να υπάρχει ένας απο-
τελεσματικός ελεγκτικός μηχαν-
ισμός για την πάταξη της
λαθροθηρίας.

— Την τροποποίηση της
υπάρχουσας νομοθεσίας ώστε
η εκδίκαση των παραβάσεων να
γίνεται με συνοπτικές διαδικα-
σίες.

— Την θεσμοθέτηση αυστη-
ρότερων ποινών για την παρά-
νομη θήρευση.

— Την άμεση κατάργηση της
θήρευσης στις Ζώνες Ειδικής
Προστασίας (ΖΕΠ) και στις
Ζώνες Υψηλής Προστασίας
(ΖΥΠ).

— Το κλείσιμο των κρατικών
και ιδιωτικών εκτροφείων θηρα-
μάτων. Τα πτηνά που εκτρέφο-
νται εκτός από το ότι ζουν στις
άθλιες συνθήκες αιχμαλωσίας,
όταν αφεθούν ελεύθερα προκα-
λούν γενετική μόλυνση των
ενδημικών ειδών.

— Την κατάσχεση των παρά-
νομων θηραμάτων και το μοίρα-
σμά τους ως τροφή στα κέντρα
περιθαλψής ζώων (ANIMA,
ΕΚΠΑΖ κλπ).

— Την προώθηση εναλλακτι-
κών δραστηριοτήτων όπως είναι
οι δραστηριότητες που καλλιερ-
γούν τη φυσιολατρία, (οικοτου-
ρισμός, παρατήρηση της ά-
γριας ζωής, πεζοπορία κλπ) για
να μην πληγεί η οικονομία των
επαρχιακών περιοχών που ζουν
και από το κυνήγι. Το επιχειρή-
μα όμως που τοποθετεί τα οικο-
νομικά οφέλη πάνω από το
βασικό δικαίωμα στη ζωή και
την ελευθερία, το οποίο θα
έπρεπε ΟΛΟΙ ανεξαιρέτως οι
κάτοικοι του πλανήτη αυτού να
είχαν, το θεωρούμε ρηχό και
ανθρωποκεντρικό.

— Μια πανελλαδική καμπάνια
για την ενημέρωση και ευαισθη-
τοποίηση των πολιτών όσον
αφορά τις αρνητικές επιπτώσεις
του κυνηγιού στο περιβάλλον.
Το κυνήγι ως δραστηριότητα δε
σέβεται το δικαίωμα στη ζωή,
την ευζωία και την ελευθερία
των υπολοίπων ειδών και
ενθαρρύνει τη βία και τα επιθε-
τικά ένστικτα. Η αντιπαιδαγωγι-
κή του δε αξία έγκειται σαφώς
στο ότι η **θανάτωση των ζώων
θεωρείται διασκέδαση και ψυ-
χαγωγία**.

ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛ-
ΛΑΔΙΚΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙ-
ΤΡΟΠΗΣ ΖΩΟΦΙΛΙΚΩΝ ΣΩΜΑ-
ΤΕΙΩΝ, ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΥΠΟΥΡΓΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ &
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Για να μη καταντήσει το ΖΑΓΟΡΙ «χάνι»

ιδιαίτερες, αξέχαστες στιγμές που

θα τους κάνουν να γίνουν κήρυκες
στον τόπο τους και να μας ξανάρ-
θουν, όπως ξαναγυρνάς σ' ένα αγα-
πημένο μέρος;

Νοιαζόμαστε να μάθουν τον
τόπο, τις συνήθειες, τη ζωή, τα μνη-
μεία μας, να δεθούν με τον τόπο, ή
τους αφήνουμε να περιπλανώνται
άσκοπα προσπαθώντας μόνοι τους
να ανακαλύψουν τα ενδιαφέροντα
της περιοχής μας;

Απόρροιας βραδιάς, φτηνή και
συνθησισμένη μουσική, αδιάφορες
συζητήσεις, βαριεστημένη εξυπηρέ-
τηση και μια ακριβοπληρωμένη
αλευρόπιτα! Βέβαια υπάρχουν και
φωτεινές εξαιρέσεις που δυστυχώς
δεν αναρούν τον κανόνα.

Παρακολουθούμε από την «παν-
ταχού παρούσα» τηλεόραση τι σχε-
διάζουν, τι μηχανεύονται, τι διοργα-
νώνουν άλλες περιοχές της Ελλά-
δας κι άλλοι τόποι, ακόμη και υπα-
νάπκτοι, για να προσελκύσουν και
να κρατήσουν τους τουρίστες.
Εμείς ξεχνάμε ή μας διαφεύγει πως
ο ξένος έρχεται για να γνωρίσει
κάτι το ιδιαίτερο που δεν το έχει
άλλος τόπος.

Δεν ωφελεί λοιπόν ούτε το
μεγάλο ενδιαφέρον μας για υπερ-
συγχρόνα συγκροτήματα, ούτε οι
ήττες και οι ξενικές «οπισιοαλιτέ»
γιατί αν γίνουμε **αντίγραφα**, έστω
και πιστά, θα πάψουμε να έχουμε
και το παραμικρό ενδιαφέρον. Θα

σταματούν εδώ, θα περιεργάζονται
ότι μπορούν βιαστικά κι αδιάφορα,
θα χαμογελούν συγκαταβατικά και
θα φεύγουν για αλλού εκεί που
υπάρχει ενδιαφέρον.

Κι όμως ένας άλλου είδους του-
ρισμός μας αξίζει!

Ενας καλά οργανωμένος τουρι-
σμός με οδηγό και πρόγραμμα που
θα μπορεί ο επισκέπτης μας τα μνη-
μεία τα μανταλωμένα να γνωρίσει,
ν' ανάψει το κεράκι του στις εκκλη-
σίες, να μιλήσει με τους αγίους στα
έρημη μοναστήρια, ν' αφουγκραστεί
φωνές στα κατάκλιιστα σχολεία,
σεράγια, στις σκονισμένες βιβλιοθή-
κες να βρει τη γνώση, στα μουσεία
μας να γνωρίσει τον πολιτισμό και
την παράδοση κι ύστερα ακολουθώ-
ντας τα μονοπάτια της ξενιτιάς να
ανεβοκατεβεί στα μοναδικά γεφύ-
ρια μας και να γίνει «ένα» με τα
καρβάνια του Ρόβα, μ' έναν καλο-
τυπωμένο εύχρηστο οδηγό.

Και το βράδυ, κουρασμένος
αλλά «γεμάτος» κι ευχαριστημένος,
να «χαθεί» στις διηγήσεις των
παραμυθιών και να γλυνήσει με
τους ντόπιους οργανοπαίχτες, σ'
αυτοσχέδια ζαφέτια ως το πρωί!

Τότε και μόνο τότε το Ζαγόρι θα
γίνει ένας ελκυστικός και σοβάρος
προορισμός κι όχι «χάνι» που θα
περνούν να ξαποστάσουν μια-δυο
βραδιές και να φεύγουν γι' άλλους
καλύτερους οργανωμένους προορι-
σμούς οι Τουρίστες.

Όλα αυτά όμως θέλουν ΟΡΑΜΑ
κι εμείς αυτό μας λείπει.

Βιβλιοπαρουσίαση

ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΙΝΑΝΗ

Ο ΓΡΑΜΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΑ
ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

«ΑΝΑΒΑΣΗ» Αθήνα 2010

Νίκος Θ. Υφαντής

βοήθησαν στην ολοκλήρωση του βιβλίου. «Ο Γράμμος, γράφει, και η ευρύτερη ορεινή περιοχή του, καθγιασμένα σπαράγματα της οποίας προσπάθησα να ανιχνεύσω και να αναδείξω, μου κράτησε συντροφιά αρκετά χρόνια. Οι πολυάριθμες επισκέψεις για φωτογράφιση του τόπου, των μνημείων, η καταγραφή πληροφοριών, δρομολογίων και αποστάσεων στην περιοχή ξεκίνησαν το μακρινό 1992».

Ως προς τη δομή το υτο βιβλίο κατανέμεται σε πέντε κεφάλαια: «Στο πρώτο κεφάλαιο (σελ. 29-71) αναφέρεται στα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας. «Η Επαρχία της Κόνιτσας, γράφει, είναι μια από τις βασικές πολιτιστικές ενότητες του νομού Ιωαννίνων με πλούσια ιστορία... Όμως το πλούσιο ανάγλυφο της περιοχής με τις έντονες εναλλαγές του τοπίου την καθιστούν ιδανική για ήπιες δραστηριότητες περιπέτειας (καταβάσεις ποταμών, καγιάκ, διασχίσεις φαράγγιων κλπ.). Λεπτομερειακά και με ιδιαίτερη αγάπη και πλήθος φωτογραφικών και κατατοπιστικών χαρτών αναφέρεται στα μαστοροχώρια: Πυρσόγιαννη (μαστορομάννα), Βούρμπιανη, Ασημοχώρι, Χιονιάδες, Γοργοπόταμο, Πληκάτι, Αετομυλίτσα, Κεφαλοχώρι, Πλαγιά. «Εκείνο, γράφει, που κάνει την περιοχή ξεχωριστή και μοναδική είναι μια ενότητα ολοπέτρινων χωριών που γέννησαν και έδωσαν στη χώρα πλήθος λαϊκών μαστόρων της πέτρας «Πελεκάνους», Ξυλογλύπτες - «Ταγιαδούρους» και λαϊκούς ζωγράφους: τα μαστοροχώρια. Οι πληροφορίες για τα χωριά και τους μαστόρους, οι μαρτυρίες των ντόπιων για τα πετρόκτιστα σπίτια και τα πετρογέφυρα, φανερώνουν πολυετείς ερευνητικές προσπάθειες και τοπικές ανιχνεύσεις.

Το δεύτερο κεφάλαιο (σελ. 71-103) επιγράφεται «Ιχνηλατώντας τον Γράμμο των ανθρωπών». Αναφέρεται λεπτομερειακά στα χωριά της Δυτικής Μακεδονίας του νομού Καστοριάς: Επταχώρι, Χρυσή, Πευκόφυτο, Αρένες, Μυροβλήτη, Λινοτόπι, Αγ. Ζαχαρίας, Βετέρνικο, Γράμμος, Μοσχόπολη. Συγκεκριμένα μας ξεναγεί σ' έναν μαγευτικό τόπο, στο δασωμένο Βόιο, στην

καρδιά της Πίνδου, με τα μαγευτικά τοπία και τους γοητευτικούς ανθρώπους, που χαρακτηρίζονται για την ευγένεια και τη φιλοξενία τους. Οικισμοί με το δικό τους οικιστικό χρώμα, πετρογέφυρα, καταφύγια, αλπικά τοπία, θρησκευτική ζωή (εκκλησίες και ξωκλήσια), ως τη φημισμένη Μοσχόπολη, τη μητρόπολη του Βλαχόφωνου ελληνισμού με την οικογένεια των Σινάων Μεγάλων Ευργετών του Έθνους.

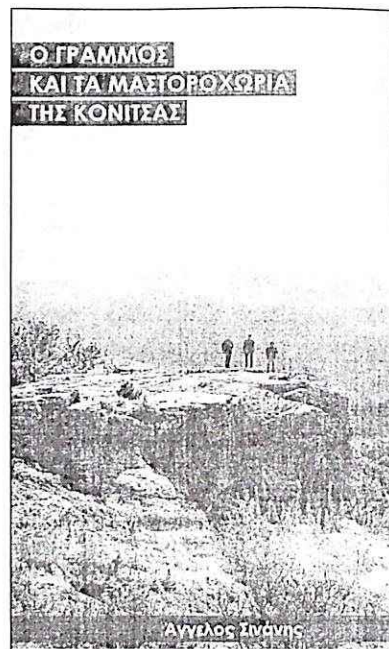
Τρίτο κεφάλαιο (σελ. 103-127). Περιγραφές για τα Γραμμοχώρια του Άνω Αλιάκμονα, του Νομού Καστοριάς: Φούσια, Τρίλοφο, Μονόπουλο, Γιαννοχώρι, Λιβαδοτόπι. Γράφει για την περιοχή της βόρειας Πίνδου: «Ψηλά βουνά, απότομες χαράδρες, άφθονα νερά, πλούσια βλάστηση και σπάνια είδη του ζωικού βασιλείου, είναι συγκεκριμένα στην όμορφη περιοχή του Βόρειου Γράμμου». Εικόνες χωριών με τοπικά χαρακτηριστικά, σχολεία και εκκλησίες, καταφύγια και ξεκάννες, ο ποταμός Αλιάκμονας και λεπτομερής κατατοπιστικός χάρτης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο (σελ. 127-151) αναφέρεται, κυρίως, στους Αγνώστους Ακρίτες του Γράμμου «που φυλάνε με ευλάβεια ήθη, ξεχασμένα έθιμα και παραδόσεις, μέσα σε μια φύση πληθωρική που ξετυλίγεται σαν ζωγραφιά μπρος στα μάτια σας». Πληροφορίες, ιστορικά γεγονότα για τα χωριά της περιοχής: Καλή Βρύση, Διποταμιά, Μεσόβραχος, Χιονάτο, Κομνηνάδες, Κρυσταλλοπηγή.

Η εργασία ολοκληρώνεται με το πέμπτο κεφάλαιο (σελ. 151-168) που μας δίνει ζωντανές περιγραφές και πληροφορίες για το Νεστόριο και τα χωριά της περιοχής: Αγία Άννα, Πεύκος, Νέα Κοτύλη, Παλιά Κοτύλη, Κυψέλη.

Στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες για διαμονή και φαγητό στις περιοχές των νομών Ιωαννίνων και Καστοριάς. Η όλη εργασία πλαισιώνεται από έγχρωμες και ασπρόμαυρες φωτογραφίες χωριών και τοποθεσιών, από σκαριφήματα και αναλυτικούς έγχρωμους χάρτες με το οδικό δίκτυο των περιοχών.

Στο τέλος υπάρχει ενδεικτική

βιβλιογραφία και ευρετήριο τόπων και μνημείων.

Αισθάνομαι την ανάγκη να συγχαρώ τον Άγγελο Σινάνη για την έξοχη εργασία του. Με το πλούσιο περιεχόμενο, γεμάτο από φωτοσκιάσεις και ζεστούς ανθρώπους, μας προκαλεί και μας προσκαλεί να γνωρίσουμε δικούς μας τόπους και ανθρώπους. Το βιβλίο θα μπορούσε να είναι ένας χρηστικός ταξιδιωτικός οδηγός. Νομίζω όμως ότι είναι κάτι πιο συμπυκνωμένο. Ένας χείμαρρος από μνήμες, ιστορίες και περιγραφές με πυκνό και κατηγορηματικό γράψιμο, που μας οδηγεί με λόγια και εικόνα. Η περιοχή με την οποία καταπιάνεται ο συγγραφέας έχει κάμει μεγάλο ταξίδι στο χρόνο και στην ιστορία. Μέσα από τα κείμενα και τις φωτογραφίες αναβιώνουν σκηνές που ανασυνθέτουν την μακραίωνη ανθρώπινη πορεία των περιοχών του πολυθρύλητου Γράμμου.

Ονόματα, γεγονότα, στίπια, αρχιτεκτονική, τοπία, μνημεία και άνθρωποι παραπέμπουν σε επαγγέλματα και επαγγελματίες, σε μαστόρους και παραγικούς, στους νομάδες και τον νομαδικό βίο με τα αυστηρά ήθη και το φιλελεύθερο πνεύμα.

Το περιεχόμενο του βιβλίου πρωτογενές τεκμήριο, με εικόνες πλημμυρισμένες από φως, παρουσιάζει τις αρετές της άμεσης καταγραφής γεγονότων, τόπων και καταστάσεων.

Κλείνοντας τη σύντομη παρουσίαση του βιβλίου του Άγγελου Σινάνη, εύχομαι να είναι καλοτάξιδο και να γίνει κτήμα πολλών. Στον φίλο συγγραφέα εύχομαι από καρδιάς να έχει υγεία και δύναμη για νέες δημιουργικές πνευματικές παραγωγές.

Ιστορικά

Προικοσύμφωνο 1859 του Μικρού Παπίγκου

Πάπιγκο, 23-4-1859

Προικοδότης: Δημήτριος Ιωάννου Θανάση

Προικολήπτης: Χριστόδουλος Γεωργ. Χρήστου

Υπέρ της οποίας η προίκα: Ευγενή θυγ. Δημ. Ιωάν. Θανάση

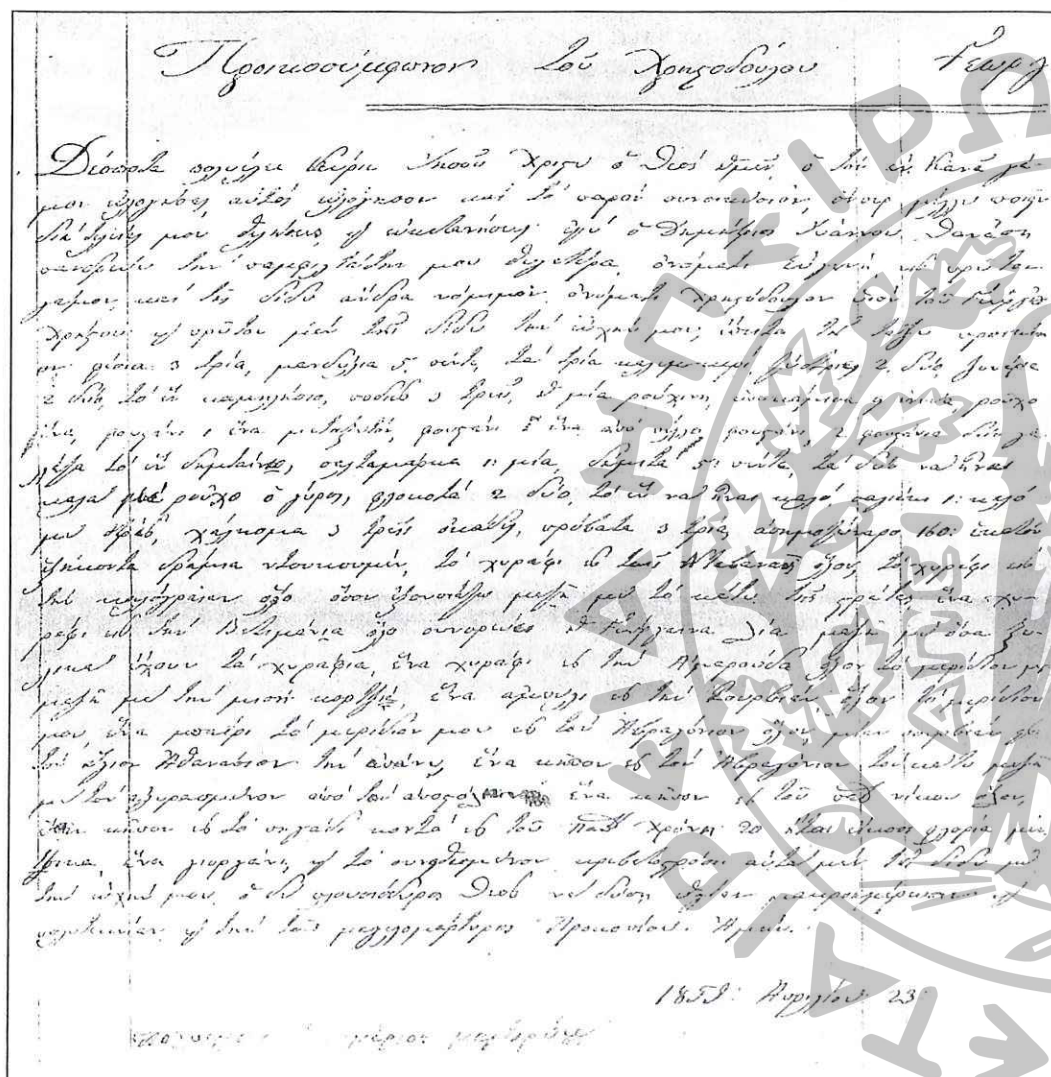
Ο κ. Αποστόλου Ανδρέας κάτοικος Μικρού Παπίγκου θέλησε να μοιραστεί με τους αναγνώστες του Περιοδικού μας τους όρους του παρακάτω προικοσύμφωνου που ίσχυαν το 1859. Για το λόγο αυτό, το παραθέτει από το Αρχείο της Εκκλησίας Αγίων Ταξιαρχών Παπίγκου.

ΠΡΟΙΚΟΣΥΜΦΩΝΟ
ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

«Δέσποτα πολυέλεε Κύριε Ιησού Χριστέ ο Θεός ημών ο τον εν Κανά γάμο ευλογήσας, αυτός ευλόγησον και το παρόν συνοικέσιον, οίπτερ μέλλει ποιείν διά τελείας μου θελήσεως και ευκατανήσεως εγώ ο Δημήτριος Ιωάννου Θανάση παντρεύω την παμφιλτάτην μου θυγατέρα ονόματι Ευγενή, εις πρώτον γάμον, και της διδώ άνδρα νόμιμον, ονόματι Χριστόδουλον υιόν του Γεωργίου Χρήστου και πρώτον μεν της διδώ την ευχήν μου, έπειτα της τάξω προικόν: φέσια 3 τρία, μανδύλια 5 πέντε, τα τρία καλυμκερά, ζώστιες 2 δύο, ζωνάρια 2 δύο, το εν καμηλίσιο, ποδιές 3 τρεις, η μια

ρούχινη, υποκάμισα 9 εννέα, ρούχο 1 εν, φουστάνι 1 ένα, μεταξωτόν, φουστάνι 1 ένα από άλλο φουστάνι, δύο φουστάνια, δύο γαλάζια το εν δημταίνιο, σαλταμάρκα 1 μία, δέμητα 5 πέντε, τα δύο να είναι καλά με ρούχο ο γύρος, φλοκατά 2 δύο, το εν να είναι καλό, σαγιάκι 1 ένα, καλό με στριδ, χάλκομα 3 τρεις οκάδες, πρόβατα 3 τρία, ασημοζωνάρα 160 εκατόν εξήκοντα δράμια ντουκουμένη, το χωράφι εις τας Νταιβαναις όλον, το χωράφι εις την Καλόγραιαν όλο όσον εξουσιάζω μαζί με ο κάτω της φράχτης, ένα χωράσι εις την Βετμάνια όλο συνορεύει η Γιώργαινα Λία μαζί όσο ξυλικά έχουν τα χωράφια, ένα χωράφι εις την Αμαρούδα όλον το μεριδίόν μου μαζί με τη μισή κορτζιά, ένα αμπέλι εις την Σουρβιάν όλον το μεριδίόν μου, ένα μπαύρι το μεριδίόν μου εις τον Αβραγόνιον όλον, μία σουρβιάν εις τον Άγιον Αθανάσιον την επάνω, έναν κήπον εις τον Αβραγόνιον τον κάτω μαζί με τον αγορασμένον από τον Αποστόλη, έναν κήπον εις του Παπανίκου όλον, έναν κήπο εις το πηγάδι κοντά εις του Παπαχρόνη 20 ήτοι είκοσι φλυριά μετζήτια, ένα γιοργάνι και το συνηθισμένον κρεβατοστρώσι αυτά μεν της διδώ και την ευχή μου, ο δε πλουσιόδωρος Θεός να δώση υγείαν, μακροήμερευση και πολυτεκνίαν και την του μεγαλομάρτυρος Προκοπίου. Αμήν.

1859 Απριλίου 23

Πολύχρονος
εφημέριος μαρτυρίου

Προικοσύμφωνο του 1876

από το οικογενειακό αρχείο της κ. Μερόπης Μπάγκα το γένος Γαρούφη από τη Βίτσα.

Εν ονόματι της Αγίας Τριάδος του ενός και μόνου Θεού. Διά του παρόντος προικοσυμφώνου γίνεται δήλον ό,τι ο Κύριος Χριστόδουλος Γεωργίου Ρίζου εκ κάτω Μαχαλά Βίτσης έχων θυγατέρα εις ώριμον ηλικίαν ονόματι Αλεξάνδραν δίδει ταύτην με όλην την εγκάρδιον ευχαρίστησιν και θέλησίν του εις νόμιμον και πρώτον γάμον εις τον κύριον Χρυσόστομον Κώνστα Πανταζήν εκ Σοποτοσελίου με τας πατρικάς μου ευχάς ως ευλογία, δίδω σήμερον διά προίκα της ρηθείσης θυγατρός του τα εξής εις χρήματα και φορέματα.

α) Εις μετρητά χρήματα. Εκατόν λίρας οθωμανικής χρυσάς πραγματικής, αριθ. 100.

β) Εις φορέματα. Την πρώτην νυμφικήν στολήν συγκεϊμένην από εν φόρεμα κορδώνιον πρώτης ποιότητος με το γιλέκον του, εν φλοκωτόν πρώτον με σπατέλαν πρώτης ποιότητος, μίαν σαλταμάρκαν με σαμούρι. Εν υποκάμισον βιτογιάνικον με μεταξωτήν λαιμαργίαν, μίαν φούσταν, εν μανδηλιον πολιτικόν, μια ζώστραν μεταξωτήν και εν λαιμοδέτη μετάξινον.

Την δευτέρα νυμφικήν στολήν συγκεϊμένην από εν ατλάζι με το γιλέκο του, εν φλοκωτόν δεύτερον γαϊτανένιον, εν τρίτον φουστάνι μαλλομέταξον με τα γιλέκα του, τρία υποκάμισα βιτολιάνικα και τρία μαντήλια Βιέννης και

γ) Το άνθηδες κρεβατοστρώσιον συγκεϊμένον από εν στρώμα μοσχόβικον με χόρτον γεμισμένον, ένα σιλτεν εκ δαμάσκου με βαμβάκι γεμισμένον, δύο εφαπλώματα Σεργών με τα σινδόνια των, εν κελίμι, βιτωλιάτικον δύο προσκέφαλα Προύσης, δύο προσκέφαλα μικρά.

Όλα ταύτα τα ανωτέρω διαληφθέντα έδωκε με την εγκάρδιον ευχαρίστησίν του ο ρηθείς Χριστόδουλος Γ. Ρίζου, τα οποία παρεδέχθη επίση με την εγκάρδιον ευχαρίστησίν του ο κύριος Χρυσόστομος.

Ο δε πλουσιόδωρος Θεός είθε να ευλογήσει τον γάμον και χορηγών αυτοίς ευζωίαν, ευτεκνίαν ως όλα του Αβραάμ και Ισαάκ και Ιακώβ τα αγαθά.

Εις ένδειξιν τοίνυν εγένετο το παρόν προικοσύμφωνον εις δύο όμοια, φέρον ως μάρτυρας αξιοπίστους, να βαστά έκαστον μέρος ανα εν, ενοίς υποφαινόντας.

Εν Σωποτοσελίω τη 17 Αυγούστου 1876.

Χριστόδουλος Γ. Ρίζου υπόσχομαι

Χρυσόστομος Κ. Πανταζίδης Παραδεχωμαι

Παπακώστας Παπαγεωργίου μάρτυρώ

Ιωαν. Λούγης μάρτυρώ

Αναστάσιος Σιμζής μάρτυρώ

Αναστάσιος Ζωμαρίδης μάρτυρώ.

Διόρθωση

Στο φύλλο 389 του Περιοδικού μας, στο κείμενο της 5ης σελίδας ΔΟΒΡΙΑΝΤΙΚΕΣ ΠΑΛΙΕΣ ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ του Μ. Κομπάρου, ο δαίμων του υπολογιστή αντί της σωστής ημερομηνίας κατασκευής της γέφυρας Λυκοστόμου έτος 1761 γράφτηκε κατά λάθος 1981.

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΚΑΙ Η ΚΟΠΡΟΣ ΤΟΥ ΑΥΓΕΙΑ

του Φωκίωνα Ιωάν. Καψάλη

αμμένοι με σλαβικά «μπαχαρικά» και μπριγιαντίνες, στοιχεία δηλαδή αλλότρια και κραυγαλέα προς την εθιμική χορογραφική μας παράδοση, προδήλως υποκλεμμένα και ξεσηκωμένα από τα εκάστοτε διερχόμενα κατά καιρούς λαϊκά μπαλέτα των πρώην σοσιαλιστικών χωρών(1), σε δυσκολεύουν παρακολουθώντας τους ν' αποφανθείς μετά σιγουριάς για την εθνική τους προέλευση. Τους εκλαμβάνεις πιότερο γι' αλβανικούς ή χορούς Βοσνίας-Ερζεγοβίνης(2).

Να όμως, που το απολωλός αυτό και λήρο πόπολο, αντί να καυτηριάζει κάτι που σακατεύει, συσκοτίζει και κατασυκοφαντεί αναϊδωστά κιόλας, τον λαϊκό μας πολιτισμό, παραληρεί, επιδοκιμάζει ειδημόνως και χειροκροτάει αράδα!... Να πούμε, αν δεν μας πέφτει λίγο βαρύ, τόσο μας κόβει; Λέτε να βρισκόμαστε τυχαία κι από παγκόσμια δαιμονοποίηση ή ζηλόφθονη διάθεση, εδώ ακριβώς που βρισκόμαστε; Ύστερα, πότε τα τελευταία 30 χρόνια (από 1981), χρόνια της θάνατης κλεφτουριάς και των ηρωικών «αμαρτωλών» του... '21 βέβαια, σοβαρευτήκαμε ν' αναμετρήσουμε, ως ομογάστριον και ομοούσιον έθνος, την ασφαλή και προπαντός αξιοπρεπή εθνική μας πλεύση;

Τι συνάφεια και τι σχέση μπορεί να έχει λοιπόν, αυτός ο πλησιφής και μεταρσιωμένος ανά τα πέρατα της οικουμένης, αρχαιοελληνικός μας πολιτισμός μ' αυτήν εδώ ακριβώς την χρεοκοπημένη και εθνικώς ταπεινωμένη επίγονη Ελλάδα; Την «Ελλάδα» του Μπαχρέιν, των «τηλεορασιόπληκτων» αναστενάρηδων, της κλαψούρικης και καψούρικης πενιάς, των καυδιανών... μνημονίων, της επιτραπέζιας τσιφτετελιάς, των ανυπόφορων κιτς, των τεκέδων και των τουρκογύφτικων αμανέδων;

Επισημειωτικά

(1) Στυλ, φιγούρες, γυρίσματα και ακισμοί ασυνήθιστα προς το ελληνικό μας ύφος. Συντεταγμένη είσοδος -έξοδος από σκηνή, χιαστό μπροστινό πλέξιμο χεριών. Σύζευξη χεριών και

άπλωμα αυτών από ώμο σε ώμο. Συνεχές ανεβοκατέβασμα κρατημένων χεριών. Προβολή χεριών μπροστά. Διπλοί ομόκεντροι κύκλοι ή μπουλουκοειδή και κουτουρού στριφογυρίσματα επί σκηνής. Κραδαίνουσες οπάθες και γκλίτσες εν είδει πολεμικής αμάχης. Αναπαράσταση σκηνών κοινωνικής ζωής. Γρήγοροι παιχνιδιστοί βηματισμοί μετά συνεχών στριφογυρισμάτων. Σύνταξη και γυρίσματα ανά δυάδες (χορευτής-χορεύτρια). Συνεχές ανέμισμα μαντηλιών. Βλαχοφορεμένοι οργανοπαίκτες, εκβολή κραυγών κ.α.

(2) Το Υπουργείο Πολιτισμού, προς αντιμετώπιση της νόθας αυτής καταστάσεως, ήτοι αποσλαβοποίησης των χορών μας, θα πρέπει:

α. Με κάποια ομάδα εμπειρογνομώνων να εξετάσει επιστημονικά το θέμα νοθεύσεως των χορών μας ή ενδεχομένως και παραποιήσεως των στολών μας. Η μπαλετοποίηση δεν επέρχεται ως μάννα εξ ουρανού ή αντιγράφοντας και αρπάζοντας ξένα πρότυπα.

β. Δημιουργία ορισμένων κρατικών χορευτικών συγκροτημάτων (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πά-

τρα, Κρήτη, Αλεξανδρούπολη, Ιωάννινα, Αιγαίου και Ιονίων Νήσων), που θα εκπροσωπούν σε ανάλογες διοργανώσεις τη χώρα μας.

γ. Διακοπή χρηματοδοτήσεων Δήμων και Συλλόγων για ανάλογες συμμετοχές. Αν θέλουν, ας χορεύουν στα εσωτερικά μας πανηγύρια. Χόρτασαν οι ανίδεοι βόλτες στο εξωτερικό με λεφτά των φορολογουμένων. Κοντεύουμε σε κάθε πολυκατοικία να υπάρχει κι ένα χορευτικό.

δ. Υπαγωγή του μαθήματος του χορού στα λαογραφικά τμήματα των Φιλοσοφικών Σχολών κι όχι όπως ισχύει τώρα, στις Γυμναστικές Ακαδημίες. Οι χοροί δεν είναι ξεκάφωτοι βηματισμοί, είναι μια ολόκληρη λαογραφική διαδικασία και πολύπλοκη κοινωνική έκφραση και απαιτείται ευρύτερη μάθηση, για να μην πούμε και υποκριτική. Οι χορευτές, επίσης και οι χορεύτριες, πρέπει να είναι των φιλολογικών τμημάτων για να έχουν εμπεδωμένη μέσα τους τη λαογραφική γνώση και ειδικά την πλοκή του μύθου, που θα πρέπει με κινήσεις ν' αναπαραστήσουν. Δε μπορεί να χορεύουμε και να χαζογελάμε δίχως κάποιον λαϊκό συμβολισμό.

ε. Ειδικά το κρατικό δίκτυο να πάψει την αναμετάδοση αυτών των νόθων χορών.

Φ. Κ.

Πανελλήνιο Εκδρομικό τουρνουά ΜΠΡΙΤΖ

Για 5η συνεχόμενη χρονιά, ο Γιαννιώτικος Όμιλος Μπριτζ διοργάνωσε στο Ζαγόρι ένα Πανελλήνιο Εκδρομικό τουρνουά το οποίο στέφθηκε με απόλυτη επιτυχία.

Στις 26 του Νοέμβρη ανέβηκαν στα Άνω Πεδινά πάνω από 100 αθλητές και συνοδοί από όλη την Ελλάδα. Προσήλθε όλη η αφρόκρεμα του Ελληνικού Μπριτζ οι οποίοι αγωνίστηκαν επί τρεις ημέρες στο Συνεδριακό Κέντρο του χωριού το οποίο με την ολοκλήρωσή του θα γίνει το στολίδι όλου του Ζαγορίου. Τις ελεύθερες ώρες περηγήθηκαν τα γύρω χωριά όπου και δοκίμασαν όλες τις ντόπιες γεύσεις.

Έφυγαν γοητευμένοι από την φιλοξενία και δήλωσαν φανατικοί λάτρεις της περιοχής.

Ο όμιλός μας προσπαθεί να καθιερώσει αυτό το τουρνουά κάθε χρόνο, με τις όποιες δυσκολίες, για να γίνει μία όμορφη συνήθεια για όλους τους Έλληνες Μπριτζερ.

Ευχαριστούμε τον τοπικό πολιτιστικό Σύλλογο ο οποίος στην ουσία λειτούργησε το Συνεδριακό, όλους τους επιχειρηματίες του χωριού που εξυπηρέτησαν τους επισκέπτες, ξεχωριστά τον Λεωνίδα Δεμάτη την ψυχή του χωριού και γενικά όλους τους χωριανούς που συμπαραστάθηκαν στην προσπάθειά μας.

Με τιμή

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.

Βασίλης Δόνος

Το Κουκούλι

Έχει όλες τις προϋποθέσεις για να γίνει Κέντρο Πολιτισμού και τουρισμού του Νέου Δήμου Ζαγορίου.

Όλοι παρακολουθούμε αυτόν τον καιρό τις αλλαγές που πρόκειται να

γίνουν στον τόπο μας με την συνένωση των τριών Δήμων και την δημιουργία ενός, του Δήμου Ζαγορίου, όπως προβλέπει το σχέδιο Καλλικράτης, και το νομοσχέδιο που ψηφίστηκε αυτές τις μέρες και αποτελεί νόμο του κράτους.

Εγώ δεν θα σταθώ στο αν είναι σωστή ή λάθος η ένωση των Δήμων. Τόσα έχουν γραφεί από όλες τις πλευρές. Το αποτέλεσμα θα φανεί μετά από πολύ καιρό, όταν θα αρχίσει να εφαρμόζεται, τότε θα δούμε και τα θετικά του και τα αρνητικά του.

Επειδή πιστεύω ότι αυτή η αλλαγή θα είναι θεμελιακή για τον τόπο μας, θα μου επιτραπεί να πω και εγώ την γνώμη μου ποιοι τομείς πρέπει να προσεχτούν στον τόπο μας και εννοώ στο Ζαγόρι ώστε να έχουμε την ανάπτυξη που πρέπει.

Δεν θα αναφερθώ εδώ γενικά για την Ελλάδα, ούτε μας ενδιαφέρει εδώ η ναυτιλία ή η βαριά βιομηχανία, ή η μεγάλη γεωργία, ή οι μεταφορές.

Εκείνο που μας ενδιαφέρει είναι ο πολιτισμός και ο τουρισμός, και το φυσικό μας περιβάλλον. Δεν ξέρω αν για τον τόπο μας ο πολιτισμός και ο τουρισμός και το φυσικό μας περιβάλλον είναι η βαριά μας βιομηχανία, πάντως για το Ζαγόρι είναι η μόνη πηγή που μπορεί να δώσει κάποιο εισόδημα και να ανακόψει την φυγή από τον τόπο μας.

Θα σταθώ λοιπόν σε αυτούς τους τρεις τομείς. Τα περισσότερα χωριά του Ζαγορίου έχουν αυτές τις προϋποθέσεις, το Κουκούλι όμως πιστεύω ότι πληρεί όλες για να γίνει εκεί το Κέντρο Πολιτισμού και Τουρισμού στο Δήμο Ζαγορίου.

Πρόχειο το φυσικό του περιβάλλον

Το φυσικό του περιβάλλον είναι μοναδικό, το κλίμα του από τα καλύτερα της Ελλάδας,

με μεγάλη ηλιοφάνεια, μηδενική υγρασία, είναι ήπιο όλες τις εποχές, το υψόμετρο δε κανονικό, 900 μέτρα.

Η πανίδα και η χλωρίδα μοναδικές με πάμπολλα άγρια ζώα και φυτά.

Γύρω από το χωριό υπάρχει περιαστικό δάσος, δυο δε πάρκα ένα ανατολικά στον Αγιάνη και ένα δυτικά στα Μπογάτσια.

Από τα τρία του μέρη περιβάλλεται από την χαράδρα του Βίκου και το ποτάμι του Μικρού και του Μεγάλου Βίκου, που καταλήγει στον Βοϊδομάτη, βόρεια δε έχει τα βουνά της Τύμφης και νότια το Μιτσικέλι.

Η ιστορία

και ο πολιτισμός του

Είναι χωριό οχτακοσίων χρόνων με μεγάλη ιστορία και πολιτισμό και ακολούθησε σε όλη του τη διαδρομή την ιστορία και τον πολιτισμό όλων των χωριών του Ζαγορίου.

Όπως όλα τα Ζαγοροχώρια αναπτύχθηκε πάνω σε τρεις άξονες, pronómia, ξενιτιά, σωστή τοπική αυτοδιοίκηση.

Τα μνημεία του

Έχει πάμπολλα μνημεία, όπως την εκκλησία και τα παρεκκλήσια του, τα αρχοντικά, με πρώτο το αρχοντικό Πλακίδα για το οποίο θα μου δοθεί η ευκαιρία να μιλήσω παρακάτω, τα γεφύρια, τις σκάλες και πολλά άλλα ακόμη.

Οι χώροι εξυπηρέτησης των υπηρεσιών

Κάνενα χωριό του Ζαγορίου δεν έχει τόσους δημόσιους χώρους εξυπηρέτησης των υπηρεσιών του Δήμου στον πολιτιστικό και τουριστικό τομέα όσες το Κουκούλι, και μάλιστα πολλοί είναι έτοιμοι για λειτουργία.

Υπάρχει το αρχοντικό Πλακίδα με πάνω από δώδεκα αίθουσες, που μπορεί να γίνει Κέντρο Πολιτισμού, αν γίνει η επισκευή και αποκατάστασή του, όπως προβλέπει και η σχετική σύμβαση που υπέγραψε η

αδελφότητα και ο Δήμος Τύμφης, με τα Υπουργεία Πολιτισμού και Οικονομικών και με την προϋπόθεση αυτή προβλέπεται να μπει σε κάποιο πρό-

γραμμα επισκευής και αποκατάστασης.

Υπάρχει το Νέο Σχολείο, με δύο μεγάλες αίθουσες και πολλά δωμάτια.

Υπάρχει το Αμελικό και το Παλιό Σχολείο.

Μέσα στο αρχοντικό Πλακίδα και στα άλλα κτίρια που ανέφερα μπορούν να στεγαστούν όλες οι υπηρεσίες του Δήμου.

Στην αίθουσα του Νέου Σχολείου λειτουργεί έκθεση φωτογραφιών με πάνω από πεντακόσιες φωτογραφίες που έχουν σχέση με τη ζωή στο χωριό και στο Ζαγόρι, διαχρονικά, βιβλιοθήκη με περισσότερα από 500 βιβλία και αίθουσα προβολών με slaits CD και DVD.

Υπάρχει το Πνευματικό Κέντρο-Μουσείο «Κώστας Λαζαρίδης» και η συλλογή του με πάνω από 1250 είδη άγριων βοτάνων, δέντρων και θάμνων και η βιβλιοθήκη με περισσότερα από 3500 βιβλία.

Οι χώροι εξυπηρέτησης των πολιτών

Στις δύο άκρες του χωριού υπάρχουν δύο πάρκινγκ που μπορούν να σταθμεύσουν πάνω από πενήντα αυτοκίνητα.

Στο Μεσοχώρι είναι το παραδοσιακό καφενείο, το καφεστιατόριο «Το Παλιό Αλώνι», απέναντι δε από το Παλιό Σχολείο μεγάλο ξενοδοχείο, τεσσάρων αστέρων με πενήντα κλίνες και μέσα στο χωριό τρεις παραδοσιακοί ξενώνες.

Στο πάρκο στα Μπογάτσια είναι έτοιμος ο χώρος, με μια μικρή διαμόρφωση, να γίνει ελικοδρόμιο και χώρος πάρκινγκ για πυροσβεστικά οχήματα και οχήματα Πρώτων Βοηθειών.

Στο κέντρο του χωριού υπάρχει το αθλητικό κέντρο με γήπεδο μπάσκετ, βόλεϋ και τένις.

Αυτές είναι οι δικές μας προτάσεις για να γίνει το Κουκούλι Κέντρο Πολιτισμού και Τουρισμού του νέου Δήμου Ζαγορίου.

Φυσικά θα γίνουν οι σχετικές μελέτες σκοπιμότητας, εγώ κάνω τις δικές μου προτάσεις για να μελετηθούν και αν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν.

Γιάννης Βακάμης

ΠΑΠΙΓΚΟ

Μία φθινοπωρινή αξέχαστη βραδιά

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο Εξωραϊστικός Σύλλογος Παπίγκου οργάνωσε στις 20 Νοεμβρίου ημέρα Σάββατο, **βραδιά τσίπουρου**.

Τα 180 κιλά σταφύλια είχε προμηθευτεί ο Σύλλογος τέλη Σεπτεμβρίου τα οποία τοποθετήθηκαν σε βαρέλι του Συλλόγου. Μετά το βράσιμο ήταν έτοιμα για 4 ρακοκάζανα. Η επιτυχία της βραδιάς φάνηκε από την πάρα πολύ καλαισθητή και πετυχημένη αφίσσα που επιμελήθηκε ο Σύλλογος τοποθετώντας σε πολλά σημεία του χωριού όπως και στα γύρω χωριά.

Τα ρακοκάζανα στήθηκαν το μεσημέρι του Σαββάτου στην βεράντα της Κοινοτικής Βιβλιοθήκης όπου θα γίνεται και η Γιορτή. Η φωτιά στα ρακοκάζανα μπήκε στις 4 το μεσημέρι για να τελειώσει η απόσταση μετά τα μεσάνυχτα. Το βράδι μετά τις 7 άρχισε σιγά σιγά να συγκεντρώνονται χωριανοί και ξένοι. Λίγο αργότερα ήρθε και δημοτική κομπανία του Πλαστήρα με τα όργανά τους. Ευτυχώς η βραδιά ήτο πολύ καλή και έτσι το πλήθος των επισκεπτών βολεύτηκε μέσα και έξω της αιθούσης. Όλοι οι χώροι περίε της βιβλιοθήκης ήταν ασφυκτικά γεμάτοι καθ' ότι εκτός των χωριανών και των φίλων του χωριού ήταν πάρα πολύ παραπληρούμενοι εκείνο το βράδι στο Παπίγκο.

Το γλέντι και ο χορός δεν άργησε να ξεκινήσει. Οι μεζέδες και το τσίπουρο που πρόσφερε δωρεάν ο Σύλλογος ήταν κι αυτά μία αιτία του μεγάλου κεφιού.

Η πρώτη καζανιά από 11 κιλά τσίπουρο δεν φάνηκε καθόλου ευτυχώς από τις άλλες τρεις καζανιές ήταν και περισσεύμα.

Ο χορός συνεχίστηκε, τα δε μεσάνυχτα όταν τα όργανα τραγουδούσαν το χορό «τα μεσάνυχτα την πόρτα σ' άνοιξα και την χαράγνη σου πήρα το φιλή» όλος ο κόσμος μέσα και έξω της βιβλιοθήκης χόρευε σαν ένα σώμα με πρωτοφανή κέφι. Το γλέντι και ο χορός κράτησε μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες, όλοι δε φύγαμε κατενθουσιασμένοι. Και του χρόνου!

Χ.Σ.

Το «Μοιρολόι» της Κουτσουπιάς

(Στην «Καστανιάρη» Αρίστης)

Σταύρου Συκιώτη

Θεριμένη, μεγαλόπρητη, λουλουδάτη. Ένα στολίδι σε μια ξέφωτη γωνιά της Αρίστης, την «Καστανιάρη». (Φωτ. Στ. Συκ.)

Κι ακόμα, ήμουν η στοργική μάνα που φρόντιζε για την τροφή των Βανταιραικών μελισσιών κι όλων των ειδών τις πεταλούδες και ποικιλίες άλλων μικρομέγαλων εντόμων.

Κάποια φορά, βρέθηκε στη σκιά μου ένας ξενόφερτος άνθρωπος. Εντυπωσιάστηκε από τη θωριά μου, απόλαυσε τον πλούτο των λουλουδιών μου και έδειχνε άνθρωπο με ενδιαφέροντα. Ευτυχώς κατέγραψα στη μνήμη του κορμού μου τα όσα, για πρώτη φορά, άκουσα για μένα και τη γενιά μου. Ο Αριστινός που τον φιλοξενούσε ήταν αρκετά ενήμερος για την περιοχή και τη γύρω φύση της.

Το πρώτο και λυπητερό που έμαθα ήταν πως μας ονομάζανε «Δέντρο του Ιούδα», γιατί, λέει, σε μια προγονή μας Κουτσουπιά, που βρήκε μπροστά του, κρεμάστηκε ο Ιούδας ο Ισκαριώτης, όταν συνειδητοποίησε την προδοσία του προς τον Διδάσκαλό του Χριστό. Κι ακόμα, πως η γενιά μου ήρθε από τη Μεσόγειο και τη Μ. Ασία. Τι σημασία έχει! Εμείς ζούμε παντού, ευδο-

άλογα όντα, που οδηγούμαστε, κυρίως, από το ένστικτό μας, αντιλαμβανόμεστε πως όπου υπάρχει «αρχή» τελειώνει σ' ένα «τέλος». Έτσι έγινε και με μένα. Πριν καλά-καλά προχωρήσουμε προς το φθινόπωρο, είχα κακά προαισθήματα. Κάτι υπαίνονταν γύρω μου, κάτι μουρμούριζαν που δεν καταλάβαινα, όλο και με περιεργάζονταν κι όλο μου προκαλούσαν ανησυχίες. Αναλογιζόμουν σε τι να έφταιξα εγώ, ποιον ζημίωνα και δεν εύρισκε εξήγηση. Αυτή λύθηκε έμπρακτα ύστερα από πολλές μέρες απορίας και ανασφάλειας.

Κάποια μέρα, πήρα την απάντησή κι ένιωσα τον φρικτό πόνο στα σωθικά μου, όταν βέβηλα χέρια άδραξαν ένα πλαινό μεγάλο κλωνάρι μου και το ξεμέσκλησαν από το δικό μου σώμα, τον κύριο κορμό μου. Βαθύς και αγιάτρευτος ο πόνος μου, που πρώτη φορά αισθανόμουν στη διάρκεια της αιωνόβιας ζωής μου. Ο πόνος μου αυτός έγινε εναγώνια απορία και βασανιστικό ερωτηματικό, που απευθυνόταν επίμονα στην ψυχή μου με το **Γιατί!...**

Κι όμως, χωρίς να μου δοθεί καμιά εξήγηση, ολίγους χρόνους που διέρρευσε από το πρώτο μου αυτό μαρτύριο, οδήγησε στον τελικό αφανισμό μου. Η ζωή μου είχε προγραφεί. Η καταδική μου είχε οριστικά αποφασισθεί και συντελέστηκε όταν, μια μέρα, συνεργείο του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου (έτσι μου συστήθηκαν) με μηχανικά πριόνια και άλλα σύνεργα καταστροφής εξαφάνισαν όλη μου την ύπαρξη. Κομμάτι-κομμάτι, άσπλαχνα κι ανάλγητα. Έγιναν, τότε, σωρός από τον κορμό μου και τα θεριμένα κλωνάρια μου. Η γωνιά της Καστανιάρης έγινε ο τάφος μου κι έσβησε για μένα, το ιστορικό αυτό πέρασμα από Ρωμαϊκές Εγνατίες, Σλάβικα περάσματα κι Αλβανο-Τούρκικα ασκέρια της νεότερης εποχής μας. Στη δική μου αιωνόβια ύπαρξη, στερώθηκε μια πινακίδα με τη λέξη: «**Τέλος!**».

Ενθάδε κείμαι, διαβήτη περαστικό. Αν πεις: «Τι κρίμα!» Θά 'ναι η συμπόνια σου. Θα τη νιώσω: Σ' ευχαριστώ! (Φωτ. Στ. Συκ.)

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

2010... ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

9 Ιανουαρίου 2010

Το Σάββατο στις 7:30 μ.μ. στην αίθουσα του πνευματικού του κέντρου έγινε η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας για τα μέλη του Συνδέσμου. Προσφέρθηκαν πίτες και τσάι του Ζαγορίου.

10-11 Ιανουαρίου 2010

Κοπή πίτας και στα 6 χορευτικά τμήματα της Κυριακής και της Δευτέρας με δώρα φωτογραφικά λευκώματα του Ζαγορίου.

22 Ιανουαρίου 2010

Προβολή από την αναγνωρισμένη από όλους του Ηπειρώτες τηλεοπτική εκπομπή "Εν Χωρώ" με παρουσίαση τον κ. Ηλία Γκαρτζονίκα, της παρουσίας του νέου δίσκου "Μακάμικα και Ασίκικα Τραγούδια της Ηπείρου". Η παρουσίαση πραγματοποιήθηκε στη μουσική σκηνή "Αυλαία" στο Βοτανικό Κήπο στην Αθήνα.

19-20 Φεβρουαρίου 2010

20 χορευτές του Συνδέσμου με επικεφαλής τον Πρόεδρο, επισκέφθηκαν και διανυκτέρευσαν 2 βράδια στο όμορφο και ιστορικό κεφαλοχώρι των Τζουμέρκων, το Συρράκο. Αφού περπάτησαν και φωτογραφήθηκαν στα καλντερίμια του, άναψαν κεριά στην Παναγία και τον Αϊ Νικόλα, γέυθηκαν τα παραδοσιακά φαγητά και τσάι του Ζαγορίου. Ξεναγήθηκαν από τον Πρόεδρο στα μουσεία της Ερμιονείας Φωτιάδου και Κώστα Κρυστάλλη. Μαγεύτηκαν από την υπέροχη δόμηση του οικισμού και επιφυλάχθηκαν να το επισκεφτούν ξανά στο μέλλον μαζί με το υπόλοιπο τμήμα.

17 Μαρτίου 2010

Με την ευκαιρία της μεγάλης ετήσιας εκδήλωσης του Συνδέσμου δόθηκε συνέντευξη τύπου στους τηλεοπτικούς σταθμούς της πόλης. Μίλησαν ο Πρόεδρος, ο δάσκαλος κ. Γιάννης Τριφύλλης, η μόνη μη συνεργάτιδα κα. Νίκη Ζούκη και ο δήμαρχος Ανατολικού Ζαγορίου κ. Βασίλης Σπύρου μια και η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε σε συνδιοργάνωση με τον Δήμο.

21 Μαρτίου 2010

"ΤΑ ΕΠΙΧΩΡΙΑ" του Συνδέσμου μας

...Με τον τίτλο "Τα Επιχώρια" η παράσταση είχε ως περιεχόμενο την απεικόνιση της καθημερινότητας στα χωριά μας όπως την καθημερινότητα του μαγειριού, της συνάντησης κυνηγών στο καφενείο (Δημ. Ράπτης, Τιμ. Θάνος, Κ. Μπόζιος, Αρ. Παπαδόπουλος

και Μαρία Κασίμη), το ρόλο της δασκάλας (εδώ την αναπαριστά με την ιδιότητα της άλλωστε η ταλαντούχα κ. Ελένη Δούβλη) μέσω ενός παραμυθιού, τα παιδικά παιχνίδια κλπ. ...

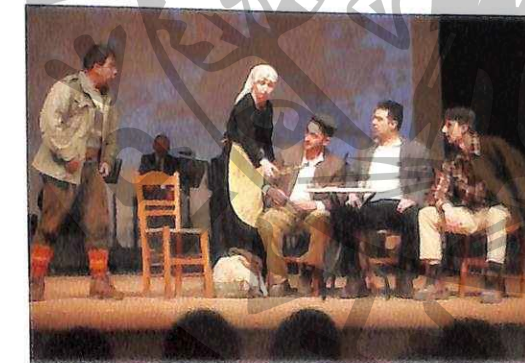
... τα μέλη του ΔΣ του Συνδέσμου και των συνεργατών που με περισσεία αγάπη και ζήλο κάθε χρόνο υπενθυμίζουν και αποτυπώνουν την πολιτισμική παράδοση και την σταθερή ύπαρξη ενός μικρού χώρου που, πολύ σωστά ο πρόεδρος Πολύβιος Καρράς τόνισε στον εναρκτήριο χαιρετισμό του, μέσα στην επίκαιρη οικονομική δυσπραγία και την παγκοσμιοποίηση, προσπαθεί να επιβιώσει με πενιχρούς πόρους και ελάχιστο ανθρωπινό δυναμικό χάρη στις μνήμες και τις πολιτισμικές παραδόσεις που ακόμα διατηρούνται με ευλάβεια, επιβεβαιώνοντας το επίγραμμα του Πινδάρου: εκείνοι που με τα ντόπια τους καταφρονώντας στρέφουν τα μάτια τους στα μακρινά, τον άνεμο μ' ελπίδες μάταιες κυνηγώντας (μτφ. Ι. Γρυπάρη)...

...Το τρίωρο σχεδόν πρόγραμμα κύλισε εναλλακτικά, ανάμεσα στους χορούς που χόρεψαν όλα τα χορευτικά τμήματα των παιδιών του Συνδέσμου και τα χιουμοριστικά κι άλλα σκετα γραμμένα από την κ. Νίκης Ζούκη στη ντοπιολαλιά. Τα χορευτικά τμήματα άριστα προετοιμασμένα από τον αξιόλογο δάσκαλο χορού και υπεύθυνο προγράμματος κ. Γιάννη Τριφύλλη, χόρεψαν λεβέντικα και με ψυχή χορούς και από την Κόνιτσα, το Παγγώνι, τη Βοβούσα, το Συρράκο, αλλάζοντας αντίστοιχα κάθε φορά τις όμορφες ντόπιες φορεσιές τους και γεμίζοντας τα μάτια μας με πολύχρωμες εικόνες και ακούσματα χορευτικά με ψυχή και πάθος εκφρασμένα έτσι όπως ξέρουμε να χορεύουμε στο Ζαγόρι αισθαντικά με "γυρίσματα" και με πάθος που αντικατοπτρίζεται άλλωστε σε στίχους τραγουδιών μας ασυναγώνιστους: μάτια μυδιολοχισμένα από σεβντά μπαλντιμένε κ.α.

(Κατερίνα Ζαρίδη, Το Ζαγόρι μας, Απρίλιος 2010)

"Αλήθεια σημαίνει ότι δεν ξεχνώ ποιος είμαι"

...Φέτος, η θεματική που διάλεξε ο Συνδέσμος ήταν οι χοροί και τα τραγούδια της καθημερινότητας από το Συρράκο, το Παγγώνι, την Κόνιτσα, τη Βοβούσα, τα Γιάννενα και φυσικά, το Ζαγόρι. Τραγούδια και χοροί που περιγράφουν τις καθημερινές εργασίες αλλά και την κοινωνική ζωή των ανθρώπων κάθε ηλικίας. Πρωτότυπο: "Όχι, σε καμία περίπτωση. Αυτές οι θεματικές είναι πλέον πολύ αμνηστικές από τη στιγμή που κάποιος συνέλαβε την ιδέα για τα "δρώμενα" κάθε μορφής, ειδικά με περιεχόμενο αυτό που οι καθείς καταλαβαίνει ως "παράδοση".

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου εύχεται σ' όλους τους Ζαγορίσιους **ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ**, υγεία, προκοπή και ευημερία, ατομική και συλλογική.

Στην περίπτωση όμως του Συνδέσμου, ο τρόπος αλλάζει. Και αλλάζει γιατί οι παραγωγές του, είναι προεγγεμένες σε βαθμό παρεξήγησης σχεδόν, ειδικά αν σκεφτεί κανείς ότι οι περισσότεροι από τους συντελεστές τους δεν κινούνται επαγγελματικά στον συγκεκριμένο χώρο. Όλοι τους, επαγγελματίες και ερασιτέχνες όμως "βάζουν πλάτη" για να αποδώσουν αυτό που έχουν στο μυαλό τους, αυτό που τα τελευταία χρόνια ξέρουν όλοι ότι θα συμβεί τέτοιες μέρες. Ο Συνδέσμος είναι κοινωνικοποιημένος και πολιτικοποιημένος. Αναπόφευκτα συμβαίνει αυτό, όταν γίνεται μια σκηνοθετημένη αναπαράσταση της ζωής σε τόπους με βαριά ιστορική καταγραφή, όπως η Ηπειρος. Κάπως έτσι το έθεσε και ο Πολύβιος Καρράς στον πρόλογο της εκδήλωσης, λέγοντας μεταξύ άλλων ότι: "... είναι

η Ελλάδα των κατεστραμμένων υποδομών και των καμένων χωριών από τους φίλους και εταίρους μας, η Ελλάδα των Λυγκιάδων, των Ασπραγγέλων και του Γρεβενιτίου, που όταν οι φλογές έσβησαν, έστειλε το ανθος της στην ξενιτιά όχι για καζάντημα όπως παλιά, αλλά στα σύγχρονα σκλαβοπάζα της βιομηχανοποιημένης βορειοδυτικής Ευρώπης". Συμπλήρωσε δε ότι "Αλήθεια σημαίνει πως δεν ξεχνώ ποιος είμαι". Σήμερα θα αναζητήσουμε μαζί την αλήθεια που μας έφερε μέχρι εδώ...

(Γιώργος Τσαλίκης, Ηπ. Αγών, 23 Μαρτίου 2010)

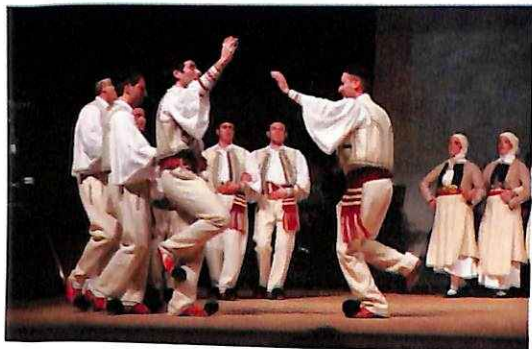
"Επιχωρίων Μέθεξις"

...«Τα Επιχώρια». Ευρηματικός τίτλος με τις προφανείς συνηχήσεις: τα ντόπια είναι αυτά που θα βλέπαμε, τα δικά μας πράγματα, τους δικούς μας τρόπους.

...Ευχαρίστη αίσθηση-ανακλήση παιδικών βιωμάτων «χρονοαγύριστων» στιγμών, δημιουργήθηκε από

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ 2010... ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

την δραματοποιημένη αφήγηση παραμυθιού από την κ. **Ελένη Οικονομίδου-Δούβλη**. ...

...Αυτό το Ζαγόρι, που πολιτιστικά ήταν ...μπροστά από το βουνό και το ζήλεψαν οι «κακοί» και του πήραν τα στολίδια και την ζωή του, αλλά δεν μπορούν να του αφαιρέσουν και την ψυχή του, είναι μνήμη και αντιστέκεται. Αυτή ας κοιτάξουμε μη μας πάρουν οι «φίλοι» και οι «εταίροι» μας, που όταν έσβησαν οι φλόγες της φωτιάς που μας έβαζαν στα πολλαπλά ολοκαυτώματα (Γρεβενί και όλο το Ανατολικό Ζαγόρι, Ασπράγγελοι, Λυγκιάδες...) μας απομύζησαν «το άνθος της ζωής του στην ξενιτιά, όχι για καζάντημα, όπως παλιά, αλλά στα σύγχρονα σκλαβοπάζαρα της βιομηχανικής Ευρώπης όταν εκείνη ξαναχτιζόταν πάνω στις δικές μας στάχτες», όπως λέει ο κ. Καρράς, και χάρη στη δικιά μας νίκη κατά του ναζισμού, θα προσθέταμε εμείς. Και τώρα μας ζητούν να πουλήσουμε τον Παρθενώνα!

... Οι φημισμένοι μουσικοί που γοήτευαν το κοινό με την εξαιρετική ερμηνεία- απόδοση των επιλεγμένων δημοτικών τραγουδιών ήταν: **στο κλαρίνο οι Θ. Χαλγιάννης, Β. Παπαγεωργίου, στο τραγουδι οι Γ. Παπακώστας, Γ. Πατσούρας, στο βιολί ο Κ. Καραπάνος, στο λαούτο ο Φ. Παπαζήκος, στο ντέφι ο Α. Ντάφλος.**

Συγχαρητήρια πρέπει, οπωσδήποτε, και στα μέλη των χορευτικών συγκροτημάτων, τόσο καλά εκπαιδευμένων από τον ικανό δάσκαλο χορού κ. Γιάννη Τριφύλλη, ο οποίος ήταν και υπεύθυνος του προγράμματος, στην κα. Νίκη Ζούκη που έγραψε και επιμελήθηκε όλα τα κείμενα.

Το πρόγραμμα παρουσιάστηκε σε μία πρόσκληση και αφίστα πλαισιωμένες με φωτογραφίες, που παρέπεμπαν στην παλιά εποχή του μόχθου και της καθαρής το καλλιτεχνικό βλέμμα της γραφίστριας Δήμητρας Ζαγορίσιοι πρωτεργάτες, εκλεκτοί μουσικοί συνεργάτες και **Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου ευγενής χορηγός και συνδιοργανωτής** της εκδηλώσεως, αποδείχνει πως για όλα αυτά χρειάζεται ψυχή, όπως και για κάθε τι μαγικό. Τους ευχαριστούμε πολύ και τους ευχόμαστε και εις άλλα με υγεία!

(Μαρούλα Παπαευσταθίου-Τσάγκα, «Το Ζαγόρι μας», Απρίλιος 2010)

17 Απριλίου 2010

Στον Εκθεσιακό χώρο του ΟΛΠ στον Πειραιά, στις 16,17 και 18 Απριλίου 2010 πραγματοποιήθηκε η 4η Εκθεση Λαϊκού Πολιτισμού με 147 εκθέτες με Δήμους, Νομαρχίες, Συλλόγους και φορείς απ' όλη την Ελλάδα, στην οποία συμμετείχε κι ο Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου.

Στο καλλιτεχνικό μέρος το Δήμο εκπροσώπησε ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορίσιων με χορούς και τραγουδία του Ζαγορίου – μια και στην παράδοση και με τη βούλα του ενιαίου πια Ζαγορίου – τα πάντα είναι κοινά. Τα παιδιά του Συνδέσμου χόρεψαν με κέφι, γνώση και μεράκι με την ιδιαίτερη φωνή του **Παν. Λαλέζα** και οι 300 περίπου θεατές τα επανέφεραν επανειλημμένα στη σκηνή συμμετέχοντας και εκείνοι στο γλέντι που ακολούθησε. Ακολούθησε φιλοξενία όλων των επισκεπτών στο ζαγορίσιο περπτερο (που βρα-

βεύθηκε ανάμεσα σε όλους τους εκθέτες με το "Βραβείο Παραδοσιακών Εκθεμάτων"), τους προσφέρθηκαν παραδοσιακά φαγητά και ποτά. **Το έργο του Συνδέσμου παρουσίασε ο αντιπρόεδρος Γιώργος Παπαλεοντίου.** Οι διοργανωτές βράβεισαν το Δήμαρχο Βασίλη Σπύρου και τον Πρόεδρο Πολύβιο Καρρά.

(Πρωινός λόγος, 20-4-2010)

19 Απριλίου 2010

Έκδοση DVD με την παράσταση "Τα Επιχώρια".

21 & 28 Μαΐου 2010

Προβολή από την εκπομπή "Εν Χωρώ", 4ωρου αφιερώματος της ζωής και του έργου του Γρηγόρη Καψάλη, σε παραγωγή του Συνδέσμου.

6 Ιουνίου 2010

Με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορίσιων

Ένα παλαιοκαρίσιο «ζιαφέτι» στο Τρίστενο του Ζαγορίου

“Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορίσιων στην προσπάθειά του να αναβιώσει παλιά έθιμα των χωριών μας, προσφέροντας συγχρόνως ψυχαγωγία και χαρά στους κατοίκους μικρών και μακρινών χωριών, αλλά και να γνωρίσουν, οι χορευτές και οι φίλοι, τις ομορφιές του Ζαγορίου αποφάσισε να οργανώσει ένα παλαιοκαρίσιο «ζιαφέτι» στο Τρίστενο.

Το Τρίστενο είναι ένα από τα ομορφότερα χωριά του Ανατολικού Ζαγορίου, τα «καμένα». Πνιγμένο στο πράσινο και στα κατακάθαρα νερά.

... Ψυχή του χωριού ο κ. **Γιώργος Παπαλεοντίου**, Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου, Σύμβουλος Δημοτικός και Αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Ζαγορίσιων. Δεν άργησαν να 'ρθουν και τα «βιολιά» μας. Γρήγορα στρώθηκε το γλέντι. Πρώτος έσυρε το χορό ο Πρόεδρος για να ' ακολουθήσουν τα άλλα μέλη του Συμβουλίου, οι χωριανοί, οι χορευτές μας. Το εξαιρετικό φαγητό το άφθονο κρασί και προπαντός η καλή διάθεση όλων έφεραν ένα τέλειο αποτέλεσμα.

Ένα μοναδικό, ανεπανάληπτο Ζαγορίσιο «ζιαφέτι» παλαιοκαρίσιο.

Κι ήταν πράγματι ιδιαίτερο, ξένοι κι άγνωστοι στο μακρινό Τρίστενο, νιοι και ηλικιωμένοι να χορεύουν

σαν μια μεγάλη παρέα, αδελφωμένοι στου κλαρίνου τα κελαηδίσματα και στου χορού τα τσακίσματα. Με την ψυχή τους έπαιξαν οι οργανοπαίχτες (**Βασ. Παπαγεωργίου, Γ. Πατσούρας, Βασ. Αδράμης, Περ. Παπαγεωργίου, Βασ. Τσίκας**) κι έγιναν ένα με τους χορευτές. Πανετυχείς οι ντόπιοι. Ένα απρόσμενο πανηγύρι!

Και ξαφνικά γίνανε όλοι χωριανοί, δικοί, γνωστοί από παλιά. ... Ώρες κράτησε το γλέντι χωρίς σταματημό, χωρίς να βαρεθεί ή να κουραστεί κανείς! Ας μην τελείωνε ποτέ! Κι ήρθαν τα «εξεχωρίσματα» θρηνητικά αλλά τόσο καρποφόρα κι ανθρώπινα. Το χωριό ζωντάνεψε, οι χωριανοί αγκαλιάζοντάς μας ευχαριστούσαν για τη χαρά που τους δώσαμε. **Κι εμείς γυρνώντας πίσω στην πόλη αναρωτιόμαστε ποιος έδωσε και ποιος πήρε περισσότερα!**

Αξίζουν συγχαρητήρια στο Σύνδεσμο για την πρωτοβουλία και τη διοργάνωση και στο Τρίστενο για το εγκάρδιο δέξιμο.

(Ελένη Οικονομίδου-Δούβλη, Πρ. Λόγος, 10/7/2010 Φωτογραφία Ιούνιος-Ιούλιος Το Ζαγόρι μας σελ 18)

23 Ιουνίου 2010

Γιορτή στο οικοτροφείο "Αστερισμός"

Στις 23 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε χορευτική εκδήλωση του Συνδέσμου Ζαγορίσιων στο οικοτροφείο "Αστερισμός" της Εταιρείας Προαγωγής Ψυχικής Υγείας Ηπείρου (Ε.ΠΡΟ.Ψ.Υ.Η.) το οποίο φιλοξενεί άτομα με ψυχικές διαταραχές. Καλεσμένοι ήταν όλοι οι ενοικοί και το προσωπικό όλων των δομών της Εταιρείας. Η συμμετοχή του χορευτικού ήταν στα πλαίσια της γιορτής που διοργανώθηκε από τους ενοίκους και το προσωπικό του οικοτροφείου για την υποδοχή του καλοκαιριού. Παρουσιάστηκαν παραδοσιακοί χοροί της Ηπείρου από το τμήμα εμφανίσεων του Συνδέσμου με παραδοσιακές φορεσιές. Το χορευτικό και οι μουσικοί με την παρουσία και την διάθεσή τους που βασίζεται στην εθελοντική προσφορά, διασκέδασαν τους ενοίκους οι οποίοι συμμετείχαν ενεργά. Δημιουργήθηκε ένα πολύ ευχάριστο κλίμα το οποίο χαροποίησε ιδιαίτερα τους ενοίκους και τους έβγαλε έστω και για λίγο από την καθημερινή τους ρουτίνα.

4 Ιουλίου 2009

Κατάθεση στεφάνου από τον πρόεδρο του Συνδέσμου στις εκδηλώσεις μνήμης στο **Γρεβενί**.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ 2010... ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

29 Ιουλίου – 5 Αυγούστου 2010

Ταξίδι στην Κατάνια (Catania) της Σικελίας
Μετά από 10ωρο ταξίδι Ηγουμενίτσα-Μπάρι, ο Σύνδεσμος έφτασε οδικώς στη Σικελία και στην πόλη

Κατάνια που διοργάνωσε το φολκλορικό φεστιβάλ. Η διαμονή που προσφέρθηκε στις φοιτητικές εστίες από τους διοργανωτές για τις μέρες του φεστιβάλ ήταν παραπάνω από ικανοποιητική. Έχοντας ελεύθερα τα πρωινά από υποχρεώσεις είχε την ευκαιρία να ξεναγηθεί στην παλιά πόλη της Κατάνια, στις Συρακούσες -μια καθ' όλα Ελληνική πόλη της Σικελίας, κοιτίδα του Ελληνικού Πολιτισμού –, στο θέατρο και στο ηφαίστειο της Αίτνας.

Οι υποχρεώσεις στο φεστιβάλ περιελάμβαναν παρουσίαση του Προγράμματός στην Περιφέρεια της Κατάνια, σε χώρο στους πρόποδες της Αίτνας, όπου δόθηκε παράσταση και έγινε ανταλλαγή δώρων με τους διοργανωτές του φεστιβάλ. Οι χορευτές με τις οδηγίες του δασκάλου Γιάννη Τριφύλλη απέδωσαν το πρόγραμμά τους με σοβαρότητα, τιμώντας την παράδοση του Ζαγορίου.

Άλλη μια φορά που το χορευτικό του Συνδέσμου εκπροσώπησε επάξια τη χώρα μας, με τη συμπεριφορά των χορευτών, συνοδών και μουσικών να είναι άριστη. Στα συν της εκδρομής οι νέοι φίλοι του Συνδέσμου

καλοί μουσικοί Αλέξης Δήμου, Βαλάντης Καλογιάννης και Νίκος Δήμου. Επικεφαλής της εκδρομής ο Κώστας Καραϊσκος που μαζί με τον Βαγγέλη Καρβούνη και Κώστα Βλαχόπουλο φρόντισαν για την προετοιμασία- διεξαγωγή της εκδρομής καθώς και για την εξαιρετική εικόνα του Συλλόγου στο εξωτερικό.

8 Αυγούστου 2010

40 χρόνια "Αναπαράσταση", Κάτω Πεδινά

Βράβευση του διάσημου σκηνοθέτη **Θεόδωρου Αγγελόπουλου** από τον δραστήριο και ιδιαίτερα ποιητικό Πολιτιστικό Σύλλογο Κάτω Πεδινών με την ευκαιρία συμπλήρωσης 40 χρόνων από την ταινία "Αναπαράσταση" που γυρίστηκε σε χωριά του Ζαγορίου. Την προβολή της ταινίας που ακολούθησε, παρακολούθησε πλήθος κόσμου. Ο Σύνδεσμος Ζαγορίσιων συμμετείχε τιμητικά στη διοργάνωση της μεγαλύτερης εκδήλωσης του καλοκαιριού.

20 Αυγούστου 2010

Ζιαφέτι στον Μανασσή ...

"Την Παρασκευή 20 Αυγούστου στον Μανασσή Ζαγορίου ο Πολύβιος Καρράς έκανε ένα παραδοσιακό ζιαφέτι. Κάλεσε γνωστούς και φίλους να τιμήσουν το δημοτικό του party για τα γενέθλιά του (1955). Κάλεσε και τα παιδιά του χορευτικού του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορίσιων κι αυτά ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα.

Στην αρχή όλοι ζήτησαν να εκφωνήσει λόγο και

συγκινημένοι από την αθρόα προσέλευση όλων μας είπε δυο λόγια. Μας ευχαρίστησε για την τιμή και έδωσε εντολή στα όργανα να ξεκινήσουν. και φυσικά έχει την τιμητική του στο ξεκίνημα του χορού. Του πρώτου χορού γιατί ο τελευταίος ήταν κάπου εκεί κοντά στο ξεμυρσίωμα....

Χόρεψαν όλοι οι παρευρισκόμενοι, μικροί και μεγάλοι. Κάθε φορά και άλλος να σέρνει το χορό.... ως και η μικρή Μαρία από το παιδικό τμήμα του χορευτικού δεν δίστασε να χορέψει και δεν άφησε κανένα χορό να μην δοκιμάσει....

Και ο Λάκης (Πολύβιος) ηγαινοερχόταν και καμάρωνε κάθε φορά από διαφορετική γωνιά στον προαύλιο χώρο του σπιτιού του στον Μανασσή! Κάτω από την κληματιάρα και το αυγουστιάτικο φεγγάρι, που πλησιάζει στην γέμισή του (24/8)....

Το κέφι ώρα με την ώρα μεγάλωνε, το κρασί έλυνε την γλώσσα, ελευθερώνει τα πάθη και μερικοί δοκίμασαν τις φωνητικές τους δυνατότητες.... και ο Αποστόλης διέπρεψε με τις χορευτικές του φιγούρες....

Το φαγητό πλούσιο, εδέσματα από τα χεράκια της Φόννης (Περσεφόνης) Μυλωνά (σουβλάκια, παιδάκια, πίτες γλυκές και αλμυρές) και τα γλυκά (δώρα των παιδιών) επίσης πολλά και λογίων λογίων, γνήσια, παραδοσιακά, σιροπιαστά (καρυδάτο, ραβανί).... Και το φρούτο από τον αβιγγανό που διαλαλούσε τα καρπούζια του το μεσημέρι στον Μανασσή. Από την καρτόσα κατευθύναν στο ψυγείο και από κει

Χρόνια σου πολλά Πολύβιε, πάντα με υγεία και τέτοια ζιαφέτια να γίνονται να ανταμώνουμε." <http://vrade101340.blogspot.com>, 21-8-2010

28 Αυγούστου 2010

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΣΤΗ ΣΙΑΤΙΣΤΑ

Σαν ήρωες μυθιστορημάτων του Νίκου Θέμελη ακολούθησε πορεία караβανιού από το Ζαγόρι στη Σιάτιστα (με απόντα –φρευ- τον караβανάρη Ρόβα), αλλά όχι για τους συνήθεις αλλοτινούς λόγους –εμπόριο στη Βαλκανική και όχι μόνο- αλλά καλεσμένοι του σιατιστινού Συλλόγου Φιλίππων –Φυσιολατρών.

Το Σάββατο 28-08-2010 στο Εκκλησάκι του Αγ. Γιάννη της Πάνκοβας (περιοχή λίγο έξω από τη Σιάτιστα) μας υποδέχτηκαν οι Δυτικομακεδόνες φίλοι και είχαν να μας ... επισημάνουν πολλά ζητήματα: όπως εκείνο της μακεδονίτικης φιλοξενίας, της πολιτιστικής και οικονομικής συγγένειας των περιοχών μας, της αξίας της προσωπικής ευθύνης και εργασίας στον πολι-

τισμό. Ο Σύλλογος Φιλίππων–Φυσιολατρών συντηρεί με ίδιους πόρους, αλλά κυρίως με την αξιοθαύμαστα ακούραστη προσωπική δουλειά των μελών του, το εκκλησάκι του Αγ. Γιάννη και δίπλα σ' αυτό έχει δημιουργήσει ένα γραφικότατο Λαογραφικό Μουσείο.

Τα μέλη του συγκροτήματός μας παρουσίασαν τραγουδία του τόπου μας σε μια κοινή εμφάνιση με τον

τοπικό Σύλλογο και χορευτικό συγκρότημα από την Πορταριά Πηλίου και είναι περπίτο να πούμε πως έκλεψαν τις εντυπώσεις ...

Σ' ένα κοινό «αλώνιακι» συναντήθηκαν οι «μικρές» μας πατρίδες και στο δωρικό ελληνικό τοπίο τιμήσαμε τον Αγ. Γιάννη και σα γνήσιο –νυν και ελπίζουμε αεί-Ελληνες τιμήσαμε παράλληλα και τον Διόνυσο. Η Σιάτιστα έχει άλλωστε σημαντική παράδοση στα «δωρα»

του αρχαίου Θεού.

Την επόμενη μέρα ξεναγηθήκαμε σε Αρχοντικά της Σιάτιστας (ανεπανάληπτα μνημεία οικονομικής ακμής και υψηλής αισθητικής), σε εργαστήριο υαλορύγας και στο παραδοσιακό οινοποιείο του Προέδρου του Συλλόγου Φιλίππων-Φυσιολατρών, που μας φιλέψε υπέροχο λιαστό κρασί και σπάνια αισθήματα.

Σε κάθε του ταξίδι ο Σύνδεσμος Ζαγορισίων ανοίγει παράθυρα στον κόσμο, να βλέπουμε εμείς προς τα έξω, οι άλλοι προς τα μέσα, να γνωρίζουμε, να γνωρίζομαστε, να χορεύουμε... να χαμογελάμε.

Νίκη Ζούκη

26 Σεπτεμβρίου 2010

Αγισμός των χορευτικών τμημάτων του Συνδέσμου.

15 Οκτωβρίου 2010

Εκδόση νέου φυλλαδίου του Συνδέσμου.

23 Οκτωβρίου 2010

Εκδήλωση στον "ΠΑΡΝΑΣΣΟ", Αθήνα

Σ' ένα κόσμο που τραυματίζεται από αγκαθωτά και ρευστά συνόρα η μόνη αξία που διατηρεί την ανθρωπότητα- γιατί δε γνωρίζει σύνορα- είναι ο πολιτισμός.

Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισίων ξεπέρασε για πολλοστή φορά τα σύνορα του Ζαγορίου, της Ηπείρου και στις 23 Οκτωβρίου βρέθηκε στο «κλεινόν άστυ», καλεσμένος στην επετειακή εκδήλωση της Νυχτερινής Σχολής του Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσός, για τον εορτασμό της 29ης Οκτωβρίου 1940.

Μετά το χαιρετισμό του Προέδρου του Συλλόγου, Ομότ. Καθηγητή Ιωάννη Μαρκαντώνη και του Εφόρου της Σχολής, Χρήστου Παπαδόπουλου, η πολύτιμη συνεργάτης του συνδέσμου, μέλος του Δ.Σ και ξεχωριστή συντοπίτισσα μας Ελένη Δούβλη μίλησε με θέμα

«Η γυναίκα της Πίνδου».

Μίλησε με ψυχή, για το μεγαλείο της ζαγορίας ψυχής και άγγιξε τις ευαίσθητες χορδές όλων των παραβρισκόμενων στα μάτια των οποίων εμφανής ήταν η συγκίνηση, που κορυφώθηκε με την προβολή της ολιγόλεπτης ταινίας με θέμα «Μαρτυρικά χωριά».

Ο επίλογος της εκδήλωσης ήταν μουσικός και χορευτικός από τμήμα του Συνδέσμου, με χορούς και τραγούδια της περιοχής μας.

Μέσα σ' ένα υπέροχο κτίριο του Τσίλερ, της εποχής της βαυαροκρατίας (ευτυχώς δεν ήταν μόνο «βαρβαροκρατία»), πρόσφατα ανακαινισμένο, με τα φουρνούσια του, τις βεσόνες του, τα περίτεχνα ταβάνια του, τις μακροσκελέστερες επιγραφές των ευεργετών (σ' ένα μόνο κτίριο τόσες περιπέτειες και θησαυροί) παρακολούθησαμε εγκιβωτισμένη την Τέχνη. Τέχνη μέσα σε τόση τέχνη ήταν ο χορός των παιδιών μας, σε μια γοητευτική αντίθεση του αστικού τοπίου με την παραδοσιακή παρουσία.

Ήταν πραγματικά ενδιαφέρουσες οι αντιδράσεις ενός κοινού πεπαιδευμένου μιν, πιθανόν αποκοιμένου δε από τις ριζές και τη ζωή της περιφέρειας, που αισθανόταν πως αυτό που προσφέραμε ήταν η πατρίδα που έχασε ή που ποτέ δεν είχε, και συνόδεψε με

ρυθμικά χειροκροτήματα τους ρυθμούς μας με τον ενθουσιασμό του μετανάστη – έστω και στον τόπο του. Υποθέσαμε πως επιβιώνει –παρά τις αντίξοες συνθήκες- μια Ελλάδα που αντιστέκεται και μας ενώνει πέρα από τις όποιες διαφοροποιήσεις και αντιθέσεις μας και είναι αυτή που ξυπνά με τους ήχους του κλαρίνου.

Το επόμενο πρωί κοινωνήσαμε στο αττικό φως, με την επίσκεψή μας στο μουσείο της Ακροπόλεως που συνοδεύτηκε από την απόλαυση μιας εμβριθέστατης ξενάγησης.

Τελευταίος σταθμός του ταξιδιού μας ήταν η αρχαία Κόρινθος, που μας επεφύλαξε τη χαρά της συνάντησης με σταθερούς φίλους του συνδέσμου, που πολλά χρόνια τώρα συμμετέχουν στις εκδηλώσεις μας και τις στηρίζουν ανιδιοτελώς. Ο Π. Λάλεζας και η παρέα του μας περίμεναν εκεί, μοιραστήκαμε το κρασί, το κέφι και το τραγούδι μας, απολαύσαμε την πολυαισθητηριακή εμπειρία του χορού, ακούσαμε, είδαμε, αγγίξαμε, τσουςκρίσαμε ποτήρια και πιστήκαμε στο χορό και σαν ευλογημένοι επαρχιώτες, χωρίς την ανάγκη και την απάτη ηλεκτρονικών φίλων, χωριστήκαμε απ' τους πραγματικούς μας φίλους με υποσχέσεις για επόμενες και πάντα ουσιαστικές επαφές.

Νίκη Ζούκη

31 Οκτωβρίου 2010

Επιμνημόσυνη δέηση στη Γκραμπάλα, κατάθεση στεφάνου από την Αντιπρόεδρο Ελένη Οικονομίδου-Δούβλη.

10 Δεκεμβρίου 2010

Συνέντευξη τύπου για την "Αγορά Αγάπης και Αλληλεγγύης" στα γραφεία του ΚΕΘΕΑ, μαζί με τον υπεύθυνο της Συμβουλευτικής ομάδας κ. Γιάννη Παπαχρήστου.

15 Δεκεμβρίου 2010

ΑΓΟΡΑ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ

Η ζαγορία ευεργεσία αποτελεί τη βάση και την έμπνευση της προσπάθειας του Συνδέσμου καθώς υπήρξε κοινός τόπος στο παρελθόν και είναι αυτή που μας κληροδότησε τόσα μνημειακά αρχιτεκτονήματα, τα σχολεία, τις εκκλησίες, τις βρύσες και πάμπολλους άλλους θησαυρούς.

Δύσκολοι καιροί όμως τώρα και η συνεισφορά προέρχεται όχι από το πλεόνασμα, αλλά από το υστέρημα. Ίσως και για τούτο το λόγο είναι πιο σεβαστή και πολύτιμη.

Και ο στόχος μεταβάλλεται σύμφωνα με τις ανάγκες μια κοινωνίας που βασανίζεται, μέσα στα άλλα σύγχρονα δεινά, και από τον εφιάλτη της εξάρτησης. Δεν είναι στις προθέσεις μας να υποκαταστήσουμε την Πολιτεία, ούτε και να προσφέρουμε άλλοι στις ανεπάρκειές της, όσον αφορά την κοινωνική μέριμνα ιδιαίτερα των ευαίσθητων ομάδων.

Οι Ζαγορίσιοι όμως της αυτοδιοίκησης (αιώνες πριν τον «Καλλικράτη») και της αυτάρκειας γνώριζαν πολύ καλά να επουλώνουν τις πληγές και να καλύπτουν τις ανάγκες κοινωνιών που ακμάσανε χωρίς «κρατική μέριμνα» (ίσως και ακριβώς γι' αυτό).

Η ευεργεσία όσων γνώρισαν την ένδεια και είχαν ήδη εξασφαλίσει απόθεμα ψυχής πριν εξασφαλισουν απόθεμα χρημάτων (μια ισορροπία που ο πολιτισμός μας κατέστρεψε) προσέφερε στο Ζαγόρι γηροκομεία, φτωχοκομεία, παρθενγωγεία και άλλα ιδρύματα κοινωνικής ωφέλειας που δημιούργησαν στους νεώτερους την ιερή υποχρέωση να ανταποκριθούν σ' αυτή τη βαριά κληρονομιά ευγένειας ψυχής.

Καθώς δε διαθέτουμε τα κεφάλαια που θα θέλαμε, για να βοηθήσουμε νέους ανθρώπους των οποίων η προστασία και η μέριμνα είναι και δική μας υποχρέωση, αν πραγματικά υπηρετούμε τον πολιτισμό -σε κάθε του έκφανση- και καθώς ως Ζαγορίσιοι αισθανόμαστε διπλή την υποχρέωση, ως απάντηση στα όσα δεχτήκαμε κάποτε, καταθέτουμε την ψυχική μας, τις δεξιότητες και τις περιορισμένες δυνάμεις με την Αγορά Αλληλεγγύης και Αγάπης που ετοιμάζουμε την Τετάρτη 15

Δεκεμβρίου και ώρα 16.00-22.00, στον ημιώροφο της Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας.

Τα έσοδα θα διατεθούν στο ΚΕΘΕΑ (Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων).

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Ζαγορισίων έχει την υποχρέωση και πιο πολύ την ικανοποίηση να ευχαριστήσει:

- Τη Νίκη Ζούκη
- Τη Δήμητρα Καλέσιου
- Όλες τις κυρίες του Συνδέσμου
- Τα μέλη των χορευτικών τμημάτων
- Τα Eco Bags του κ. Αναστασίου
- Τα Αγαθοεργά καταστήματα της Μητρόπολης Ιωαννίνων και τον υπεύθυνο της αίθουσας κ. Γιώργο Ζάρα
- Τον Πολιτιστικό Σύλλογο Λεπτοκαριάς Ζαγορίου

Για την «Αγορά Αγάπης και Αλληλεγγύης» του Συνδέσμου Ζαγορισίων

«Στην αργατιά, στη χωρατιά, το χιόνι, η γρίπη, η πείνα, οι λύκοι, ποτάμια, πέλαγα, στεριές, ξολοθρεμός και φρίκη! Χειμώνας άγριος. Κι φωτιά καλοκαιριά στην κάμαρά μου. Ντρέπομαι για τη ζέστα μου και για την ανθρωπιά μου!»

Κ. Παλαμάς

Κι εκεί που, παραμονές Χριστουγέννων, ντρεπόμαστε για τη ζέστα μας και την ανθρωπιά μας, βλέποντας στα σκαλιά της Νομαρχίας αλλοδαπούς πεινασμένους και κρυμμένους εξαιτίας της αναλγησίας, της αδιαφορίας και της αδιαντροπιάς των ημεδαπών, ξαφνικά... ο ημιώροφος της Ζ.Π. Ακαδημίας, όπου είχε στηθεί η Αγορά Αγάπης και Αλληλεγγύης του Συνδέσμου Ζαγορισίων γέμισε κόσμο.

Αξιέπαινα μέλη του Δ.Σ., δραστήριους συνεργάτες, πρόθυμα παιδιά του χορευτικού και φίλους, πολλούς φίλους που, παρά την παγωμένη βραδιά του Δεκέμβρη, άφησαν τη ζέστα τους ακριβώς για να δέξουν την ανθρωπιά τους.

Να ήταν ο τόσος κόσμος (πραγματικά αναπάντεχο πλήθος) που ήρθε να προσφέρει τη βοήθεια ή τον οβολό του, για να δείξει την συμπάραστασή του στο ΚΕΘΕΑ (Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων), όπου προσφέρθηκαν τα κέρδη της Αγοράς και την βαθειά έννοια του για τα παιδιά που ζουν τον εφιάλτη της εξάρτησης, να ήταν το κλίμα πραγματικής γιορτής αγάπης που διαμορφώθηκε, να ήταν τα φτιαγμένα με μεράκι και ζαγορία αισθητικά αντικείμενα προς πώληση, όποια κι αν ήταν πάντως η αιτία, από την επόμενη μέρα είχαμε το δικαίωμα να ντρεπόμαστε λιγότερο για την ανθρωπιά μας.

Α.Γ.

www.cuzagori.gr

ΒΟΪΝΙΚΟ – ΖΑΓΟΡΙ – ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ

Με τον Καλλικράτη ήρθε και ο Δήμος Ζαγορίου. Από τον Καποδίστρια, που δεν έφερε Δήμο Ζαγορίου, πήγαμε πίσω στην Αρχαία Ελλάδα και από σήμερα ας πάμε πίσω στο Ζαγόρι της χρυσής εποχής, στο Ζαγόρι της ακμής. Όλοι, ενδόμυχα, περιμένουμε από τον Δήμο Ζαγορίου να φτάσει σ' εκείνα τα πλούσια χρόνια ή τουλάχιστον να τα προσεγγίσει ή τέλος πάντων να ξεφύγουμε από το σημερινό τέλμα και ν' ανεβούμε μερικά σκαλιά.

Θα ξεκινήσω με ιστορία, ώστε να γεννηθούν στο μυαλό μου συνειρμοί κι απ' το 1430 να φτάσω στο σήμερα και να φανταστώ το αύριο. Λέγεται ότι «η ιστορία αντιγράφει εαυτήν», αλλά οι γραφείς κι οι αντιγραφείς που πέρασαν μέχρι σήμερα, δηλαδή οι κυβερνώντες, έφτασαν το Ζαγόρι στο χείλος του Βίκου και στο κατώφλι της «Τρύπας της Νύφης». Το Ζαγόρι της ακμής του 18ου και 19ου αιώνα κατρακυλάει σε μια χαλιγκαριά και να δούμε πού θα σταματήσει.

Το 1430 τα Γιάννινα και μερικά Ζαγοροχώρια συνθηκολογούν με τον σουλτάνο κι υπογράφεται η συνθήκη που επικράτησε να λέγεται «Βοϊνικό». Το 1464 συνθηκολογούν και τα υπόλοιπα χωριά του Ζαγορίου και όλη η περιοχή αποκτά πρόνομια. Η διοίκηση ανατίθεται στον προσετώτα του χωριού ή αλλιώς Βεκύλη, που εκλέγεται από συνέλευση του χωριού. Όλοι οι Βεκύληδες των χωριών εκλέγουν τον Γενικό Προεστώτα Ζαγορίου. Είναι μια συνείδηση του Βυζαντινορωμαϊκού Δικαίου σε συνδυασμό και με το εθνικό δίκαιο. Η συνθήκη Βοϊνικό έχει σαν συνέπεια τον ξενιτεμό των Ζαγορισίων, το καζάντημα με σκληρή δουλειά, την εισροή πλούτου, την πολιτιστική ανάπτυξη, την οργάνωση τοπικών κοινωνιών. Οι προεστοί των χωριών συνιστούν «Το Κοινό των Ζαγορισίων», ο Γενικός Προεστώας αποκτά δύναμη, έχει προσβάσεις στην Υψηλή Πύλη και η ιστορία καταγράφει το Ζαγόρι της ακμής, του πολιτισμού, του πλούτου, των αγαθοεργιών. Με την κατάργηση των

προνομίων το 1864 αρχίζει η παρακμή. Ακολουθεί ο πόλεμος του 1912-13 και ο Α' Παγκόσμιος. Μέσα σ' αυτές τις τραγικές καταστάσεις το 1919 συνιστώνται Δήμοι και Κοινότητες στο Νομό Ιωαννίνων. Οι κοινότητες προσπαθούν να περνώσουν ότι απομένει. Ο κατήφορος συνεχίζεται με την Μικρασιατική Καταστροφή, γιατί κι εκεί άφησαν τα κοκκαλάκια τους αρκετοί Ζαγορίσιοι. Πάμε στο καθεστώς Μεταξά, πάμε στον πόλεμο του 1940-41. Το Ζαγόρι καίγεται, το Ζαγόρι θάφτει, το Ζαγόρι φεύγει. Ακολουθεί ο εμφύλιος με τις καταστρεπτικές συνέπειες και ανοίγει η Γερμανία που ρουφάει αρκετούς Ζαγορίσιους. Για εκατό χρόνια το Ζαγόρι λιώνει όπως σήμερα οι παγετώνες. Έρχονται και παρέρχονται οι κυβερνήσεις και η Ήπειρος κατάντησε η φτωχότερη περιοχή της Ευρώπης.

Το 1988 το κράτος προσπαθεί να αναδιοργανώσει την τοπική αυτοδιοίκηση και θεσμοθετεί τις «γεωγραφικές περιοχές», το 1995 τα «Συμβούλια Περιοχής», το 1997 έρχεται ο Καποδίστριας και το 2010 ο Καλλικράτης. Έχω την υποψία ότι θάρθει και ο Χαρίλαος Τρικούπης. Ερωτάται αν έχουμε ανάγκη νομοθετημάτων ή απαιτείται αλλαγή νομοθετίας και χαρακτήρα. Απ' όλα τα νομοθετήματα ποιο όφελος προέκυψε; Ψηφίστηκαν κάποιοι αναπτυξιακοί νόμοι, ήρθαν ευρωπαϊκά προγράμματα, δόθηκαν επιδοτήσεις. Μάταιος κόπος για την ύπαιθρο, για το Ζαγόρι, για το Πωγώνι, για την Κόνιτσα κλπ. Δεν υπήρχε ανθρωπινό δυναμικό αφού στα χωριά μας μείνανε μικροσυνταξιούχοι και μικροεπαγγελματίες. Επιτήδειοι έφαγαν απ' τα προγράμματα, η υπερτιμολόγηση πήγαινε σύνεφο και οι επιδοτήσεις μετατρέπονταν σε γκαρσονιέρες και δυαράκια στα Γιάννινα. Φταίμε κι εμείς, αλλά περισσότερο φταίει η κρατική μηχανή.

Το ζητούμενο τα τελευταία χρόνια είναι η ανάπτυξη του Ζαγορίου με πρότυπο τις παλιές καλές εποχές, δηλαδή την «Ζαγορία Ομοσπονδία» ή το «Κοινό των Ζαγορισίων». Ας δούμε, λοιπόν, μερικά στοιχεία

σύγκρισης του παρελθόντος και του παρόντος, μήπως προκύψουν κάποια διδάγματα:

1) Δημογραφικό. Τα χωριά γεμάτα κόσμο, με σχολεία, με παρθενγωγεία, με σχολαρχεία, Πληθυσμός σε εκατοντάδες, όπως μαρτυρούν διάφορες απογραφές οικογενειών ή στεφανιών (γάμοι). Παρά ταύτα το αντρικό στοιχείο λείπει στην ξενιτιά, είτε για χρόνια, είτε εποχιακά. Σήμερα έχουμε χωριά έρημα το χειμώνα και χωριά με

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ

κατοίκους μετρημένους στα δάχτυλα. Οι πόλεμοι στοίχισαν ακριβά στο Ζαγόρι. Οι οικονομικές δυσκολίες διόγκωσαν το πρόβλημα. Το κράτος ευνοεί την αστυφιλία. Οι απογραφές πληθυσμού στην ύπαιθρο ακολουθούν την κατιούσα. Το Ζαγόρι το 2001 βγάζει πληθυσμό 6.032 κατοίκους. Περιμένουμε την απογραφή του 2011. Αν το Ζαγόρι αναπτύσσεται τότε πρέπει νάχουμε αύξηση πληθυσμού.

2) Εργασία. Δούλευαν όλοι, νέοι και γέροι 15-16 χρόνων, οι νέοι προσανατολιζόνταν σε επαγγέλματα κι αν δεν υπήρχε προοπτική τότε ξενιτεύονταν. Παραγωγή πρωτογενής με καλλιέργεια της γης και με κτηνοτροφία. Δευτερογενής παραγωγή με τα επαγγέλματα που χρειαζόνταν η κοινωνία. Μαραγκοί, τσαγγάρηδες, ραφτάδες, σιδεράδες, κτιστάδες, ξυλοκόποι, αγωγιάτες κλπ και βεβαίως παπάδες, δάσκαλοι και κονδύλια. Απαιτούσαμε καθορισμό χρήσεων γης. Συχνά θίγουμε οικολογικά και περιβαλλοντικά θέματα. Γκρινιάζουμε για την ασφάλεια και την συντήρηση των θρησκευτικών μνημείων και την συντήρηση των λοιπών πολιτιστικών μνημείων. Το Ζαγόρι του παρελθόντος έζησε και τράνεψε με τις αγαθοεργίες και τον πατριωτισμό των παιδιών του. Δεν περιέμενε από τον Τούρκο να του χτίσει εκκλησιά και σχολεία και γεφύρια. Τάφτιαξαν όλα οι ελεοθέτες κι ακόμα έχτισαν γηροκομεία, αρρεναγωγεία, παρθενγωγεία, βρύσες και λιθόστρωτα. Όλα τα κληροδοτήματα έχουν διατάξεις επιχορήγησης της εκκλησίας, του σχολείου, των φτωχών, των άριστων μαθητών, των κοριτσιών που παντρεύονται. Κοινωνική

3) Κοινωνία. Σήμερα αν εξαιρέσεις μερικά χωριά με πληθυσμό, ας πούμε 15, τότε μπορεί να λεχθεί ότι υπάρχει κοινωνία λειτουργική και ευρεία. Κοινω-

νία που διαμορφώνει αποφάσεις, που απαιτεί, που πιέζει. Κοινωνία υπολογίσιμη. Τα υπόλοιπα χωριά ζουν στον ύπνο τους και οι αποφάσεις έρχονται φτιαγμένες στα Γιάννινα. Έχω στο Καπέσοβο 35 χρόνια και δεν θυμάμαι λαϊκή συνέλευση, δεν θυμάμαι ευρεία μάζωξη και διάλογο. Στο Ζαγόρι της ακμής οι λαϊκές συνελεύσεις στα χαγιάτια της εκκλησίας ή στον ίσκιο του πλατάνου, ήταν στο απώγειό τους. Πλέρια λαϊκή δημοκρατία και σεβασμός στην θέληση της πλειοψηφίας. Συντάσσονταν κοινό πρακτικό ενυπόγραφο και περνούσαν στον κώδικα του χωριού. Σήμερα μια μορφή κοινωνικής δράσης μπορεί να θεωρηθεί η δραστηριότητα κάποιων πολιτιστικών συλλόγων, έστω κι αν ξεπερνούν τα όρια των σκοπών τους, αλλά περιορίζεται στα χρονικά όρια του καλοκαιριού ή στις αίθουσες της πόλης.

4) Κρατική παρέμβαση. Το ελληνικό κράτος δεν αγκάλιασε την ύπαιθρο, αλλά δημιούργησε τον υδροκέφαλο της Αθήνας. Ευνόησε την αστικοποίηση κι εγκατέλειψε τον αγρότη. Από τούτη την εφημερίδα προβλήθηκαν πολλές και διάφορες προτάσεις. Ζητούσαμε φοροαπαλλαγές και πολεοδομικές ευκολίες. Ζητούσαμε τεχνολογία. Απαιτούσαμε ευρωπαϊκά προγράμματα και κονδύλια. Απαιτούσαμε καθορισμό χρήσεων γης. Συχνά θίγουμε οικολογικά και περιβαλλοντικά θέματα. Γκρινιάζουμε για την ασφάλεια και την συντήρηση των θρησκευτικών μνημείων και την συντήρηση των λοιπών πολιτιστικών μνημείων. Το Ζαγόρι του παρελθόντος έζησε και τράνεψε με τις αγαθοεργίες και τον πατριωτισμό των παιδιών του. Δεν περιέμενε από τον Τούρκο να του χτίσει εκκλησιά και σχολεία και γεφύρια. Τάφτιαξαν όλα οι ελεοθέτες κι ακόμα έχτισαν γηροκομεία, αρρεναγωγεία, παρθενγωγεία, βρύσες και λιθόστρωτα. Όλα τα κληροδοτήματα έχουν διατάξεις επιχορήγησης της εκκλησίας, του σχολείου, των φτωχών, των άριστων μαθητών, των κοριτσιών που παντρεύονται. Κοινωνική

ΒΟΪΝΙΚΟ - ΖΑΓΟΡΙ - ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ

πολιτική εκ των ενόντων. Σήμερα φτάσαμε στην κατάσταση που λέει «δρόμο φκιάν' στο Ροντοβάν' αυτοκίνητο δεν πάν'». Θεωρώ ότι ο Ζαγορίσιος και κάθε κάτοικος της υπαίθρου θέλει το κράτος δίπλα του και όχι στην καρέκλα της Αθήνας. Γιατί ο γεωπόνος, ο κτηνίατρος, ο δασολόγος βρίσκονται στα Γιάννινα; Γιατί η πολεοδομία βρίσκεται στην πόλη; Γιατί το Ζαγόρι δεν έχει αγροτικό ιατρείο και αγροτικό γιατρό και αυτοκίνητο; Το κράτος μας εγκατέλειψε και λόγω οικονομικής κρίσης δεν βλέπω και αγαθοεργίες.

Το περιοδικό μας 34 χρόνια τώρα φιλοξένησε στις σελίδες του χιλιάδες προτάσεις και απόψεις. Δεν μπορούμε να προσφέρουμε τίποτε άλλο παρά μόνο διάλογο και δημοσιοποίηση. Λειτουργήσαμε και συνεχίζουμε όπως η εκκλησία του Δήμου στην αρχαία Αθήνα, όπου ακούγονταν όλοι, δημιουργούνταν πλειοψηφικές αποφάσεις και οι άρχοντες εκτελούσαν τις αποφάσεις. Ας δούμε, λοιπόν, κάποια θέματα του παρελθόντος σαν διδάγματα για το μέλλον.

α) Φυσικό περιβάλλον. Το Ζαγόρι είναι προικισμένο από την φύση. Η κοιλάδα του Αώου και η χαράδρα του Βίκου έμειναν αναξιοποίητα. Η Βάλια Κάλντα επίσης. Η μελέτη του ιδρύματος Γουλανδρή (αξιοποίηση του ορεινού όγκου της Πίνδου) έμεινε σε συρτάρι. Το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου έμεινε στα σπάργα. Μια ελεγχόμενη κ υνηγετική περιοχή δεν έγινε. Κάμποσες κοινότητες είχαν ζητήσει ίδρυση καταφυγίου θηραμάτων, αλλά αντέδρασαν οι κυνηγοί. Φτιάξαμε παράνομες χωματερές γιατί μέχρι σήμερα δεν υπάρχει ΧΥΤΑ. Φτιάξαμε δρόμους για τα βουνά ν' ανεβαίνουν τ' αυτοκίνητα των κυνηγών. Σκοτώνουμε τα ζαρκάδια και τ' αγριόγίδια και τις αρκούδες. Τα χωράφια και τ' αμπέλια εγκαταλείφθηκαν. Καρπίζουν μόνο οι κρانيές και οι βελανιδιές. Ανοίξαμε λατομεία αδρανών υλικών για εμπορική χρήση. Βγάλαμε τα μάτια μας.

β) Δάση και Συνεταιρισμοί.

Νομίζω ότι γίνεται λογική εκμετάλλευση των δασών, αλλά η πρώτη ύλη πάει στα Γιάννινα. Ήταν τεράστιο λάθος η κατάργηση των δασικών συνεταιρισμών των χωριών. Ένα χωριό, ένας συνεταιρισμός και παραγωγή σε βάθος. Ο δασικός συν/σμός κάθε χωριού έπρεπε να έχει τα φορτηγά του, την ούρτα του, το πριστήριό του, το λογιστήριό του, τους πωλητές του και τα μέλη να δουλεύουν όλο το χρόνο. Είχαν μια Ένωση Δασικών Συν/σμών, αλλά επί ματαίω. Λειτουργούν στο Ζαγόρι ελάχιστες ξυλοβιοτεχνίες, αλλά μπορούσαν να είναι περισσότερες και υγιέστερες. Κάτι άλλο που μας διαφεύγει είναι η εκμετάλλευση δασών για καυσόξυλα. Είναι θέμα άγνωστο και περιορισμένο σε λίγους, όμως τα καυσόξυλα είναι αναγκαία και για τα τζάκια της πόλης.

γ) Χειροτεχνία, οικοτεχνία, βιοτεχνία. Υπάρχει έδαφος πρόσφορο για ανάπτυξη τέτοιων δραστηριοτήτων. Ας πάρουμε παράδειγμα το Μέτσοβο, το Πήλιο κλπ. Πρόσφατα επισκέφτηκα το Συρράκο και τους Καλαρύτες και εντυπωσιάστηκα από τέτοιες σχετικές δραστηριότητες. Το Ζαγόρι έχει πρώτη ύλη, όπως το ξύλο, το γάλα, το μαλλί, το μέλι, τα φρούτα, τα βότανα, οι ξηροί καρποί, το σταφύλι, η ρίγανη, το τσάι κλπ. Ας εισάγει το Ζαγόρι και πρώτη ύλη απ' το εμπόριο, όπως αλεύρι, ζάχαρη, νήματα κι άλλα, ώστε να λειτουργήσουν χειροτεχνίες και οικοτεχνίες. Αυτές που υπάρχουν σήμερα είναι ελάχιστες και υπάρχει πεδίο ανάπτυξης.

δ) Μνημεία. Τα θρησκευτικά μας μνημεία είναι αρκετά, είναι πλούσια, είναι σπάνια και αρκετά είναι αφύλαχτα. Τα νεώτερα μνημεία σκορπισμένα σ' όλα τα χωριά και σ' όλα τα ρέματα. Σχολεία των κληροδοτημάτων, αρχοντικά διατηρητέα, γεφύρια μονότοξα και δίτοξα και τρίτοξα, βρύσες στεγασμένες και ιστορικές. Τα τελευταία χρόνια η ιεροσουλία θριάμβευσε στο Ζαγόρι. Πολλοί ναοί απογυμνώθηκαν. Πολιτιστικός πλούτος χάθηκε. Τα κλειστά σχολεία γιόμισαν σταλαξίες, σάπισαν οι ψαλλίδες, γιόμισαν νυχτερίδες και σφηκοφωλιές. Συντηρήθηκαν

κάποια γεφύρια κι έγιναν επισκέψιμα, αλλά υπάρχουν και πολλά σε εσγκατάλειψη. Κάθε χωριό περιβάλλονταν από στεγασμένες βρύσες όπου υπήρχε πηγή νερού. Κάτω απ' τη στέγη το καζάνι, το κανούλι και το παχνί. Τώρα βλέπω λιθοσωριές, αλλά και κάποιες καινούριες κατασκευές. Τα πλούσια και τεράστια αρχοντικά σπίτια κηρύσσονται διατηρητέα και εγκαταλείπονται στην μοίρα τους. Μερικά μετατράπηκαν σε ξενώνες κι είναι παρήγορο, που έστω κι έτσι, λειτουργούν και υψίστανται.

ε) Τουρισμός. Λέγεται και γράφεται ότι ο τουρισμός θα σώσει το Ζαγόρι. Φκιάχνουν όλοι ξενώνες και ταβέρνες, άρα έχουμε τουριστικές υποδομές. Λάθος βάση, λάθος ξεκίνημα. Βλέπω κάποια επισκεψιμότητα στα γεφύρια δίπλα στην ασφαλτο. Διαπιστώνω κίνηση επισκεπτών το καλοκαίρι. Δεν είδα κάποια ανακοίνωση με στατιστικά στοιχεία από το Κέντρο Ενημέρωσης Ασπραγγέλων. Ήταν ένα σωματείο των τουριστικών επιχειρήσεων, αλλά ούτε φωνή, ούτε ακρόαση. Και θέλω να ρωτήσω τις επιχειρήσεις αυτές από πού προμηθεύονται κρέας, γάλα, τυρί, βούτυρο, ψωμί, μέλι, μαρμελάδες, αυγά, πατάτες, κρεμμύδια κ.λ.π. Χόρτα απ' τα Γιάννινα και μαρούλι και λάχανο και ντομάτα κλπ. Ήρθαν παλιότερα οι δημόσιες υπηρεσίες και ενημέρωναν τον κόσμο για τον αγροτουρισμό. Το ακροατήριο ήταν τα γεροντάκια του χωριού και νέοι δεν υπήρχαν. Καλός ο αγροτουρισμός αλλά χρειάζονται νιάτα. Για την τουριστική ανάπτυξη προτείνω στο Δήμο Ζαγορίου καταγραφή των θρησκευτικών μνημείων, των κοινοχρήστων μνημείων (κτίρια - γεφύρια - βρύσες) και των φυσικών μνημείων. Προτείνω έκδοση έντυπου υλικού που θα διατίθεται με αντίτιμο. Προτείνω ενεργοποίηση των λαογραφικών μουσείων και των βιβλιοθηκών. Συναφές και απαραίτητο και το Πνευματικό Κέντρο. Δεν θέλω ένα κτίριο με χώρο που θα μαζεύει δραστηριότητες. Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ζαγορίου μπορεί να είναι διάσπαρτο, γιατί τα θέματα που πρέπει

να καλύπτει είναι πολλά.

στ) Πινακίδες. Το Ζαγόρι των πέντε ΟΤΑ αποτελεί παρεθόν. Οι περισσότερες πινακίδες θέλουν ξήλωμα για να μπουν καινούργιες. Υπάρχουν και πινακίδες σε λάθος θέση και πινακίδες για τα μεγάλα χωριά. Γιατί αυτή η διάκριση; Δεν έχουν ίσα δικαιώματα και τα μικρά χωριά; Απαιτώ από τον Δήμο Ζαγορίου χωροταξική κατανομή των πινακίδων με ισοτιμία και χωρίς εξαιρέσεις. Για τις ιδιωτικές πινακίδες είναι αλλουνού παπά ευαγγέλιο.

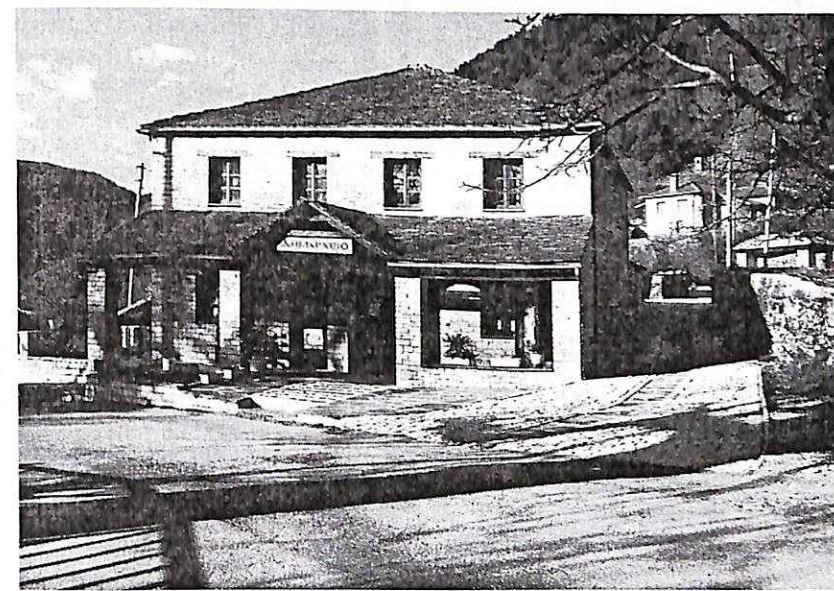
Μετά τον Καλλικράτη ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο βρίσκονται στην ακμή του δόρατος. Το δόρυ θα φύγει, αλλά ιδωμεν αν θα βρει στόχο. Έχουν πίσω τους χρυσές σελίδες ιστορίας και πρέπει να χρησιμοποιήσουν δισκόφρενα και ταμπούρα και χειρόφρενα για να σταματήσουμε στον κατήφορο. Έχουν φορτωθεί βαριές ευθύνες και πρέπει να τους βοηθήσουμε να φτάσει το φορτίο σε προορισμό. Βοήθεια με διάλογο, με προτάσεις, με καλή πίστη, με διαφάνεια και με σεβασμό στην δημοκρατία.

Θέλουμε ένα Ζαγόρι κοινωνικά και πολιτιστικά ενωμένο και δυνατό. Θέλουμε ένα Ζαγόρι με ζωντάνια σ' όλα τα χωριά, όλο το χρόνο. Θέλουμε ένα Ζαγόρι με ικανοποιητικό βιωτικό επίπεδο των κατοίκων του. Ένα Ζαγόρι με ανοιχτά σχολεία, με γεμάτες εκκλησίες, με πολύβουες γειτονιές, με γεμάτα μεσοχώρια. Θέλουμε κοπάδια γιδόπροβατα, γαϊδουράκια, μοσχάρια. Θέλουμε αμπέλια και καρυδιές, μηλιές και αχλαδιές, καστανιές και αμυγδαλιές. Θέλουμε το Ζαγόρι του πολιτισμού. Δεν θέλουμε Ζαγόρι με γκρίνιες και καταγγελίες και μηνύσεις. Δεν θέλουμε διάκριση κοινωνικών τάξεων, ούτε φυλετικές διακρίσεις. Δεν θέλουμε χαρίσματα απ' το κράτος, αλλά ίση μεταχείριση. Μήπως ήρθε ώρα να βγάλει το Ζαγόρι και κανένα βουλευτή. Γιατί το εκλογικό μας σύστημα δεν επιτρέπει την υποψηφιότητα ανεξάρτητων βουλευτών;

Καλές γιορτές και ευτυχία με υγεία για το νέο χρόνο.

Απόστολος Ντιναλέξης

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ Ιούλιος 1943 - Δεκέμβριος 2010 δύσκολη πορεία

ΤΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ

ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ.. Πόσες ώρες ευτυχίας, παιδικής ανεμελιάς, ανάλαφρες, πες ερωτικές, μα και άλλες ηρωικές και πένθιμες» γράφει σε άλλο του βιβλίο ο Φ. Τζιόβας και συνεχίζει:

«Χόρευαν, χόρευαν που μουσκεψαν κάποτε με ιδρώτα τις μαυρόπλακες, χόρευαν μέχρι τα ξημερώματα και ας περίμενε το ταξί να φύγει ο ένας για την Αστόρια, ο άλλος για το Μόναχο και ο τρίτος για τη Μελβούρνη. Σπάραζε το κλαρίνο παίζοντας τη νοσταλγική «γενοβέφα».

Στη μεγάλη αυτή πλατεία συναντάς γήπεδο μπάσκετ, βόλει, παιδική χαρά, πάρκινγκ αυτοκινήτων.

Στον κάμπο την περίφημη «Μουτσάλα» Γουέμπλεϊ τη φωνά-

ζουν μερικοί, εδώ οργανώνονται ποδοσφαιρικοί αγώνες κάθε καλοκαίρι με ομάδες των χωριών του Ζαγορίου, αλλά και της άλλης περιοχής. Στον ίδιο κάμπο ξεφύτρωσαν από καιρό δύο πρατήρια βενζίνης, δύο ξενοδοχεία με καφέ-εστιατόρια. Νεόκτιστο κτίριο σταμέσα του κάμπου χρησιμοποιείται για κέντρο πληροφόρησης επισκεπτών.

Στους Ασπραγγέλους λειτουργεί κέντρο εξυπηρέτησης πολιτών (Κ.Ε.Π.), ιατρείο που κάποτε λειτουργούσε άσφα, διαθέτοντας μάλιστα τότε και ασθενοφόρο αυτοκίνητο, το οποίο εξυπηρετούσε όλα τα χωριά του Ζαγορίου.

Κάποιοι Ασπραγγελιώτες έχουν αναπτύξει επιχειρηματική

δραστηριότητα και στην κάτω περιοχή «Βρύση Πασιά». Τόσο ο κάμπος των Ασπραγγέλων όσο και η περιοχή «Βρύση Πασιά» έχουν ύδρευση με επάρκεια πόσιμου νερού. Θα ήταν παράλειψη αν δεν αναφέραμε, ότι οι πηγές των Ασπραγγέλων τροφοδοτούν και άλλα χωριά του δήμου με πόσιμο νερό.

Για τους Ασπραγγέλους όπως και για άλλα χωριά του Ζαγορίου, εκείνο που έπαιξε σημαντικό ρόλο στην όποια ανάπτυξη ήταν ο ξενιτεμός. Μύρια βάσανα, δάκρυα και πόνο κόστισε αυτό στους ξενιτεμένους και τις φαμίλιες τους. Εργατικό και δραστήριο με μια ανειδίκτη αγάπη για τον τοπο τους, προκόβουν όπου βρίσκονται, μα ο νους τους βρίσκεται νοσταλγικά στο χωριό τους.

«Το καλοκαίρι πρόσμενα στ' αλώνια να βρεθώ να φέρω γύρω τα άλογα και να τα καμτσικίζω, ηηδούσαμε μες τα άχυρα-μνήμη σ' ευχαριστώ! Στη λαύρα μέσα της ζωής, στο δέντρο σου σταλίζω», γράφει με πόνο από την ξενητιά ο Κώστας Σίμος και παρακάτω συνεχίζει:

«Κοιμούνται οι Ασπραγγέλοι στο χιόνι τυλιγμένοι, οι σκύλοι μόνο αλυχτούν και η νύχτα ανατρεχιάζει. Στο τζάκι καίει η φωτιά. Κι η μάνα η πικραμένη το γυρισμό μου σκέφεται κι ο στοχασμός τη σφάζει».

Δύσκολος ο χειμώνας στο χωριό, η ζωντάνια του καλοκαιριού πεσμένη. Παραμένουν μόνιμοι περί τους 70 κατοίκους, φαινόμενο των περισσότερων χωριών του Ζαγορίου.

Τα χωριά μας χρειάζονται ουσιαστικό και μεγάλο ενδιαφέρον από την πολιτεία. Ευελπιστούμε ο επανεκλεγείς δήμαρχος με το πανζαγοριακό του Δημοτικό Συμβούλιο και με τα νέα δεδομένα του ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ, να διεκδικήσουν και να καταφέρουν ό,τι καλύτερο για τα χωριά του Ζαγορίου.

Εμείς οι Δοβριανίτες (Ασπραγγελιώτες), το χωριό το 1380 αναφέρεται και με το ολαβικό όνομα Δοβρά και όλοι οι απόδημοι Ζαγορίσιοι, να κάνουμε συχνότερες και πολυήμερες επισκέψεις στα χωριά μας, μας έχουν ανάγκη και μάλιστα σε μέρες που δεν ακούγεται το κλαρίνο του Σαρρέα και του Καψάλη.

Ασπραγγέλοι Δεκέμβρης 2010
Μάκης Κομπάρος
τ. Προϊστάμενος Διεύθυνσης
Π.Ε. Αθηνών

ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΟ

«Ταξίδι» αναμνήσεων στους χρόνους του Ιεροδιδασκαλείου Βελλάς

Μέσα σε μια ατμόσφαιρα χαράς και συγκίνησης πραγματοποιήθηκε το βράδυ της Παρασκευής -10 Δεκεμβρίου- στην αίθουσα «Αρχιεπισκόπου Σπυριδωνος» της Ζωσιμαίας Παιδαγωγικής Ακαδημίας Ιωαννίνων, η προβολή του ντοκιμαντέρ «Βελλά, ταξίδι αναμνήσεων» με την πρωτοβουλία του Πανελληνίου Συνδέσμου Αποφοίτων Βελλάς και τη συνεργασία της Ένωσης Αποφοίτων Βελλαϊτών Ιωαννίνων.

Προσήλθαν πολλοί Βελλαίτες και έλαβαν μέρος στη συγκινητική αυτή εκδήλωση και ανακάλε-

εσχατιά της πατρίδας μας και πέραν των συνόρων της και τη Βόρειο Ηπειρο.

Επίσης ένας μεγάλος αριθμός αποφοίτων αναδείχτηκαν σπουδαστές και σε άλλους τομείς της κοινωνίας καταλαμβάνοντας υψηλές θέσεις, όπως στην Πολιτική ως μέλη του Ελληνικού Κοινοβουλίου, Υπουργοί, Γεν. Γραμματείς Υπουργείων, Δημοτικοί Άρχοντες στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, Πανεπιστημιακοί Καθηγητές, ανώτερα στελέχη σε διάφορες διοικητικές θέσεις της Εκπαίδευσης και επιτυχημένοι Επιχειρηματίες, Νομικοί κ.ά.

σαν στη μνήμη τους στιγμές από τη ζωή τους ως οικοτρόφοι στο Ιεροδιδασκαλείο Βελλάς.

Το γεγονός αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί στο ερχόμενο έτος 2011 συμπληρώνοντας εκατό χρόνια από την ίδρυσή της απάο τον τότε Μητροπολίτη Βελλάς και Κονίτσας και μετέπειτα Ιωαννίνων και Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ ΒΛΑΧΟ.

Σκοπός της Σχολής ήταν η μόρφωση Ιερέων και διδασκάλων ικανών να συντελέσουν στην ελευθερία και ευτυχία της υπόδουλης Ηπείρου.

Η Σχολή λειτούργησε συνολικά 78 χρόνια από το έτος 1911 έως το 1989 και αποφοίτησαν απ' αυτή -1307- Σπουδαστές και υπήρξε ένα από τα σπουδαιότερα πνευματικά καθιδρύματα, που λειτούργησαν αποδοτικά στην Ελληνική Επικράτεια και μάλιστα στα πρώτα χρόνια κάτω από δύσκολες συνθήκες.

Οι απόφοιτοι της Βελλάς διέπρεψαν ως διδάσκαλοι και ιερείς προσφέροντας τις πολύτιμες υπηρεσίες τους ως την τελευταία

Αυτό ακριβώς έχει ιδιαίτερη σημασία και περιποιεί τιμή για την Ηπειρο, γιατί οι Βελλαίτες στην πλειοψηφία τους τυχαίνει να είναι Ηπειρώτες και μάλιστα από το Νομό Ιωαννίνων και πολλοί Ζαγορίσιοι.

Μια πλειάδα αποφοίτων Βελλαϊτών υπηρετών σήμερα ως Καθηγητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Ιατρική Σχολή, Φιλοσοφική, Μαθηματική, Φυσική, Τμήμα Παιδαγωγικό κ.ά.).

Η Βελλά σήμερα λειτουργεί ως Ανώτατη Εκκλησιαστική Ακαδημία και παράλληλα λειτουργεί και το Εκκλησιαστικό Λύκειο Βελλάς. Τελειώνοντας το σύντομο αυτό ρεπορτάζ εκφράζουμε τα συγχαρητήριά μας προς όλους όσους συνέβαλαν να διοργανωθεί τόσο άψογα αυτή η ωραία εκδήλωση. Θα τα πούμε τον Αύγουστο στη γιορτή της Παναγιάς της Βελλαϊτίσας που θα είναι και η μεγάλη εκδήλωση με τη συμπλήρωση των εκατό χρόνων από την ίδρυση του Ιεροδιδασκαλείου Βελλάς.

Σάββας Θεοδώρου
Βελλαίτης

ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

- 1) ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ Κούγκουλη Κλεοπάτρα
- 2) ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ Δεμάτης Λεωνίδα
- 3) ΑΝΘΡΑΚΙΤΗΣ Τζίμας Βασίλειος
- 4) ΑΡΙΣΤΗ Γκατζές Δημήτριος
- 5) ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ Καραγιάννη Μαίρη
- 6) ΒΙΤΣΑ Χαρίας Σπυρίδων
- 7) ΒΡΑΔΕΤΟ Τσουμάνης Λάμπρος
- 8) ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ Σιαμπήρης Απόστολος
- 9) ΒΩΒΟΥΣΑ Βαρσάνης Κων/νος και Βραζιτούλης Ιωάννης (ισοψηφισαν)
- 10) ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ Ράπτης Ελευθέριος
- 11) ΔΕΜΑΤΙ Αγγέλης Νικόλαος
- 12) ΔΙΚΟΡΦΟ Λέκκος Δημήτριος
- 13) ΔΙΛΟΦΟ Τριανταφυλλίδης Γεώργιος
- 14) ΔΙΠΟΤΑΜΟ Λωλίδης Κων/νος
- 15) ΔΟΛΙΑΝΗ Πανάγιος Ιωάννης
- 16) ΕΛΑΤΗ Δεματάτης Βασίλειος
- 17) ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ Μητσόπουλος Ιωάννης
- 18) ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ Ντιναλέξης Γεώργιος
- 19) ΗΛΙΟΧΩΡΙΟ Νάσκας Χαράλαμπος
- 20) ΙΤΕΑ Γαλάνης Δημήτριος
- 21) ΚΑΠΕΣΟΒΟ Παπαγεωργίου Θουκυδίδης
- 22) ΚΑΛΟΥΤΑ Στεφάνου Διονύσιος
- 23) ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ Μάγγος Παναγιώτης
- 24) ΚΑΒΑΛΑΡΙ Δόβας Παναγιώτης
- 25) ΚΑΡΥΕΣ Παππάς Σπυρίδων
- 26) ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ Παπιγκιώτη Ελένη
- 27) ΚΗΠΟΙ Γκρουϊδης Ανδρέας
- 28) ΚΟΥΚΟΥΛΙ Τσουμάνης Διονυσία
- 29) ΛΑΙΣΤΑ Γατσέλος Χρήστος
- 30) ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ Αρμένης Άγγελος
- 31) ΜΑΝΑΣΗΣ Ματσόπουλος Ιωάννης
- 32) ΜΑΚΡΙΝΟ Ζάνος Ηλίας
- 33) ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ Μάγγος Δημήτριος
- 34) ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ Λαδιάς Νικόλαος
- 35) ΝΕΓΑΔΕΣ Βουζουπλής Βασίλειος
- 36) ΠΑΠΙΓΚΟ Τσουμάνης Σπυρίδων Πρόεδρος, Τσελίδης Τηλέμαχος και Δόσης Αριστείδης (Σύμβουλοι)
- 37) ΠΕΤΡΑ Παπακώστας Κων/νος
- 38) ΠΟΤΑΜΙΑ Μήτσης Θρασύβουλος
- 39) ΣΚΑΜΝΕΛΙ Τσουμάνης Σταύρος
- 40) ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ Κήττας Θωμάς
- 41) ΤΡΙΣΤΕΝΟ Αγγέλης Ευθύμιος
- 42) ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ Τσουπινάκης Ευάγγελος
- 43) ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ Καραπιπέρης Νικόλαος

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΤΟΥ Π.Σ.Ζ. ΠΡΟΣ ΤΗ ΝΕΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορισίων συγχαίρει τη νέα Δημοτική Αρχή, που ανέδειξαν οι επαναληπτικές εκλογές της 14ης Νοεμβρίου, το Δήμαρχο και τους δημοτικούς συμβούλους, αλλά και την αντιπολίτευση καθώς και τους τοπικούς άρχοντες των χωριών μας, τόσο για την εκλογή τους, όσο και για την ποιότητα του προεκλογικού τους αγώνα και για το ενδιαφέρον και την αγάπη για την ιδιαίτερή μας πατρίδα, όπως αποδεικνύει η συμμετοχή τους στη διαδικασία.

Πιστεύουμε πως η κοινή μας αγάπη για το Ζαγόρι, η αγωνία για τα προβλήματά του και το όραμα για το μέλλον του είναι η βάση για μια αμείωτη συνεργασία μεταξύ των εκλεγμένων αρχόντων και του Συνδέσμου μας και γι' αυτό και αποτολμούμε μια επισημάνση: ακούσαμε συχνά προεκλογικά να αναφέρεται ο πολιτισμός σαν το «πριόν» που πρέπει να προωθήσει το Ζαγόρι.

Υποθέτουμε πως η ένταση και η πίεση της προεκλογικής εκστρατείας προκάλεσε αυτή τη διατύπωση. Γιατί είναι βέβαιο πως όλοι μας, σ' όποιο μετερίζι κι αν δίνουμε τον αγώνα μας γι' αυτό τον τόπο, αναγνωρίζουμε τον πολιτισμό ως την ψυχή του κι όχι ως προϊόν προς προώθηση.

Ο Σύνδεσμος έχει την τιμή και το τεράστιο βάρος να υπηρετεί αυτή την ψυχή και ευελπιστεί πως η νέα Δημοτική Αρχή θα είναι ο καλύτερος αρωγός σε κάθε του προσπάθεια προς αυτή την κατεύθυνση.

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ

Το παρακάτω σχετικό κείμενο αφιερωμένο στον Προστάτη Άγιο Μηνά που γλύτωσε τους γονείς μου στο περσινό τροχαίο που έγινε την ημέρα της μνήμης του (11-11-2009), (πρόκειται για θαύμα) έπεσαν στο γκρεμό, σε μια απότομη στροφή λίγο έξω από το Καλπάκι, γυρίζοντας μέσω Σουδωνών κ.λ.π. από το Τσεπέλοβο, (όπου είχαν πάει εμένα) και βγήκαν ανώδυνα με προσωπικές μικροαμυχές και οικονομικές ζημιές του αυτοκινήτου τους. Επίσης στον παππού μου τον παπα Γιώργη Παπαγιάννου από το Πάπιγκο που ήταν Εφημέριος στον Ι. Ν. Αγίου Μηνά (Μεγάλη Εκκλησιά) και λειτουργούσε εκεί για αρκετά χρόνια και έφυγε από κοντά μας Νοέμβρη του 1997 πριν από 13 χρόνια... Αιώνια η μνήμη του.

Ο Άγιος Μηνάς θεωρείται από τους ορθόδοξους χριστιανούς, προστάτης των γεωργών και κτηνοτρόφων. Οι μικρασιάτες τον θεωρούσαν προστάτη των ξενιτεμένων τους, ενώ σε κάποιες περιοχές της Ελλάδας θεωρείται προστάτης των ανύπανδρων γυναικών. Επίσης πολλοί πιστεύουν ότι ο Άγιος Μηνάς βοηθά στην ανεύρεση χαμένων πραγμάτων. Ας δούμε όμως λίγα στοιχεία του βίου του.

Γεννήθηκε στα μέσα με τέλη του 3^{ου} αιώνα μ.Χ. στην Αίγυπτο από γονείς ειδωλολάτρες. Ο Άγιος Μηνάς όμως από την εφηβική του ηλικία ασπάστηκε τον χριστιανισμό. Εισήλθε σε ένα τάγμα ιππικού του Ρωμαϊκού στρατού, λόγω της ανδρείας που τον χαρακτήριζε. Εκείνο τον καιρό όμως, έφταναν αυτοκρατορικές διαταγές σύμφωνα με τις οποίες, ο στρατός έπρεπε να συλλαμβάνει τους χριστιανούς και να τους κάνει να αλλαξοπιστήσουν με κάθε μέσον. Αυτό δεν μπορούσε να το κάνει ο Άγιος Μηνάς και έτσι έθεσε τέλος στη στρατιωτική του καριέρα και κατέφυγε σ' ένα βουνό της περιοχής. Στον άγριο αυτό τόπο ασκήτεψε αφιερώνοντας το χρόνο του στην προσευχή και στη νηστεία. Έτσι έζησε για ένα αρκετά μακρό χρονικό διάστημα, έως ότου άφησε τον τόπο που ασκήτεψε και επανήλθε κοντά στους ανθρώπους. Επέλεξε μάλιστα να βρεθεί κοντά τους την ημέρα μιας ειδωλολατρικής εορτής. Στη γιορτή αυτή μίλησε και ομολόγησε την πίστη του στον Χριστό με αποτέλεσμα να συλληφθεί και να οδηγηθεί στον διοικητή της πόλης. Στον Πύρο, έτσι ονομαζόταν ο Διοικητής, ομολόγησε για άλλη μια φορά την χριστιανική του πίστη, φανέροντας το όνομά του, καθώς και όσα είχαν προηγηθεί στη ζωή του. Επειδή όπως είπαμε, ήταν ημέρα γιορτής, ο Πύρος διέταξε τη φυλάκιση του Αγίου Μηνά αναβάλλοντας την εξέταση της υποθέσε-

ως για την επόμενη μέρα. Οι ώρες πέρασαν και ο Άγιος βρέθηκε πάλι ενώπιον του Διοικητή με τις κατηγορίες της λιποταξίας από το Ρωμαϊκό στρατό και την εξύβριση των θεών (των ειδωλολατρών). Ο Πύρος προσπάθησε με υποσχέσεις και όμορφα λόγια να κάνει τον Άγιο Μηνά ν' απαρνηθεί την χριστιανική πίστη. Κατόπιν πέρασε στις απειλές και τέλος, βλέποντας ότι ο Άγιος δεν υποχωρεί, διέταξε τον άγριο βασανισμό του. Ο Άγιος με τη βοήθεια του Χριστού, υπέμενε φρικτά βασανιστήρια αρνούμενος να αλλαξοπιστήσει. Μη έχοντας πλέον σε κάτι χειρότερο να τον υποβάλλει, ο Πύρος διέταξε τον αποκεφαλισμό του Αγίου Μηνά που έλαβε χώρα την 11^η Νοεμβρίου. Μετά τον αποκεφαλισμό, το σώμα του Αγίου ρίχτηκε στη φωτιά. Απ' αυτήν μερικοί χριστιανοί έσωσαν ότι πρόλαβαν από το άγιο σώμα και το έθαψαν κοντά στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου, όπως τους είχε ζητήσει ο Άγιος, λίγο πριν θανατωθεί. Στον τόπο που ενταφιάστηκε χτίστηκε ναός, ενώ με την πάροδο των ετών δημιουργήθηκε εκεί μια μικρή πόλη, αφού πλήθος χριστιανών επισκέπτονταν τον Άγιο για να ζητήσουν τη βοήθειά του.

Πριν αναφέρουμε ένα δύο από τα χιλιάδες θαύματα του Αγίου Μηνά, αξίζει να σημειώσουμε ότι ο Άγιος παρουσιάζεται στις εικόνες καθάλα σε άλογο και φορώντας στρατιωτική ενδυμασία.

Το πρώτο θαύμα που θα αναφέρουμε έχει ως εξής. Κάποτε ένας χριστιανός έταξε να προσφέρει σε ένα ναό του Αγίου Μηνά ένα ασημένιο δίσκο. Όντας ευκατάστατος, παρήγγειλε στο εργαστήριο αργυροχοίας δύο δίσκους - ένα για τον Άγιο και ένα για τον εαυτό του. Όταν παρέλαβε τους δίσκους λοιπόν, ξεκίνησε το ταξίδι του με πλοίο για να πάει να παραδώσει το δίσκο που είχε τάξει. Παρατήρησε όμως ότι ο δίσκος που προοριζόταν για το ναό, ήταν πιο λαμπερός και σκέφτηκε να τον κρατήσει για τον εαυτό του. Έτσι έδωσε εντολή στο νεαρό υπηρέτη του να σερβίρει το φαγητό στον όμορφο και λαμπερό δίσκο. Όταν όμως μετά το φαγητό, ο υπηρέτης πήγε να πλύνει το δίσκο, εκείνος του έπεσε μέσα στη θάλασσα. Φοβούμενος τότε εκείνος την τιμωρία του αφεντικού του, βούτηξε να τον πιάσει και έτσι χάθηκαν στ ανερά, τώσον ο ασημένιος δίσκος, όσο και ο νεαρός υπηρέτης. Ο χριστιανός μαθαίνοντας τι συνέβη, κατάλαβε ότι τιμωρήθηκε για την απληστία του και άρχισε να προσεύχεται στον Άγιο Μηνά και να τον παρακαλεί να βρεθεί η

σωρός του υπηρέτη του. Το πλοίο έφτασε στον προορισμό του, ενώ ο χριστιανός συνέχισε τις προσευχές του. Μια δυο μέρες μετά και ενώ συνέχιζε τις προσευχές, ο Άγιος έκανε το θαύμα του. Ο νεαρός υπηρέτης εμφανίστηκε και όχι μόνο αυτό. Δεν ξεβράστηκε η σωρός του στην ακτή, αλλά εμφανίστηκε να βγαίνει από τη θάλασσα ζωντανός, κρατώντας μάλιστα τον ασημένιο δίσκο στα χέρια του. Τον ρώτησαν τι συνέβη και τους είπε ότι όταν έπεσε στη θάλασσα, εμφανίστηκαν μπροστά του τρεις ανθρωπίνες μορφές. Αυτές τον συνόδευσαν περπατώντας στο βυθό μαζί του μέχρι τη στιγμή που βγήκε στην παραλία. Η μία μορφή δε, φορούσε στρατιωτικά ρούχα. Όλοι κατάλαβαν ότι ο ένας από τους τρεις ήταν ο Άγιος Μηνάς. Οι άλλοι δύο ήταν ο Άγιος Βίκτωρ και ο Άγιος Βικέντιος που εορτάζουν μαζί με τον Άγιο Μηνά στις 11 Νοεμβρίου.

Το δεύτερο θαύμα που θα ανα-

φέρουμε, έλαβε χώρα το 1942 στο ΕΛ Αλαμείν. Τον Οκτώβριο του έτους αυτού και λίγο πριν την έναρξη της μάχης, στην οποία ηττήθηκε ο Ρόμελ, εμφανίστηκε ένας στρατιωτικός καθάλα σε ένα άλογο στο στρατόπεδο των συμμάχων και εμφύκωνε τους στρατιώτες... Ο Άγιος Μηνάς είχε σταθεί για άλλη μια φορά στο πλευρό αυτών που μάχονταν για τα δίκαια. Είχε δε σταθεί και άλλες φορές στο πλευρό των Ελλήνων και κυρίως στο Ηράκλειο της Κρήτης, όπου και είναι ο Πολιούχος και Προστάτης της πόλης και των κατοίκων της.

Η Εκκλησία μας εορτάζει τη μνήμη του Αγίου Μηνά στις 11 Νοεμβρίου και το απολυτίκιο είναι «Στρατείαν κατέλιπες την κοσμικήν, αθλητά, ουράνιον ειλήφας την κληρουχίαν Σοφεί και στέφος αμάραντον, δόξαν αποδιώξας, βασιλέως γηνίου, άθλους δε διανύσας μαρτυρίου γενναίως, διο Μεγαλομάρτυς Μηνά, πρέσβευε σωθηναι ημάς.

Και για την αντιγραφή
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΓΚΕΡΛΕ ΜΠΙΤΣΑ

Η πάλαι ποτέ Οικοκυρική Σχολή Αρίστης

Η φωτογραφία που τυχαία έπεσε στα χέρια μου, ήταν η αφορμή γι' αυτό το κείμενο. Με τη λήξη του Β' παγκοσμίου πολέμου, το ελληνικό κράτος, στην προσπάθειά του να επιμορφώσει τα κορίτσια των αγροτικών περιοχών και να τα εξοπλίσει με ορισμένα απαραίτητα εφόδια, ίδρυσε οικοκυρικές σχολές.

Μια τέτοια οικοκυρική σχολή λειτούργησε στην Αρίστη. Αρχικά διατέθηκε για το σκοπό αυτό το Παγουνέικο και μετά το σπίτι της γιαγιάς μου, το Μανεκάτικο.

Στη σχολή φοιτούσαν κορίτσια όχι μόνο από την Αρίστη αλλά και από άλλα χωριά της περιοχής, οι λεγόμενες «εσωτερικές». Στη σχολή μάθαιναν διάφορες τέχνες, όπως ραπτική, αργαλειό αλλά και μαγειρική. Κάθε εβδομάδα κάποιες απ' αυτές, οι «κουζινιέρες», αναλάμβαναν την παρασκευή του φαγητού με την επίβλεψη των δασκάλων.

Οι δασκάλες αυτές, εκτός από αυτό το έργο τους, μάθαιναν στις φοιτούσες και κανόνες διαγωγής. Αξέχαστη στη μνήμη πολλών είναι η αειμνήστη διευθύντρια Άννα Χατζηγιάννη - Δεβελέγκα, για τον άριστο τρόπο με τον οποίο διοίκησε τη σχολή της Αρίστης.

ΑΝΝΑ Σ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Φιλοξένησε σειρά εκδηλώσεων...

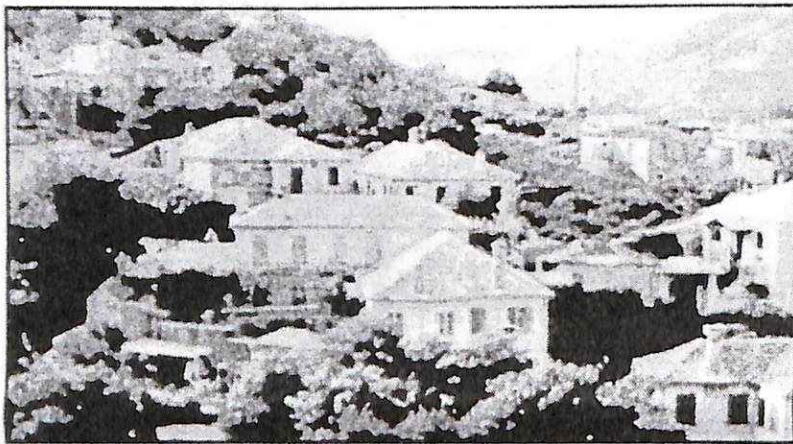
Σε χώρο πολιτισμού έχει μετατραπεί το Συνεδριακό Κέντρο Άνω Πεδινών

Της ΕΛΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ

Το Συνεδριακό Κέντρο των Άνω Πεδινών φιλοξενεί τον τελευταίο καιρό απανωτές εκδηλώσεις και αναδεικνύεται σ' έναν χώρο «πολιτισμού» απαραίτητο στα χωριά μας.

Έτσι μετά την έκθεση φωτογραφίας της Βασιλικής Τράκη για τις «παλιές εξώπορτες» και τη σχετική εκδήλωση τον Ιούνιο, στο χώρο του έγινε και ενημέρωση για την πυροπροστασία και την πυρόσβεση από την Πυροσβεστική Υπηρεσία.

Στις 13 Νοεμβρίου φιλοξένησε επίσης ένα διαφορετικό κοινό. Στα πλαίσια της επιστημονικής διημερίδας του Τμήματος Ιστορίας - Αρχαιολογίας του Τομέα Λαογραφίας «Ατυπες μορφές εργασίας: Πραγματικότητες συλλογικές αναπαραστάσεις, πολιτισμικές ταυτότητες», οι εργασίες της δεύτερης μέρας έγιναν στο Συνεδριακό Κέντρο Άνω Πεδινών με την πρωτοβουλία του Πανωσουδενιώτη λαογράφου - ερευνητή **Βαγγέλη Παπικιώτη** και τη συνεργασία του Πολιτιστικού Συλλόγου Πανωσουδενιωτών.

Εκδηλώσεις που ζωντανεύουν τα Άνω Πεδινά φιλοξενούνται σε τακτά διαστήματα στο Συνεδριακό Κέντρο του χωριού...

Τους συνέδρους απασχόλησαν θέματα όπως: «Η υποβαθμισμένη εργασία ως έμφυλη και παιδική εμπειρία», «Ανιχνεύοντας την ιστορικότητα και την μνήμη της άτυπης εργασίας» και «άτυπη εργασία και κοινωνική ανισότητα». Ακούστηκαν πολύ ενδιαφέρουσες απόψεις από εκλεκτούς επιστήμονες. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες ήταν οι εισηγήσεις που αναφέρονταν στην άτυπη γυναικεία και παιδική εργασία.

Όλες μαζί θα αποτελούσαν έναν εξαιρετικά ενδιαφέροντα τόμο κι όχι μόνο για τους ειδικούς. Τελειώνοντας τις εργασίες οι σύνεδροι γεύτηκαν ντόπιο τίσιμπορο και ντόπιες ζαγορισιές πίτες. Εκεί και τα βιολιά. Γρήγορα στήθηκε ο χορός, έτσι για να πάρουν μία γεύση της Ζαγορισίας φιλοξενίας οι Πανεπιστημιακοί μας. Έφυγαν ευχαριστημένοι με την «ποταμιά» απ' τα βιολιά ως την εξώπορτα.

Στις 27-28 Νοεμβρίου ο Γιαννιώτης όμιλος φίλων του Μπριτζ με πρωτοβουλία του Πανωσουδενιώτη Προέδρου του κ. **Βασίλη Δόνου** φιλοξένησε στην ίδια αίθουσα το Πανελλήνιο Εκδρομικό Πρωτάθλημα Μπριτζ.

Ογδόντα αθλητές του σπορ απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας ακόμα κι απ' τη Χίο έλαβαν μέρος. Το σημαντικό δε είναι ότι ήρθαν κι όλα τα υψηλόβαθμα στελέχη και μεταξύ αυτών και νικητές στους Πανευρωπαϊκούς αγώνες, δίνοντας στην εκδήλωση ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο.

Οι σύνεδροι εντυπωσιάστηκαν από το ιδιαίτερο χρώμα και την αρχιτεκτονική του χωριού, την φιλοξενία του Πολιτιστικού Συλλόγου και την άριστη εξυπηρέτηση στα εστιατόρια και τους ξενώνες του χωριού.

Οι σύνεδροι μετά τον αγώνα επισκέφτηκαν τα «ρακοκάζανα» στο γειτονικό χωριό, τα Κάτω Πεδινά. Εκεί στο ζεστό και φιλόξενο χώρο του παραδοσιακού καφενείου του **Πάνου Μάγγου** έγιναν «ένα» με τους χωριανούς και γλέντησαν με την ψυχή τους με τη ζυγιά του **Μπραχόπουλου** ως τις 5 τα ξημερώματα.

Ευχαριστημένοι και ενθουσιασμένοι αποχαιρέτησαν το χωριό με την ευχή ν' ανταμώσουν εδώ και του χρόνου. Καλοδεχούμενοι...

Αξίζουν συγχαρητήρια στα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου που φροντίζουν, εκμεταλλεύονται και διοργανώνουν εκδηλώσεις που προβάλλουν τον τόπο τους και ζωντανεύουν με κάθε τρόπο το χωριό μας.

Επενδύσεις στο Ζαγόρι

Συγχαρητήρια θερμά στο Δημήτρη Κοσμά, που αποφάσισε να κάνει μια τόσο μεγάλη επένδυση στο χωριό μας, το χωριό της μητέρας του Ερμιόνης **Δ. Μήλιου**. Συγκεκριμένα στην 211η συνεδρίαση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής μεταξύ άλλων ηπειρωτικών επενδύσεων αποφασίστηκε η ένταξη στα κίνητα του νέου αναπτυξιακού Νόμου 3299/2004 της Εταιρίας **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Κ. ΚΟΣΜΑΣ ΜΟΝ/ΠΗ ΕΠΕ**, με δ.τ. «**Δ.Κ. ΕΥΕΞΙΑ Ε.Π.Ε.**». Άρχισε η μετατροπή του παραδοσιακού κτιρίου «ΚΑΠΑΤΙΚΟ» σε ξενοδοχείο τύπου παραδοσιακού καταλύματος Β' Τάξης, 2 διαμερισμάτων και 3 δωματίων – 14 κλινών, στο Τ.Δ. Άνω Ραβενίων στο Δήμο Καλπακίου, του Νομού Ιωαννίνων, συνολ. κόστους 357.000,00 ευρώ με ποσοστό επιχορήγησης 53%... Καλά τελειώματα και ευχόμαστε το παράδειγμά του να το ακολουθήσουν και άλλοι... Ν μπορούμε να δεχτούμε και εμείς κόσμο... γιατί το χωριό μας είναι όμορφο, γραφικό, ηλιόλουστο, πολύ κοντά στη Δημοσία και συνορεύει με το ... ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ...

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

Ασπράγγελοι

Μνημόσυνο για τους ευεργέτες

Την 6η Δεκεμβρίου, εορτή του Αγίου Νικολάου ετελέσθη με κατάλυξη και θρησκευτικότητα το μνημόσυνο του Αλέξη Γερομίχα και των άλλων μεγάλων ευεργετών Λιάπη, Ρόγκου, Στεργίου, Παπάζογλου, Μπίλη, Γκωλέστη κ.λ.π.

Το εκκλησίασμα ήταν ικανοποιητικό, εάν λάβουμε υπόψιν τις καιρικές συνθήκες.

Εκκλησιαστικόν όλοι οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού μας. Όπως οι οικογ. Γκοζίνα, Δ. Μπίκα, Άλκηστης Κυριαζή, Σπυρ. Κομπάρου, Αφροδ. Καρβούνη, Κρανά, Μπόνια, Γκάνου κ.ά.

Στα αναλόγιοι οι καλικέλαδοι ψαλτάδες Φρίξος Τσολάκης και Σ. Ζαμπακόλας.

Αρκετοί εκκλησιαστήκαμε και εμείς που μένουμε στα Γιάννινα.

Το μνημόσυνο αυτό γίνεται κάθε χρόνο εδώ και 120 χρόνια.

Αξιόλογοι επιτρόποι στην εκκλησία μας τότε και σήμερα τηρούν με ευλάβεια την θέληση και παραγγελία του ευεργέτη **Γερομίχα** και των άλλων.

Αναθυμήθηκα μικρός τότε πώς γινόταν το μνημόσυνο στην καμένη σήμερα εκκλησία του Αγίου Νικολάου.

Ο δάσκαλός μας Θρασύβουλος Βλαδίκας μας έβαζε και ψάλαμε:

«Αλεξίου και Κων/τίνου και των υπολοίπων ευεργετών της πατρίδας ημών. Αιώνια η μνήμη».

Στο σημείο αυτό θα παραθέσω απόσπασμα από τη διαθήκη του **Αλεξίου Γερομίχα**:

...«Κληροδοτώ εις τον εντός του χωριού Δοβράς του Ζαγορίου της Ηπείρου ναόν Αγίου Νικολάου,

αντιπροσωπευμένων υπό τους επιτροπείς αυτού του ναού, κατά τα εκεί ισχύοντα έθιμα και νόμιμα, με την ρητήν υποχρέωση, να εκτελεί η εκάστοτε επιτροπή του ναού τούτου κατ' έτος μνημόσυνο εκ των ιερών του χωριού Δοβράς και του παρακειμένου χωριού Μπούλτσας.

Να μνημονεύομαι. Εγώ η αποβιώσασα σύζυγός μου Αγγελική, οι γονείς μου Χριστόδουλος και Στασιανή και οι αδελφοί μου Γεώργιος και Κων/τίνος. Τα υπόλοιπα από την τέλεση του μνημοσύνου να διατίθενται για αγαθοεργίας και φιλανθρωπικούς σκοπούς».

Το μνημόσυνο φέτος ετέλεσαν ο ιερεύς του χωρού μας παπα-Γιάννης και του Κουκουλιού παπα-Δημήτρης.

Το καλοκαίρι που μας πέρασε έγινε η αποκατάσταση των Φώτων στην πλατεία μας και τα παλαιά φώτα μεταφέρθηκαν και φωτίσαν τον χώρο γύρω από την Παναγία μας.

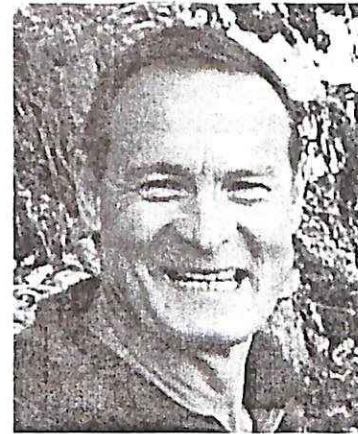
Επίσης ανακατασκευάστηκε ο Φωτισμός από Άγιο Αθανάσιο μέχρι το χωριό μας και φωτίστηκε και η τοποθεσία Ανήλια. Η δαπάνη για την πλατεία έγινε με χρήματα του κληροδοτήματος Λιάπη. Για τις άλλες τοποθεσίες βοήθησε και το κληροδοτήμα Γερομίχα. Στο σημείο αυτό χρήζουν συγχαρητήρια στον χωριανό μας Δημήτριο Μπίκα.

Τον Αύγουστο έφυγε από τη ζωή ο Νικόλαος Τάγκας, μετά από δίμηνο τον ακολουθήσε στο αγύρι στο ταξίδι και η σύζυγός του Όλγα. Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους.

Μ. Κομπάρος

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ: «Χριστοφόρου επιτάφιος»!

Την ημέρα που μαζευόμαστε σε μια εκκλησιά για το «στερνό αντίο» προς κάποιο συνάνθρωπό μας, ανοίγει ένα Μεγάλο Βιβλίο, όπου είναι καταχωρημένες όλες οι σχέσεις του εκλιπόντος, καλές και κακές, με όλους τους παρευρισκόμενους και μη... Καθénας ανατρέχει στη δικιά του σελίδα και, ενώ όλοι λέμε τα ίδια, πως συν-λυπούμαστε, κάτι «δεδικαιώται», κάτι «1x2» και τέτοια, μέσα μας ή ματώνουμε ή χαζεύουμε στο τέμπλο και τις αγιογραφίες ή «τον στολίζουμε δεόντως»... Ενίοτε συμβαίνει κι αυτό, ανάλογα με τις καταχωρήσεις...

Στις 13 του Οκτώβρη μαζευτήκαμε στους Ταξιάρχες στη Λάιστα για να ξεπροβοδίσουμε το Φόρη τον Πόαλα για το μακρινό του ταξίδι... Οι συνεληλυθότες ήταν πολλοί, πάρα πολλοί, το μισό Ζαγόρι. Και όλοι κλαίγαν... Έτσι μου φάνηκε... Και πιο πολύ ο Λαιστινός ουρανός, που όλη την ώρα της θλιβερής ακολουθίας άνοιξε και κατέκλυσε τα πάντα... Και όλοι κλαίγαν μαζί του, έτσι μου φάνηκε. Δεν καλόβλεπα κιόλας, γιατί τα μάτια μου ήταν «κατακλυσμένα»... Τη μόνη σοβαρή σκέψη που μπόρεσα να κάνω εκείνη την ώρα ήταν πως ο Φόρης ήταν καλός, ήταν αγαπητός και πως στο Μεγάλο Βιβλίο οι καταχωρήσεις είναι οι περισσότερες θετικές, αλλά η αναγνώριση δεν έρχεται πάντοτε στην ώρα της...

Όταν αργότερα συντετριμμένοι φεύγαμε από τη Λάιστα, τα ρέματα και τα κουτσολάκια ήταν όλα θολά κατεβασμένα και άφριζαν εξαγριωμένα για το μεγάλο κακό που βρήκε τον τόπο... Κοίτα, λέω, ετούτα τα λόγια και τα λαγκάδια κι όλες οι ψηλές και οι κοντές ραχούλες ξέρουν περισσότερο απ' όλους πόσο πολύ ο Φόρης αγαπούσε τη Λάιστα και ό,τι σπουδαίο την περιέβαλλε!

Από εκείνη τη μέρα βάλθηκα με εμμονή να ξεδιαλύνω μέσα μου γιατί ο χαμός του Φόρη μου κόστισε τόσο πολύ! Ανέτρεξα επανειλημμένα στο Μεγάλο Βιβλίο... Κανένα ψεγάδι! Τις συναλλαγές μας στον Κάμπο της Ντοβράς τις διέκρινε η συνέπεια και η προθυμία και του Φόρη και του Χρήστου, του καλού του συνεργάτη: Και με τα κούτσουρα και τους ντουγραμάδες και τα αμμοχάλικα και τις μεταφορές, όλα... Η συνεργασία μας στα πολιτιστικά υπήρξε υποδειγματική! Θα θυμάστε ασφαλώς την εκδήλωση «Δια χειρός» που συνδιοργάνωσε η Λάιστα με το Καπέσοβο... Στο μεγάλο μου αγώνα με τα μονοπάτια και τα «Γκιζερήματα» η βοήθειά του ήταν ουσιαστική και πολλαπλή. Υπήρχε αναμφίβολα μια βαθιά αμοibaία εκτίμηση και αγάπη! Αλλά όλα αυτά δεν δικαιολογούν τόσο πόνο...

Τελικά έβγαλα συμπέρασμα! Με το Φόρη είχαμε μια ιδιότυπη επικοινωνία που χαρακτηριζόταν από λίγες κουβέντες και πολλή ψυχική και πνευματική επαφή! Εκπέμπανε στο ίδιο μήκος κύματος, απόλυτη ταύτιση απόψεων... Με στενοχωρεί πολύ το γεγονός ότι πολλά πράγματα που εγώ θεωρώ αυτονόητα, για τους περισσότερους συντοπίτες μου είναι αδιανόητα... Αναφωνώ συχνά το του Καζαντζάκη «... πού να βρω μια ψυχή σαρανταπληγισμένη σαν τη δική μου να της μιλήσω και να με νιώσει...» και πάντα καταλήγω στο «είμαι ένας φτωχός» και μόνος κάου μπόυ...». Και να που βρήκα άλλον ένα φτωχό και μόνο κάου μπόυ από τη Λάιστα και πάψαμε να είμαστε μόνοι... Τα λέγαμε συχνά, ιδίως το τελευταίο καλοκαίρι που ήταν ανέλεπος στο γεφύρι του Κόκορη. Κάναμε σχέδια, προγραμματίζαμε συνεργασίες σε πολλούς τομείς, στα πριονίδια, στα πολιτιστικά, στα μονοπάτια, ονειροπολούσαμε, αγαναχτούσαμε, τα βρίσκαμε σε όλα, κυρίως όμως στην επιτακτική αναγκαιότητα να γίνουν οι μεγάλες ανατροπές στο Ζαγόρι, να βρει τέλος πάντων τη μοίρα που του αξίζει... Περισσότερο όμως για την πονεμένη ιστορία, που τη λένε Τοπική Αυτοδιοίκηση...

Και τώρα απόμεινα πάλι μόνος...

Στις 13 του Οκτώβρη το Ζαγόρι στερήθηκε ένα σύμβολο! Όταν ο Φόρης σπηνόταν στο γεφύρι του Κόκορη και πουλούσε δαδί ή ξεναγούσε επισκέπτες στα γύρω μονοπάτια που μόνος του καθάρισε, ή οργάνωνε «τα караβάνια τα ζαγοριανά» με τα άλογα του, δεν αγωνιζόνταν μόνο να ζήσει τη φαμίλια του μ' αυτόν τον εντελώς πρωτότυπο τρόπο. Περισσότερο καίγονταν να σηματοδοτήσει νέους ορίζοντες στην τουριστι-

κή ανάπτυξη! Τέρμα πια τα ΕΟΚικά προγράμματα για ξενώνες... Αυτή η κατάσταση είναι πια νοσηρή... Νέοι δρόμοι, νέοι αγώνες! Δύσκολοι, αλλά κάπου οδηγούν...

Κι όλα αυτά χωρίς καμιά επίσημη στήριξη... για να μη πω μετ' εμποδίων. Και πέρα απ' αυτά με μια πληθωρική παρουσία στα πολιτιστικά και αυτοδιοικητικά δρώμενα του τόπου του: Τον Ορειβατικό του Σύλλογο, Τα Λαιστινά του Νέα, το Φωνητικό του συγκρότημα, τις ποιοτικές μουσικές του εκδηλώσεις, και την πλούσια και καυστική αρθρογραφία του, όπου με λόγο λιτό, αφκασίδωτο, δωρικό πολεμούσε για καλύτερες μέρες... Σπτριγμένος από μια ολιγομελή, αλλά δυναμική ομάδα οικείων του και αρκετών φίλων που «έπιναν νερό στο όνομά του» κατόρθωσε όλα αυτά που μοιάζουν ακατόρθωτα, από το υστέρημα του χρόνου του, από το υστέρημα των οικονομικών του, από το υστέρημα της κλονισμένης του υγείας...

Πάντα πρόσεχα πόσο ανήσυχος και οραματιστής ήταν, πόσο ευγενικός και ευπροσέγγιστος ήταν, πόσο εργατικός και φιλότιμος ήταν, πόσο συνεπής και σταράτος ήταν, αλλά ετούτο το καλοκαίρι θαύμασα τη δύναμη της ασίγαστης ψυχής του! Κάθε Δευτέρα να είναι στην Αθήνα για ιατρικές εξετάσεις και από Τρίτη πάλι στο γεφύρι του Κόκορη; Σαν να μη συνέβαινε απολύτως τίποτε... Ο Φόρης, με το ίδιο ζεστό χαμόγελο, με την ίδια γλυκιά κουβέντα... Κι ως επέβαλε το πρόβλημά του «μημουαπτική» συμπεριφορά κι ας μην επιτρεπόταν ούτε να χαιδέψει τα άλογά του και το μικρό του πουλαράκι που τόσο αγαπούσε!

Α ρε Φόρη, δε φτάνει που ήσουν τόσο σπουδαίος, μας άφησες και τόσο ανεπάντρεχα, τόσο νωρίς... Ξέρεις, όσοι σε αγαπήσανε, περνάνε πολύ δύσκολες μέρες! Κι άντε τώρα να περιμένεις τον «πανδομάτορα», να σου μαλακώσει κάπως τον πόνο... Να τον εξαλείψει, π ο τ έ!

Αντίο, φίλε...

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Αγαπημένε μου φίλε και συγχωριανέ,

Με βαθιά θλίψη στέκω πάνω από τη σορό σου, για να σου πω αυτά τα λίγα λόγια, σαν ύστατο χαιρετισμό στο αγύριστο ταξίδι προς τη χώρα των νεκρών, που από προχθές σε υποχρέωσε ο σκληρός και αδυσώπητος Χάροντας να σε πάρει από κοντά μας, ύστερα από μία μετεγχειρητική επιπλοκή.

Όταν πριν από καιρό μούλεγες τη λαϊκή ρήση «στα ογδόντα περπατώ και στα εκατό θα φτάσω και τότε θα σκεφτώ αν πρέπει να γεράσω» πίστευα ακράδαντα ότι για σένα αυτό θα γίνει πραγματικότητα, γιατί η ζωτικότητα σου, η διαρκής κινητικότητα σου, η εργατικότητα και το πάθος για προσφορά, **αυτό μαρτυρούσαν**. Όμως μία άτυχη και απρόβλεπτη επιπλοκή σε νίκησε και υπέκυψες στην άπνοη και σκληρή μοίρα.

Ο αναπάντεχος θάνατός σου πάγωσε τις καρδιές όλων μας. **Σάστισαν** οι συγγενείς, οι φίλοι και οι πρώην συνάδελφοί σου, από την αιφνίδια «φυγή σου». Κι ακόμα απορώ πώς είναι δυνατόν, τόσος παλμός ζωής, τόση δύναμη, τόσο πνεύμα, να σβήνεται και να χάνονται έτσι απότομα...

Κυρίως όμως σάστισαν οι συγχωριανοί σου, οι καταγόμενοι από τη Βίτσα Ζαγορίου, γιατί ο αιφνίδιος χαμός σου **δημιουργεί κενό δυσαναπλήρωτο**. Κι αυτό γιατί εδώ και μία 20/ετία είχες αναλάβει, με την πρόταση όλων των φορέων, **γραμματέας** στη διοικητική επιτροπή Αθηνών του Κληροδοτήματος Αγγελικής Παπάζογλου.

Με την ανάληψη των καθηκόντων σου και σε αγαστή συνεργασία με την ετεκλεστική επιτροπή Ιωαννίνων, **ξεκίνησε για πρώτη φορά** η εύρυθμη λειτουργία του Κληροδοτήματος, επιδεικνύοντας συνεργατικότητα με τους φορείς της Βίτσας, πλήρη διαφάνεια, εντιμότητα και ανιδιοτέλεια, απαιτώντας πολλές φορές από τους αυτοδιοικητικούς άρχοντες τη σωστή και καλή εκτέλεση των πολλών έργων, που χρηματοδοτούσε το κληροδοτήμα.

Αφ'ηνεις θαριά παρακαταθήκη, αλλά συγχρόνως και άκρως επικοδομητική για το μελλοντικό σου διάδοχο, που είναι υποχρεωμένος **να θαδίσει στα δικά σου χνάρια**.

Φίλε μου, οι άνθρωποι δεν χάνονται αφού ζουν μέσα στις καρδιές φίλων και δικών. Η μνήμη σου θα είναι ζωντανή όχι μόνο στις δικές μας γενιές, αλλά και στις επόμενες.

Καλό κατευόδιο, φίλε μου, και καλή αντάμωση.

Όμηρος Βασδέκης

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ

– Ο Δημήτριος και η Βασιλική Γκερλέ πρόσφεραν στον Ι. Ν. Αγίου Μηνά (Μεγάλη Εκκλησία) του Αγίου Μηνά Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου το ποσό των 50 ευρώ υπέρ υγείας αυτών, των παιδιών και των εγγονιών τους.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

– Στη μνήμη της Όλγας Τάγκα αντί στεφάνου τα παιδιά της και τα εγγόνια της κατέθεσαν χρηματικό ποσό στην εκκλησία του χωριού μας.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί.

– Εις μνήμη των γονέων της και του γαμπρού της (Γεράσιμου Στεριόπουλου) η κα Λέκκα Γαλάτεια προσέφερε χρηματικό ποσό στο εξωκκλήσι του Αγίου Αθανασίου του χωριού μας.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή την ευχαριστεί θερμά...

– Εις μνήμη της Ελισάβετ Κρανά αντί στεφάνου κατέθεσαν χρηματικά ποσά στην εκκλησία του χωριού μας οι:

Οικογ. Χρήστου Κρανά, οικογ. Διαμαντή Σπύρου, οικογ. Διαμαντή Χρήστου, οικογ. Τσαμπαλά Αλέκου, οικογ. Παπαποστόλου Σωτήρη, οικογ. Παπαποστόλου Σωτήρη, οικογ. Καραγιάννη Κων/νου, η κα Χρόνη Αριστέα, ο κος Τζιόβας Φρίξος, η κα Τερεσένα Όλγα, οικογ. Τσαπάρη Κων/νου, η κα Γκάνου Αγλαΐα, οικογ. Καραγιάννη Θωμά, οικογ. Παπαναστασίου Γαβριήλ, οικογ. Φωτοπούλου Βιβής, οικογ. Καρβούνη Ευάγγελου, οικογ. Τσοπανίδη Ζωγράφου, οικογ. Κάτσενου Τηλέμαχου, οικογ. Πετροπούλου Βασίλη, οικογ. Κατσαβριά Ιωάννη, ο κ. Ράπτης

Χρήστος, οικογ. Τζιόβα Γεωργίου, ο κος Τσολάκης Φρίξος, οικογ. Κουσικιάν, οικογ. Ζιούτα Κων/νου και Ηρούς, οικογ. Αφεντάκη Νικολ. και Γεωργίας.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

– Ο Δημήτριος και η Βασιλική Γκερλέ πρόσφεραν στον Ι. Ν. Αγίου Μηνά Κουκουλίου Δήμου Τύμφης το ποσό των 50 ευρώ υπέρ υγείας αυτών, των παιδιών και των εγγονιών τους.

Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 60

Βώννου Ιωάννα

ΕΥΡΩ 55

Ντιναλέξης Αλκιβιάδης

ΕΥΡΩ 50

Στέφα Ευανθία
Ρωμανέλη Ουρανία
Χατζής Μιχαήλ
Τσίτος Γεώργιος
Κανίκη-Καλογήρου Φιλομήλα
Σουκοβέλος Σπύρος
Παρλαπάς Δημήτριος
Σουσιοπούλου Έφη
Σιομπότης Γεώργιος
Γιαννάκης Δημήτριος
Παπαευσταθίου-Τσάγκα ΜΑρία
Αναγνωστοπούλου Ιωάννα
Αδαμίδης Κων/νος
Τζαμπούρα Σοφία
Παπαδόπουλος Στέφανος
Σκαρβέλης Αλέκος
Φραγκούλης Θεοφάνης
Σάρρου Ευτέρπη
Σαφαρίκα Μαρία
Καζαντζή Γλυκερία
Ζωΐδη Θάλεια
Καρατζά Γλυκερία
Μπαμπανάντσα Θάλεια
Ζωΐδη-Μελά Νιόβη
Βλάχος Κων/νος
Βλάχος Μιχαήλ

ΕΥΡΩ 45

Δούνια Πιπίτσα

ΕΥΡΩ 40

Κοντογιάννη Ευγενία

ΕΥΡΩ 35

Ζούκη-Γκούρη Νίκη
Τσουμάνης Θεόδωρος
Σακελλαρίδη Αφροδίτη
Σταυρόπουλος Αθανάσιος
Βασιλά Στεφανία
Αναγνωστόπουλος Λάμπρος
Καπρίτσιου Αντιγόνη
Λέχος Μιχαήλ
Βρανιαλή-Νούση Ανδρονίκη
Δόνος Βασίλειος
Ράπτη-Σουλτάνη Ελισάβετ
Ρέντζος Παναγιώτης
Χατζής Γεώργιος
Βλάχου Έφη
Βλαχοπούλου Μαργαρίτα

Τσουμάνης Μιχ. Δημήτριος
Στέας Ξενοφών
Γενναδίου Βασιλική
Γκεργκέτσου Άσπη
Καραγιώργος Γεώργιος
Δούκα Νίτσα
Γουνόπουλος Χριστόδουλος
Σπυριδάκης Σωτήριος
Πάρου Ελπίδα
Σκούρτης Κων/νος
Φερεντίνος Ιωάννης
Ελισάφ Μωυσής
Παπαχαρίσης Δημήτριος
Κώστας Βασίλειος
Εμμανουηλίδης Κων/νος

ΕΥΡΩ 30

Τζιάσιου-Μητσέλου Τούλα
Βεζύρη Βασιλική
Τζελετοπούλου Γκόλφω
Φίλλης Ιωάννης
Βαλαδήμας Πέτρος

ΕΥΡΩ 25

Τσιατούρας Γεώργιος
Νόνας Χαράλαμπος
Κολιός Αναστάσιος
Βασδέκης Μιχαήλ του Αναστασίου

ΕΥΡΩ 20

Μπούλτης Στέργιος
Παπαποστόλου Σωτήριος
Μασούρα Ανδρομάχη
Ζαμπαλάς Κων/νος
Γκέτσου Βασιλική
Πανατζή Παναγιώτα
Γοργόλη Γκρέτα
Αγαθόπουλος Δημήτριος
Τσουμάνης Δημήτριος
Βαταβάλης Απόστολος
Πασπαλιάρης Ιωάννης
Αγόρης Βασίλειος
Κοινότητα Πλατάνια (Τσερίτσιανα)
Αδελφότητα Τριστένου
Πασπαλιάρης Φάνης
Γατσόμαλου Βασιλική
Γκοδίμη Γαλάτεια
Βαρέλης Χρήστος
Τσιρώνης Λυσάνδρος
Γεωργίτης Τέλης

ΕΥΡΩ 15

Σακελαρίδη-Τσιούρη Θεανώ
Τασούλας Δημήτριος
Ιωαννίδου Αικατερίνη
Δαλκαβούκης Βασίλειος

το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ ΑΠΟΣΤΟΛΟ
Α' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑ
Β' Αντιπρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑ ΒΑΣΙΛΗ
Γεν. Γραμματέα
ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΙΩΑΝΝΗ
Ταμία
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Μέλος
ΖΑΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟ
Μέλος

Αριστέα μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΒΑΚΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΚΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΣ
ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΡΕΜΟΥ-ΤΣΟΥΠΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΚΟΥΡΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΦΑΝΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

★

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπωλείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 20 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

★

Τυπογραφεία:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπερή)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

– Η Έφη Σακελλαρίδη 50 ευρώ στη μνήμη του πατέρα της.

– Ο Φάνης Πασπαλιάρης 200 ευρώ, στη μνήμη των αδελφών του Χρήστου, Λαζάρου και Γεωργίου.

– Η οικογ. Μιχ. Κομπάρου αντί στεφάνου στη μνήμη Ελισάβετ Γκάνου-Κρανά 20 Ε.

– Η οικογένεια Πέτρου Ματσίκας εις μνήμην του αιμνήστου Πέτρου Ματσίκας 200 ευρώ.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ ευχαριστεί.